

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Sammanfattning

Bostadsutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under årets allmänna motionstid. Förslagen avser dels anslagsfördelningen inom utgiftsområdet, dels vissa övriga frågor om bostadspolitikens inriktning m.m.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om anslagsfördelningen budgetåret 2006 för utgiftsområde 18. Även övriga förslag i budgetpropositionen avseende utgiftsområde 18 tillstyrks av utskottet. Det gäller förslag om bemyndiganden för regeringen avseende Byggekostnadsforums verksamhet, omstrukturering av kommunala bostadsbolag samt olika former av statliga kreditgarantier. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om att bekräfta det övergripande målet för bostadspolitik. Förslag i motioner om andra målformuleringar för bostadspolitik avstyrks av utskottet liksom övriga motionsförslag som inte är förenliga med förslagen i budgetpropositionen.

Under de två senaste åren har bostadsutskottet i sitt budgetbetänkande redovisat vissa överväganden om mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen. Även i år redogör utskottet för sin syn på denna fråga och föreslår att riksdagen skall godkänna vad utskottet anfört.

I övrigt avstyrks i betänkandet behandlade motionsförslag i frågor om bostadspolitikens inriktning och vissa övriga frågor inom utskottets beredningsområde. Dessa förslag avser bl.a. frågor om utformningen av bostadspolitik, konkurrensen i bostadsbyggandet, bostadsfinansieringen, behovet av studentbostäder samt bostadsbidragen.

Till betänkandet har fogats 45 reservationer och 5 särskilda yttranden.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2006 – utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 1 – har representanterna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpar-

tiet avstått från att delta i utskottets beslut. I särskilda yttranden har de redovisat grunderna för sina ställningstaganden och sin syn på anslagen inom utgiftsområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	6
Utskottets överväganden.....	11
Inledning.....	11
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006.....	12
21:1 Bostadsbidrag.....	12
31:1 Boverket.....	14
31:2 Räntebidrag m.m.....	15
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader.....	16
31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamheten.....	17
31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador.....	18
31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder.....	19
31:8 Lantmäteriverket.....	20
31:10 Byggekostnadsforum.....	20
31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder.....	22
31:12 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag.....	23
31:13 Ungdomsbostadssamordnare.....	24
32:1 Länsstyrelserna m.m.....	24
Övriga anslag i budgetpropositionen.....	26
Motionsförslag om nya anslag inom utgiftsområde 18.....	26
Mål- och resultatredovisning i budgetpropositionen.....	27
Inledning.....	27
Politikområdet Bostadspolitik.....	28
Politikområdet Regional samhällsorganisation.....	31
Bostadspolitikens inriktning.....	32
Mål för bostadspolitiken.....	32
Komplettering av det bostadspolitiska målet.....	35
Mål för bostadsbyggandet.....	36
Bostadspolitikens allmänna utformning.....	37
Bostadspolitik för integration.....	42
Bostadssituationen för studenter och ungdomar.....	44
Bostadssituationen för äldre.....	48
Bostadsbyggande m.m.....	50
Konkurrensen inom bostadsbyggandet.....	50
Bostadsbyggande på statlig mark.....	52
Marksanering inför bostadsbyggande.....	53
Kvinnor i byggbranschen.....	53
Bostadsfinansiering.....	54
Inledning.....	55
En ny bostadsfinansiering.....	55
Bostadsfinansiering på landsbygden.....	58
Bostadsbidragen efter 2006.....	60
Inledning.....	60
Bostadsbidragens utformning.....	60
Bostadsbidrag till studerande.....	62
Påverkan av barns tillgångar.....	63

Påverkan av statliga konstnärstipendier.....	64
Bostadsbidrag vid delad vårdnad.....	64
Direktutbetalning av bostadsbidrag.....	65
Avskrivning av bostadsbidragsskuld.....	66
Övriga frågor.....	67
Utökat ansvar för Statens geotekniska institut.....	67
Framtiden för Hallands län.....	68
Länsstyrelsernas tidredovisningssystem.....	68
Implementering av INSPIRE-direktivet.....	69
Reservationer.....	72
1. Mål för bostadspolitiken, punkt 3 (m).....	72
2. Mål för bostadspolitiken, punkt 3 (fp).....	73
3. Komplettering av det bostadspolitiska målet, punkt 4 – motiveringen (m, fp).....	74
4. Komplettering av det bostadspolitiska målet, punkt 4 (kd).....	74
5. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 – motiveringen (m, fp, c).....	75
6. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 (kd).....	76
7. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 (v).....	76
8. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (m).....	77
9. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (fp).....	80
10. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (kd).....	84
11. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (c).....	87
12. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (mp).....	90
13. Bostadspolitik för integration, punkt 7 (m, fp, kd, c).....	93
14. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (m).....	95
15. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (fp).....	96
16. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (kd).....	98
17. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (c).....	99
18. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 (m).....	101
19. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 – motiveringen (fp).....	102
20. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 (kd).....	102
21. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 – motiveringen (c).....	104
22. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 (mp).....	104
23. Konkurrensen inom bostadsbyggandet, punkt 10 (m, fp, kd, c).....	105
24. Bostadsbyggande på statlig mark, punkt 11 (fp, c).....	107
25. Kvinnor i byggbranschen, punkt 13 – motiveringen (m).....	108
26. Kvinnor i byggbranschen, punkt 13 (fp, c).....	108
27. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (m).....	109
28. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (fp).....	110
29. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (kd).....	111
30. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (v).....	113
31. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (c).....	115
32. Bostadsfinansiering på landsbygden, punkt 15 – motiveringen (m).....	116
33. Bostadsfinansiering på landsbygden, punkt 15 (kd, c).....	116
34. Bostadsfinansiering på landsbygden, punkt 15 (fp).....	117
35. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 – motiveringen (m).....	118
36. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (fp).....	118
37. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (kd).....	119
38. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (v).....	121

39. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (c).....	123
40. Bostadsbidrag till studerande, punkt 17 – motiveringen (m).....	125
41. Bostadsbidrag till studerande, punkt 17 (kd).....	125
42. Påverkan av barns tillgångar, punkt 18 (v).....	126
43. Påverkan av statliga konstnärstipendier, punkt 19 (mp).....	126
44. Utökat ansvar för Statens geotekniska institut, punkt 23 (v).....	127
45. Implementering av INSPIRE-direktivet, punkt 26 (m, fp, kd, c).....	128
Särskilda yttranden.....	130
1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (m).....	130
2. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (fp).....	133
3. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (kd).....	136
4. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (c).....	140
5. Marksanering inför bostadsbyggande, punkt 12 (v).....	143
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	144
Propositionen.....	144
Motion väckt med anledning av prop. 2004/05:175.....	145
Motion väckt med anledning av skr. 2004/05:173.....	145
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.....	146
<i>Bilaga 2</i>	
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.....	161

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006

a) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

b) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshantering intill ett belopp på högst 500 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

c) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp på 3 000 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

d) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på 1 000 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

e) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslag 31:10 Byggkostnadsforum m.m. ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utbetalningar på högst 18 000 000 kr efter 2006.

f) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 31:13 Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kr efter 2006.

g) Riksdagen anvisar för 2006 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande enligt vad som i bilaga 2 angivits som utskottets förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 18 punkterna 2–8 och avslår motionerna 2005/06:Sf432 yrkande 19, 2005/06:Bo240 yrkande 2, 2005/06:Bo298 yrkandena 16, 44 och 46, 2005/06:Bo319 yrkandena 1–4, 2005/06:Bo330, 2005/06:Bo334 yrkandena 2–7, 2005/06:Bo335 yrkandena 7 och 9, 2005/06:Bo336 yrkande 2 och 2005/06:Bo338 yrkandena 2, 3, 6, 7, 14 och 20.

2. Mål- och resultatredovisning i budgetpropositionen

Riksdagen godkänner vad bostadsutskottet anfört i avsnittet om mål- och resultatredovisning i budgetpropositionen.

3. Mål för bostadspolitiken

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för bostadspolitiken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 18 punkt 1 och avslår motionerna 2005/06:Bo298 yrkande 5 och 2005/06:Bo334 yrkande 1.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

4. Komplettering av det bostadspolitiska målet

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo338 yrkande 4 i denna del.

Reservation 3 (m, fp) – motiveringen

Reservation 4 (kd)

5. Mål för bostadsbyggandet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Bo257 yrkande 1 och 2005/06:Bo338 yrkande 4 i denna del.

Reservation 5 (m, fp, c) – motiveringen

Reservation 6 (kd)

Reservation 7 (v)

6. Bostadspolitikens allmänna utformning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N302 yrkande 4, 2005/06:N438 yrkande 5, 2005/06:N443 yrkande 45, 2005/06:N474 yrkande 3, 2005/06:N481 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Bo214 yrkande 1, 2005/06:Bo230 yrkande 3, 2005/06:Bo232 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo244 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo276 yrkandena 1, 3 och 10, 2005/06:Bo298 yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40, 2005/06:Bo312, 2005/06:Bo328, 2005/06:Bo329, 2005/06:Bo333 yrkande 1, 2005/06:Bo335 yrkandena 1–3 och 8 samt 2005/06:Bo338 yrkande 1.

Reservation 8 (m)

Reservation 9 (fp)

Reservation 10 (kd)

Reservation 11 (c)

Reservation 12 (mp)

7. Bostadspolitik för integration

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf383 yrkande 12, 2005/06:Sf389 yrkande 25, 2005/06:N438 yrkande 13, 2005/06:Bo295, 2005/06:Bo335 yrkande 17 och 2005/06:Bo337 yrkande 1.

Reservation 13 (m, fp, kd, c)

8. Bostadssituationen för studenter och ungdomar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sk460 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Kr255 yrkande 8, 2005/06:Kr376 yrkandena 25–27 och 29, 2005/06:Kr412 yrkande 16, 2005/06:Ub592 yrkandena 8 och 9, 2005/06:N443 yrkande 47, 2005/06:Bo208, 2005/06:Bo224, 2005/06:Bo244 yrkande 3, 2005/06:Bo272, 2005/06:Bo291 och 2005/06:Bo298 yrkande 26.

Reservation 14 (m)

Reservation 15 (fp)

Reservation 16 (kd)

Reservation 17 (c)

9. Bostadssituationen för äldre

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:So642 yrkande 8, 2005/06:Bo203, 2005/06:Bo216, 2005/06:Bo313 yrkandena 1–3 och 2005/06:Bo333 yrkande 5.

Reservation 18 (m)

Reservation 19 (fp) – motiveringen

Reservation 20 (kd)

Reservation 21 (c) – motiveringen

Reservation 22 (mp)

10. Konkurrenten inom bostadsbyggandet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sk460 yrkande 7, 2005/06:Bo276 yrkande 9, 2005/06:Bo298 yrkande 8 och 2005/06:Bo338 yrkande 9.

Reservation 23 (m, fp, kd, c)

11. Bostadsbyggande på statlig mark

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo298 yrkandena 22 och 25.

Reservation 24 (fp, c)

12. Marksanering inför bostadsbyggande

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo257 yrkande 6.

13. Kvinnor i byggbranschen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo298 yrkande 17.

Reservation 25 (m) – motiveringen

Reservation 26 (fp, c)

14. En ny bostadsfinansiering

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 27, 2005/06:Bo233 yrkande 2, 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7, 2005/06:Bo276 yrkande 17, 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6, 2005/06:Bo322, 2005/06:Bo335 yrkande 10 och 2005/06:Bo336 yrkandena 1, 3 och 5.

Reservation 27 (m)

Reservation 28 (fp)

Reservation 29 (kd)

Reservation 30 (v)

Reservation 31 (c)

15. Bostadsfinansiering på landsbygden

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:N481 yrkande 4, 2005/06:Bo219, 2005/06:Bo298 yrkande 29 och 2005/06:Bo326.

Reservation 32 (m) – motiveringen

Reservation 33 (kd, c)

Reservation 34 (fp)

16. Bostadsbidragens utformning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf385 yrkande 6, 2005/06:Bo298 yrkande 45, 2005/06:Bo301 yrkande 6, 2005/06:Bo311 yrkandena 1–3, 2005/06:Bo319 yrkande 5 och 2005/06:Bo335 yrkandena 28 och 29.

Reservation 35 (m) – motiveringen

Reservation 36 (fp)

Reservation 37 (kd)

Reservation 38 (v)

Reservation 39 (c)

17. Bostadsbidrag till studerande

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub382 yrkande 1 och 2005/06:Ub501 yrkande 2.

Reservation 40 (m) – motiveringen

Reservation 41 (kd)

18. Påverkan av barns tillgångar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Bo228 yrkande 1 och 2005/06:Bo311 yrkande 4.

Reservation 42 (v)

19. Påverkan av statliga konstnärstipendier

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr382 yrkande 27.

Reservation 43 (mp)

20. Bostadsbidrag vid delad vårdnad

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo248.

21. Direktutbetalning av bostadsbidrag

Riksdagen avslår motion 2005/06:So318 yrkande 4.

22. Avskrivning av bostadsbidragsskuld

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo237.

23. Utökad ansvar för Statens geotekniska institut

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo285 yrkandena 1 och 2.

Reservation 44 (v)

24. Framtiden för Hallands län

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo239.

25. Länsstyrelsernas tidredovisningssystem

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo213 yrkande 1.

26. Implementering av INSPIRE-direktivet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:T1 yrkande 28, 2005/06:MJ2 yrkande 6 och 2005/06:Bo320.

Reservation 45 (m, fp, kd, c)

Stockholm den 29 november 2005

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd)¹, Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m)¹, Nina Lundström (fp)¹, Siw Wittgren-Ahl (s), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Carl-Axel Roslund (m)¹, Gunnar Sandberg (s), Lars Tysklind (fp)¹, Rigmor Stenmark (c)¹, Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m)¹, Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Matilda Ernkrans (s) och Dan Kihlström (kd)¹

¹ Avstår från ställningstagande under punkt 1

Utskottets överväganden

Inledning

Bostadsutskottet behandlar i detta betänkande förslag i budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1) vad gäller utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt motionsförslag i anknytande frågor från årets allmänna motionstid. Förslagen avser dels anslagsfördelningen inom utgiftsområdet, dels vissa övriga frågor om bostadspolitikens inriktning m.m.

Budgetberedningen inom riksdagen är så utformad att riksdagen först tar ställning till fördelningen av utgifterna i statsbudgeten på utgiftsområden. Därefter tas ställning till anslagsfördelningen inom respektive utgiftsområde. Vad gäller det utgiftsområde som bostadsutskottets beredningsansvar omfattar, dvs. utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande, har riksdagen den 23 november 2005 fastställt en utgiftsram för budgetåret 2006 om 9 548 841 412 000 kr (bet. 2005/06:FiU1, yttr. 2005/06:BoU1y). Det är således inom denna ram som utskottet utifrån de framlagda förslagen har att föreslå en anslagsfördelning. Riksdagen kommer därefter genom *ett* beslut att ta ställning till de förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2006 som läggs fram i detta betänkande.

Betänkandet har disponerats så att först behandlas frågor om anslagsfördelningen och bemyndiganden inom utgiftsområde 18. Därefter behandlar utskottet olika förslag om bostadspolitikens inriktning som inte direkt innebär anslagsanspråk under budgetåret 2006. Som en inledning till sina överväganden i denna del framför utskottet vissa synpunkter på mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen. Avslutningsvis tas vissa övriga frågor inom bostadsutskottets beredningsområde upp.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör

- lämna det av regeringen begärda bemyndigandet avseende ny- och ombyggnad av bostäder,
 - lämna det av regeringen begärda bemyndigandet avseende kreditgarantier i samband med obeståndshantering,
 - lämna det av regeringen begärda bemyndigandet avseende lån till kommunala bostadsföretag,
 - lämna det av regeringen begärda bemyndigandet avseende lån till kooperativa hyresrättsföreningar,
 - lämna det av regeringen begärda bemyndigandet avseende verksamheten vid Byggekostnadsforum m.m.,
 - lämna det av regeringen begärda bemyndigandet avseende omstrukturering av kommunala bostadsföretag,
 - anvisa anslag under utgiftsområde 18 för budgetåret 2006 i enlighet med regeringens förslag,
 - avslå motionsförslag som står i strid med regeringens förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 eller som inte ryms inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet.
- Jämför särskilda yttrandena 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

21:1 Bostadsbidrag

Utgifterna för bostadsbidragen har minskat under senare delen av 1990-talet och början av 2000-talet. Minskningen beror dels på den samhällsekonomiska utvecklingen, dels på reformeringen av bostadsbidragssystemet. Trenden med minskade utgifter bröts dock 2004 då utgifterna återigen steg något. Ökningen förklaras bl.a. av det svaga arbetsmarknadsläget.

Riksdagen beslutade våren 2005 (prop. 2004/05:112, bet. 2004/05:BoU9, rskr. 2004/05:281) om ändringar i bostadsbidragen. De nya reglerna skall tillämpas fr.o.m. 2006 och beräknas öka utgifterna med 200 miljoner kronor per år. Genom regeländringen värnas särskilt barn i ekonomiskt utsatta familjer. Ändringarna innebär bl.a. att den del av bostadsbidraget som lämnas som särskilt bidrag till barnfamiljer höjs. Vid beräkning av den bostadskostnadsbaserade delen av bostadsbidraget skall bostadskostnaden ersättas med en enhetlig nivå på 50 % i stället för de nuvarande nivåerna på 75 respektive 50 %. Vidare införs ett umgängesbidrag till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge har sina barn tidvis boende hos sig.

Regeringen föreslår mot den beskrivna bakgrunden att 3 730 000 000 kr skall anvisas på anslaget 21:1 Bostadsbidrag för 2006. För 2007 och 2008 beräknas anslaget till 3 618 000 000 kr respektive 3 506 000 000 kr. Den högre utgiftsnivån för 2006 förklaras i huvudsak av satsningen på ekonomiskt utsatta barnfamiljer genom förbättrat bostadsbidrag, vilket beräknas öka utgifterna med 200 miljoner kronor per år.

Regeringens förslag till anslagstilldelning för bostadsbidragen har mött invändningar i flera motioner.

I motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del föreslås att anslaget till bostadsbidrag skall minskas med 349 500 000 kr i förhållande till regeringsförslaget. Enligt motionen är bostadsbidragen numera en social förmån inom familjepolitiken. Genom en reformering av familjepolitiken kan bidrag växlas mot sänkta skatter. Intill dess att en sådan omläggning sker skall bostadsbidrag enbart utgå till barnfamiljer. Som ett första steg bör därför bostadsbidragen till ungdomar under 29 år utan barn avvecklas.

Enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del bör anslaget till bostadsbidrag ökas med 272 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit. Ökningen av anslaget är föranledd av de förslag till ändringar i bostadsbidragen som läggs fram i motion 2005/06:Bo319 (kd). Dessa förslag innebär höjt särskilt bidrag till 950 kr för ett barn, 1 425 kr för två och 1 900 kr för tre eller flera barn (yrkande 1), införande av en för hushållet gemensam inkomstgräns (yrkande 2), att inkomst under 20 000 kr för hemmaboende barn under 20 år ej skall ingå i bidragsunderlaget (yrkande 3) samt att halvårsvisa avstämningsperioder för bostadsbidragen införs (yrkande 4). Enligt motionen har senare års regelförändringar gjort att bostadsbidragen inte längre svarar mot de uppställda målen. Bidragen måste därför förstärkas. Särskilt gäller det eftersom det endast är bostadsbidragen som kan sägas särskilt gynna resurssvaga hushåll. Även i motion 2005/06:Sf432 (kd) yrkande 19 förs motsvarande förslag fram.

Reglerna för bostadsbidrag är enligt motion 2005/06:Bo336 (kd) yrkande 2 förmånligare för hyresgäster än för dem som äger sin bostad. Av neutralitetsskäl bör därför hela räntekostnaden för den som bor i bostadsrätt eller äger småhus tas med vid beräkningen av den boendekostnad som skall utgöra grunden för bostadsbidrag.

Anslaget till bostadsbidrag kan enligt motion 2005/06:Bo330 (c) i denna del minskas med 200 miljoner kronor som en följd av föreslagna skattelättnader för dem med låga inkomster.

Utskottet gör följande bedömning när det gäller anslaget till bostadsbidrag.

Statens utgifter för bostadsbidragen har ända sedan bidragen reformerades 1997 minskat kraftigt. Som redovisas i budgetpropositionen har minskningen fortgått till 2004. Detta år ökade utgifterna något. För innevarande år beräknas utgifterna ligga på samma nivå som 2004. Sammantaget har utgifterna för bostadsbidragen nu stabiliserats så att de ligger väsentligt under den tidigare utgiftsnivån. Den ökning av anslaget som föreslås för

nästa år föränleds, som framgår av budgetpropositionen, av den förstärkning av bostadsbidragen som riksdagen beslutat fr.o.m. 2006. Ett genomförande av riksdagens beslut förutsätter att anslaget förs upp med det belopp som regeringen nu föreslår. Det finns sålunda inte utrymme för att minska anslaget till bostadsbidrag på det sätt som föreslagits i m- respektive c-motionen. Utskottet är inte heller berett ställa sig bakom de regeländringar som föreslås i kd-motionerna. Anslagsförslaget i kd-motionen bör därför avisas av riksdagen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet förslagen i motionerna 2005/06:Bo319 (kd) yrkandena 1–4, 2005/06:Bo330 (c) i denna del, 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del, 2005/06:Bo336 (kd) yrkande 2, 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del samt 2005/06:Sf432 (kd) yrkande 19.

31:1 Boverket

Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boendefrågor. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag om 173 299 000 kr för verksamheten vid Boverket. Vid beräkningen av anslagsbehovet utgår regeringen från att medel tillförs anslaget för vissa åtaganden för verket i samband med arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö. Vidare har anslaget minskats till följd av en generell reduktion med 0,6 % av anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål.

Förslag om ett lägre myndighetsanslag läggs fram i fyra motioner.

I motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del föreslås att anslaget för Boverket skall minskas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Motionärerna anför att en ökad avreglering och en mer efterfrågestyrd bostadsmarknad gör det möjligt att reducera anslaget fr.o.m. år 2006. Framlagda förslag om bl.a. avvecklade bidragsformer och förenklingar i plan- och byggprocessen leder också till besparingar.

Enligt förslaget i Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 46 i denna del bör anslaget för Boverket reduceras med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. I motionen anfördes att Boverkets framtida uppdrag bör förändras och att ett första steg kan tas redan nästa år.

I motion 2005/05:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del föreslås att anslaget för Boverket minskas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Förslag om en anslagsminskning på denna nivå läggs också fram i motion 2005/06:Bo330 (c) i denna del.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för Boverket och avstyrker de aktuella motionsyrkandena. Någon förändring av Boverkets uppgifter som motiverar anslagsminskningar i enlighet med motionsförslagen är inte aktuell.

31:2 Räntebidrag m.m.

Från anslaget till räntebidrag bekostas statliga räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder enligt förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention, det s.k. 1993 års system. Anslaget disponeras vidare för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. § 33-ersättning, till kommuner.

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag om 1 756 276 000 kr på anslaget Räntebidrag m.m. Regeringens beräkning av anslagsbehovet baseras på vissa förutsättningar avseende bl.a. ränteutvecklingen och bostadsproduktionen som redovisas i propositionen. I fråga om nyproduktionen av bostäder gör regeringen bedömningen att 29 000 lägenheter kommer att påbörjas år 2005 och 32 000 lägenheter år 2006. Motsvarande bedömning avseende ombyggnad av bostäder är 25 000 påbörjade lägenheter år 2005 och 26 000 lägenheter år 2006. Vidare antas att subventionsräntan i genomsnitt blir 3,8 % under första halvåret 2006 samt 4,01 % under det andra halvåret 2006.

I fyra motioner redovisas förslag om minskat anslag för räntebidrag. Anslagsförslagen utgår från ett gemensamt förslag om att en avveckling skall inledas för räntebidragssystemet 2006 och vara avslutad till 2011. Innebörden i detta förslag är att inga nya räntebidrag beviljas. För de fastigheter som i dag har räntebidrag och som är befriade från fastighetsskatt sänks schablonen för beräkning av räntekostnaden till 20 % år 2006 från dagens 30 %. Därefter trappas schablonen ned successivt under en femårsperiod. För övriga fastigheter trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % år 2006 till 0 % år 2011.

Förslagen om avveckling av räntebidragssystemet och anslag för 2006 finns i motionerna 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 44 och 46, det senare i denna del, 2005/06:Bo330 (c) i denna del och 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del. Anslaget för 2006 bör enligt dessa motioner minskas med 814 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkandena 7 och 20, det senare i denna del, innebär avvecklingsförslaget att anslaget bör minskas med 807 miljoner kronor för 2006.

Vad gäller de nu aktuella förslagen om räntebidragen anför utskottet följande.

Flera av de former för statligt stöd till bostadsproduktionen som för närvarande tillämpas är tidsbegränsade till utgången av 2006. Det gäller emellertid inte för räntebidragssystemet. Däremot har räntebidragssystemets framtid övervägts av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppgift att bl.a. lämna förslag om statens roll i systemet för bostadsfinan-

siering efter 2006. Arbetsgruppens rapport Bostadsfinansiering (Ds 2005:39) avlämnades i september 2005 och är för närvarande föremål för beredning. Regeringen har aviserat att ett förslag i frågan kommer att föreläggas riksdagen under våren 2006.

Bostadsutskottet kan således konstatera att frågan om räntebidragets framtid för närvarande bereds inom Regeringskansliet tillsammans med andra frågor om bostadsfinansieringen. Ett ställningstagande till frågan om en större förändring i formerna för det statliga engagemanget i bostadsfinansieringen förutsätter givetvis att ett genomarbetat förslag med en konsekvensbedömning förelagts riksdagen. Det för motionerna gemensamma förslaget uppfyller knappast de krav som kan ställas på beslutsunderlag i en för bostadssektorn central fråga. Utskottet återkommer emellertid till mer principiella synpunkter på den framtida bostadsfinansieringen i den del av detta betänkande som inte avser budgetfrågan för 2006.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om ramanslaget för räntebidragen och avstyrker de motstående motionsförslagen.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Statens bostadskreditnämnd (BKN) utfärdar kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar affärsmässigt inom ramen för de fastlagda bostadspolitiska målen. Nämnden administrerar även de äldre kreditgarantier som utfärdades enligt tidigare gällande regler. Anslaget 31:3 täcker de förvaltningskostnader som är hänförliga till den sistnämnda verksamhetsgrenen.

I Statens bostadskreditnämnd ingår fr.o.m. den 1 januari 2006 även den verksamhet som nu bedrivs inom Statens bostadsnämnd. Det tidigare anslaget för denna myndighet föreslås därför bli sammanslaget med BKN:s förvaltningsanslag. Regeringens beräkning av anslaget för BKN under 2006 utgår vidare från den generella reduktion med 0,6 % som tillämpats för anslag avsedda för förvaltnings- och investeringsändamål samt att medel avsatts till anslaget för ungdomsbostadssamordnaren. Anslaget för BKN:s förvaltningskostnader föreslås till 20 473 000 kr för 2006.

Regeringens förslag om anslaget för BKN har mött invändningar i motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del där det föreslås att anslaget bestäms till ett 3 885 000 kr lägre belopp. Enligt motionen går det att göra besparingar på den del av verksamheten som motsvarar de uppgifter som tidigare hanterades av Statens bostadsnämnd. Utskottet tar i detta sammanhang även upp ett förslag i motion 2005/06:Bo335 (c) yrkande 7 om att Statens bostadsnämnd bör avvecklas.

Som framgått ovan innebär förslaget i budgetpropositionen att Statens bostadsnämnd upphör som en separat myndighet. Sätillvida kan förslaget i motion 2005/06:Bo335 (c) redan anses vara tillgodosett. När det gäller den verksamhet som bedrivits av Statens bostadsnämnd, och som fortsättningsvis således kommer att bedrivas inom ramen för Statens bostadskredit-

nämnd, föreslår regeringen emellertid inga förändringar. Denna verksamhet har ett perspektiv fram till 2010. Bostadsutskottet ser mot denna bakgrund inte skäl att genomföra den i motion 2005/06:Bo334 (m) föreslagna neddragningen av anslaget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag för anslaget 31:3 och avstyrker motionerna 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del samt 2005/06:Bo335 (c) yrkande 7.

31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamheten

Anslaget 31:4 är inrättat för att täcka förlusterna inom verksamhetsområdet Äldre garantier. Regeringen föreslår att detta anslag bestäms till 198 800 000 kr för år 2006. Bostadsutskottet tillstyrker detta förslag, som inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av frågan.

Finansieringen av övriga garantier sker enligt den nya garantimodellen utanför statsbudgeten, vilket innebär att de finansieras genom avgifter som skall täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna. Regeringen har sedan tidigare bemyndigande att ställa ut kreditgarantier enligt den nya garantimodellen. Regeringen föreslår i årets budgetproposition att de totala ramarna för kreditgarantier bör vara desamma som för 2005.

Förslagen i budgetpropositionen om bemyndiganden (förslagspunkterna 2–5) innebär att regeringen under 2006 inklusive tidigare gjorda åtaganden får ställa ut kreditgarantier intill ett belopp på högst 10 000 miljoner kronor för ny- och ombyggnad av bostäder, 500 miljoner kronor i samband med obeståndshanteringen, 3 000 miljoner kronor för lån till kommunala bostadsföretag och 1 000 miljoner kronor för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt. Den sistnämnda typen av kreditgarantier omfattade tidigare även lån till nybyggnad av kooperativ hyresrätt. Regeringens förslag innebär att kreditgarantier för lån till nybyggnad av kooperativ hyresrätt i fortsättningen skall behandlas på samma sätt som kreditgarantier för lån till ny- och ombyggnad av bostäder.

Regeringens förslag om bemyndigande för kreditgarantier till ny- och ombyggnad har inte väckt några invändningar i motioner. Däremot finns det motionsförslag om avslag på de övriga regeringsförslagen om bemyndiganden.

I motion 2005/06:Bo334 (m) yrkandena 2–4 föreslås att riksdagen skall avslå regeringens begäran om bemyndiganden att ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshanteringen, för lån till kommunala bostadsföretag och för lån till kooperativa hyresgästföreningar. Motionärerna hänvisar bl.a. till att kreditmarknaden bör sköta finansieringen av bostäder och att det bör vara en strävan att minimera det statliga risktagandet. I fråga om

kreditgarantierna för lån till kooperativa hyresrättsföreningar anføres även att det inte bör gälla specifika villkor för kreditgaranti för en av upplåtelseformerna.

Riksdagen har för innevarande år givit bemyndiganden för kreditgarantivivningen som motsvarar de av regeringen nu begärda. Bostadsutskottet finner inte att de i motionerna angivna skälen motiverar en omprövning av riksdagens tidigare ställningstaganden. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om bemyndiganden och avstyrker de däremot stående motionsyrkandena.

31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till kostnader för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem. Bidrag lämnas i mån av tillgång på medel enligt förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. Vidare får anslaget belastas med utgifter för kansli- och utredningskostnader samt för kostnader i samband med information om stödgivningen m.m. Med nuvarande bidragsbestämmelser får bidrag lämnas för hus som är yngre än 30 år och färdigställda senast 1988. Det innebär att de hus som nu kan få bidrag skall vara byggda under åren 1975–1988.

Regeringen föreslår att 36 592 000 kr anvisas på anslaget för år 2006. Anslaget har enligt propositionen reducerats till följd av den generella reduktion med 0,6 % som tillämpas för anslag avsedda bl.a. för förvaltnings- och investeringsändamål.

I motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del föreslås att anslaget för stödgivningen avvecklas fr.o.m. år 2006. Motionärerna anser att bidragsformen nu fyllt sitt syfte och att skador i de hus som kan komma i fråga för bidrag redan har hunnit visa sig.

Det stöd som kan utgå från Fonden för fukt- och mögelskador är till för att säkra att den som bor i ett fukt- eller mögelskadat hus skall kunna få en väl fungerande bostad till rimliga kostnader. Under de år som stödet kunnat utgå har ett stort antal husägare fått hjälp att genomföra saneringsåtgärder som man skulle haft mycket svårt att klara på egen hand, både ekonomiskt och kunskapsmässigt. Det har också inneburit att många familjer sluppit en ohälsosam och påfrestande boendemiljö.

Bostadsutskottet ser i dagsläget inget skäl att, som motionärerna föreslår, i förtid avveckla stödgivningen. Däremot är stödvillkoren så utformade att det successivt blir allt färre årgångar som är aktuella för undersökning och bidrag inom ramen för nuvarande bestämmelser. Mot denna bakgrund har Byggnadsmiljöutredningen haft i uppdrag att utreda olika organisatoriska utvecklingsalternativ för Fonden för fukt- och mögelskador. Utredningen redovisade i juni 2005 sina förslag i frågan i betänkandet Bättre inomhusmiljö (SOU 2005:55). Betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag vad gäller anslaget för Fonden för fukt- och mögelskador och avstyrker anslagsförslaget i motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del.

31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

De utgifter som belastar anslaget för åtgärder mot radon i bostäder avser det bidrag som kan utgå enligt förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem samt information i frågan. Egnahemsägare kan söka bidrag för åtgärder mot radon som sänker radonhalten till högst 200 Bq/m³ i inomhusluften. Bidrag lämnas i mån av tillgång på medel. År 2004 inkom 1 236 ansökningar om bidrag till åtgärder för radonsanering. Det är 6 % fler ansökningar än 2003.

I propositionen föreslås att anslaget för bidrag till åtgärder mot radon i bostäder bestäms till 32 802 000 kr för år 2006. Det är en minskning med 198 000 kr i förhållande till innevarande års anslag till följd av den generella reduktion med 0,6 % som tillämpas för anslag avsedda bl.a. för förvaltnings- och investeringsändamål.

I motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del föreslås att anslaget skall minskas med 32 miljoner kronor och uteslutande användas för informationsverksamhet om riskerna med radon.

I Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 46 i denna del föreslås att anslaget minskas med 10 miljoner kronor i förhållande till rege- ringsförslaget.

Bostadsutskottet har vid ett flertal tillfällen framhållit att åtgärder som kan begränsa de hälsorisker som följer av höga radonhalter i våra bostäder och i övriga byggnader bör ha en hög prioritet. Detta kommer också till uttryck i ett av de delmål som är fastställda för det nationella miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö. Enligt delmålet avseende inomhusmiljön skall år 2020 byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt. Därför skall det bl.a. säkerställas att radonhalten i alla bostäder år 2020 skall vara lägre än 200 Bq/m³ luft. Som ett led i arbetet med att uppnå detta mål ändrade regeringen år 2003 reglerna för radonbidrag så att stöd skall kunna utgå till fler fastigheter.

Enligt utskottets uppfattning är det av stor vikt att arbetet med att sänka radonhalten i stora delar av bostadsbeståndet kan fortsätta med oförminskad kraft. Utskottet kan således inte alls instämma i den syn på radonbidraget som framförs i m-motionen. Bidragsverksamheten bör inte avvecklas, utan medel bör i stället tillföras anslaget så att nödvändiga saneringsåtgärder kommer till stånd. Möjligheten att erhålla stöd kan sannolikt även påtagligt öka effekten av de informationsåtgärder som vidtas. Av detta skäl avvisar utskottet även förslagen i den aktuella fp-motionen om en kraftig begränsning av anslaget.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att anslaget för bidrag till åtgärder mot radon i bostäder bör fastställas till det belopp som regeringen föreslagit. Motionsförslagen om andra anslagsnivåer avstyrks.

31:8 Lantmäteriverket

Regeringen föreslår att det till Lantmäteriverket för budgetåret 2006 skall anvisas 348 052 000 kr. Förslaget är beräknat med hänsyn tagen till den generella reduktion med 0,6 % som tillämpas för anslag avsedda bl.a. för förvaltnings- och investeringsändamål.

Enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del bör anslaget för Lantmäteriverket minskas med 23 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Anslagsminskningen anses vara möjlig genom att kostnaderna och handläggningstiderna för bl.a. fastighetsbildning bör kunna sänkas med 10–20 % till följd av förbättrat IT-stöd.

Bostadsutskottet och riksdagen har nyligen tagit ställning till regeringens proposition om lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5, bet. 2005/06:BoU4, rskr. 2005/06:51). I denna proposition har regeringen bl.a. redovisat mål och bedömningar som avser det statliga lantmäteriet och det offentliga åtagandets omfattning.

Varken i propositionen om lantmäteriverksamheten eller i budgetpropositionen har det lagts fram förslag som ger utskottet anledning att förorda en begränsning av det aktuella anslaget i enlighet med motionsförslaget. Förslaget i budgetpropositionen tillstyrks sålunda. Motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del avstyrks.

31:10 Byggekostnadsforum

Anslaget 31:10 finansierar administrationen av Byggekostnadsforums (BKF) verksamhet, BKF:s pilotprojekt och den nationella byggsamordnaren. BKF stöder pilotprojekt med syfte att långsiktigt sänka boendekostnaderna vid nyproduktion av hyresbostäder och som samtidigt främjar en hållbar utveckling. Medlen kan också användas för att utvärdera, dokumentera och sprida kunskap om projekt. Användningen av medlen vidgades 2005 till att omfatta arbetslokaler eller lokaler dit allmänheten har tillträde, exempelvis skolor och vårdlokaler. Anslaget används också för finansiering av en nationell byggsamordnare. Byggsamordnaren skall tillsammans med företrädare för samhällsbyggnadssektorn ta fram ett utvecklingsprogram för sektorn.

Regeringens bedömning är att BKF:s verksamhet kommer att vara oförändrad till utgången av 2007, då den nationelle byggsamordnaren lämnar sin slutredovisning. Anslaget, som är beräknat med hänsyn tagen till den generella reduktion med 0,6 % som tillämpas för anslag avsedda bl.a. för förvaltnings- och investeringsändamål, föreslås uppgå till 24 850 000 kr under 2006. I budgetpropositionen föreslås vidare att riksdagen bemyndi-

gar regeringen att under 2006 för det aktuella anslaget ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utbetalningar på högst 18 miljoner kronor efter 2006 (förslagspunkt 6).

Förslag om att anslaget för Byggekostnadsforum skall avvecklas eller kraftigt reduceras förs fram i tre motioner.

Enligt partimotion 2005/06:Bo298 (fp) bör Byggekostnadsforum avvecklas. Det arbete som Byggekostnadsforum driver är främst en forskningsuppgift som bör komma till stånd i samarbete med näringslivet. Anslaget till Byggekostnadsforum m.m. bör därför minskas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för 2006 (yrkande 46 i denna del). Motsvarande medel föreslås i stället överförda till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas).

Byggekostnadsforums verksamhet löser enligt motion 2005/06:Bo334 (m) inte de problem som bostadsmarknaden verkar under. Målet skall i stället vara att bostäder skall byggas och underhållas på marknadsmässiga villkor. Enligt motionens yrkande 7 i denna del bör därför anslaget till Byggekostnadsforum m.m. avvecklas i sin helhet. I enlighet med detta förslag föreslås i motionens yrkande 5 att riksdagen även avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för verksamheten vid Byggekostnadsforum.

Även i motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del föreslås att anslaget för Byggekostnadsforum avvecklas för år 2006. Eventuella avvecklingskostnader får enligt motionen täckas genom Boverkets förvaltningsanslag. Ökade resurser bör i stället tillföras Konkurrensverket.

Förslag om en avveckling av Byggekostnadsforum har lagts fram alltsedan denna funktion inrättades. Utskottet har emellertid för sin del hävdad att verksamheten är av stort värde när det gäller att stimulera en utveckling inom bostadsproduktionen som kan ge långsiktigt sänkta kostnader för de boende samtidigt som en hållbar utveckling främjas. Det är också naturligt att samhället tar sin del av ansvaret för ett utvecklingsarbete som kan leda fram till innovationer och kostnadseffektiva produktionsmetoder som samtidigt uppfyller högt ställda krav på ekologisk hållbarhet. Sedan användningen av anslaget för Byggekostnadsforum föregående år utvidgades till att även omfatta den nationella byggsamordnarens verksamhet har dessutom ett nytt forum skapats för ett samarbete med byggbranschen i frågor om sektorns utveckling. Byggsamordnaren har tillsammans med företrädare för byggnads-, fastighets- och anläggningssektorerna bildat en grupp – Byggekommittén – som skall bygga upp och samordna ett utvecklingsprogram för sektorn.

Bostadsutskottet anser att samtliga de verksamheter som finansieras med det aktuella anslaget kan bidra till att öka kvaliteten, kompetensen, konkurrensen och attraktiviteten i sektorn och därigenom även komma bostadskonsumenten till del genom bättre och billigare bostäder. Det är därför inte aktuellt att som motionärerna föreslår avveckla anslaget för Byggekostnadsforum. Regeringens förslag om anslag och ett bemyndigande tillstyrks således och de behandlade motionsförslagen avstyrks.

31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder

Riksdagen beslutade våren 2001 att införa ett tillfälligt investeringsbidrag för nybyggnad av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist. Syftet med stödet är att uppnå en ökad produktion av främst små och medelstora lägenheter som kan efterfrågas av bredare hushållsgrupper.

Investeringsbidraget lämnas enligt bestämmelser i förordningen (2001:531) om statligt investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist. Endast projekt som påbörjas under tiden 17 april 2001–31 december 2006 kan beviljas investeringsbidrag. Bidrag lämnas i mån av tillgång på medel.

I budgetpropositionen föreslås att anslaget för investeringsbidrag bestäms till 596 400 000 kr för år 2006.

I motioner från fyra partier finns förslag om att den aktuella stödformen skall avvecklas redan till år 2006 och att inga nya medel anslås för bidragsgivningen. Detta förslag ingår som en del i det förslag om formerna för avvecklingen av de nuvarande bostadsbyggnadssubventionerna som de fyra partierna m, fp, kd och c gemensamt lagt fram.

Förslagen med denna innebörd finns i motionerna 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 16 och 46, det senare i denna del, 2005/06:Bo330 (c) i denna del, 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del, 2005/06:Bo335 (c) yrkande 9 samt 2005/06:Bo338 (kd) yrkandena 6 och 20, det senare i denna del.

De olika partierna har även i motioner redovisat sin syn på det fortsatta statliga engagemanget i bostadsfinansieringen. Utskottet återkommer till denna fråga senare i detta betänkande i avsnittet om en ny bostadsfinansiering.

Bostadsutskottet anför följande om de aktuella förslagen.

Bakgrunden till riksdagens beslut våren 2001 att införa den aktuella bidragsformen var den alltmer tilltagande bostadsbristen på vissa orter och den alltför begränsade nyproduktionen av hyresbostäder. Sedan dess har nivån på nyproduktionen successivt stigit. Enligt de senaste bedömningarna kommer den målsättning som sattes upp år 2002 om att 120 000 bostäder skall påbörjas under perioden 2003–2006 att uppnås. Investeringsbidraget har tillsammans med andra statliga stöd och åtgärder påtagligt bidragit till denna utveckling. Det finns därför inte anledning att som motionärerna föreslår i förtid avveckla denna stödform. Däremot kommer bostadsutskottet senare under detta riksmöte att få tillfälle att överväga formerna för det fortsatta stödet till bostadsproduktionen efter 2006 då såväl det aktuella investeringsbidraget som andra tidsbegränsade åtgärder för bostadsproduktionen upphör enligt gällande regler. En proposition i frågan kan förväntas under våren 2006.

Riksdagen bör således anvisa medel för 2006 i enlighet med regeringens förslag. De motstående motionsförslagen avstyrks.

31:12 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

De utgifter som belastar anslaget avser stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Ansökningar om stöd hanteras fr.o.m. den 1 januari 2006 av Statens bostadskreditnämnd. Detta är en organisatorisk förändring som inte är avsedd att ändra verksamhetens inriktning. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Verksamheten har ett perspektiv fram till 2010.

Regeringen föreslår att anslaget för stödverksamheten bestäms till 151 585 000 kr för 2006. Regeringen begär även ett bemyndigande från riksdagen att under 2006 för stödverksamheten göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 miljoner kronor efter 2006 (förslagspunkt 7).

I tre motioner föreslås att den aktuella stödverksamheten skall avvecklas. I en av dessa motioner föreslås att ett alternativt stödsystem inrättas.

Förslag om ett helt avvecklat anslag redan för 2006 läggs fram i motion 2005/06:Bo330 (c) i denna del. Enligt motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del bör anslaget för 2006 minskas med 114 333 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Vidare föreslås i motionens yrkande 6 att riksdagen skall avslå regeringens begäran om ett bemyndigande för verksamheten. Motionärerna anför bl.a. att en eventuell omstrukturering bör ske på marknadsmässiga grunder.

Förslagen i motion 2005/06:Bo338 (kd) utgår från att riksdagen avslår regeringens förslag om anslag (yrkande 20 i denna del) och om ett bemyndigande för stödverksamheten (yrkande 2). I stället föreslås att ett nytt anslag – Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott – inrättas (yrkande 20 i denna del) och att ett bemyndigande ges till regeringen för användningen av medel från detta anslag (yrkande 3). Beloppen för anslag och bemyndigande motsvarar dem i regeringens förslag. Slutligen föreslås riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen redovisa inriktningen av det nya stödet (yrkande 14). Detta alternativa stödsystem skall vara inriktat på kommuner med bostadsöverskott och stå i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret. Det skall överlåtas åt kommunerna att själva i högre grad få avgöra hur medlen skall användas, samtidigt som privata värdar inte skall missgynnas.

Bostadsutskottet har tidigare genom flera beslut ställt sig bakom den nu gällande ordningen för fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsbolag. Denna ordning innefattar, förutom kreditgarantier, flera olika möjligheter för det statliga engagemanget. Under vissa förutsättningar kan bidrag utgå till en kommun. Staten skall även kunna förvärva bostadsfastigheter av kommunala bostadsföretag för att i samverkan med de aktuella kommunerna utveckla eller avveckla bostäderna.

Utskottet vill åter understryka att villkoren för det statliga stödet för vissa kommunala åtaganden för boendet varken står i motsats till de ovan framförda synpunkterna om att kommunerna i möjligaste mån skall få

hjälp att själva lösa sina problem eller att stödet bör riktas till kommuner med bostadsöverskott. Utgångspunkten för den beslutade ordningen är att hitta den lösning som bedöms vara mest lämplig i varje enskilt fall.

Bostadsutskottet vidhåller sin uppfattning att det statliga engagemanget för omstruktureringar av kommunala bostadsföretag har varit av stort värde för de berörda kommunerna. Det finns alltså inte skäl att avveckla denna verksamhet i enlighet med motionsförslagen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om anslag och bemyndigande och avstyrker de aktuella motionerna.

31:13 Ungdomsbostadssamordnare

Regeringen redovisade i den ungdomspolitiska propositionen (prop. 2004/05: 2) sin bedömning att en ungdomsbostadssamordnare bör tillsättas. Denne skall ha till uppgift att under en treårsperiod arbeta för att ta fram förslag på konkreta åtgärder i syfte att underlätta ungdomars tillträde till bostadsmarknaden. Ungdomsbostadssamordnaren har under innevarande år påbörjat sin verksamhet.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att 2 491 000 kr anvisas för år 2006 för att finansiera ungdomsbostadssamordnarens verksamhet.

I tre motioner, 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 46, 2005/06:Bo330 (c) och 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7, samtliga yrkanden i motsvarande delar, föreslås att riksdagen inte skall anvisa några medel på det aktuella anslaget. Motionärerna ifrågasätter att ungdomsbostadssamordnarens verksamhet kan bidra till att förbättra bostadssituationen för unga.

Bostadsutskottet ser till skillnad från motionärerna positivt på regeringens initiativ att inrätta en särskild ungdomsbostadssamordnare. Utskottet har sedan länge framhållit att ungdomar och studenter tillhör de grupper som har en särskilt utsatt situation på bostadsmarknaden i stora delar av landet. Även om olika åtgärder under senare år har vidtagits i syfte att underlätta för bl.a. ungdomar att skaffa en egen bostad finns det starka skäl att ta ett samlat grepp om frågan och kartlägga såväl problemens omfattning som möjliga lösningar. En förutsättning för att denna satsning skall bli framgångsrik är att alla berörda parter som ungdomsbostadssamordnaren skall samverka med på olika sätt bidrar med idéer och förslag. Självfallet måste syftet vara att bostadssamordnarens verksamhet i slutändan skall leda fram till konkreta åtgärder. Utskottet återkommer senare i detta betänkande till frågan om bostäder för studenter och ungdomar.

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsförslag och avstyrker motstående motioner.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att det till länsstyrelsernas verksamhet för budgetåret 2006 skall anvisas 2 402 477 000 kr. Beräkningen av anslaget för länsstyrelserna baseras dels på den generella reduktion som

tillämpas för anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål, dels på flera andra anslagspåverkande faktorer som redovisas i propositionen. Det gäller bl.a. ett ökat antal registreringsärenden avseende stiftelser, åtgärder som syftar till att uppnå miljö kvalitetsmålen, handläggning av vissa nya ärenden enligt ordningslagen, administrativa kostnader för investeringsstöd avseende källsortering, länsstyrelsens del i en arbetsmarknadspolitisk satsning med bl.a. en s.k. traineeutbildning samt insatser med anledning av stormen Gudrun.

Förslag om ett i förhållande till regeringens budgetförslag minskat anslag förs fram i tre motioner. Ökat anslag föreslås i en motion.

Anslaget till länsstyrelserna kan enligt motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 7 i denna del minskas med 181 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Neddragningen av anslaget blir möjlig som en följd av att motionärerna avvisar den traineeutbildning m.m. som regeringen föreslagit. Vidare begränsas anslagsbehovet genom den minskade administration som uppkommer genom de motionsförslag (m) som läggs fram i andra sammanhang om avveckling av bidrag och om avregleringar.

Enligt partimotion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del bör anslaget minskas med 141 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Motionärerna avvisar den satsning på en traineeutbildning m.m. som regeringen föreslagit.

Även i motion 2005/06:Bo330 (c) i denna del riktas invändningar mot de arbetsmarknadspolitiskt motiverade satsningarna inom länsstyrelserna. Anslaget bör därför minskas med 160 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget.

I partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 46 i denna del föreslås att anslaget för länsstyrelserna 2006 bör höjas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. De extra medlen bör bl.a. användas för statistikproduktion, effektivare handläggning, skyddat boende och insatser för nationella minoriteter.

Utskottet behandlar i detta sammanhang ytterligare ett motionsyrkande. Det gäller motion 2005/06:Bo240 (c) yrkande 2 där det föreslås att riksdagen skall göra ett tillkännagivande om särskilda satsningar för nationalstadsparken. Innebörden i yrkandet är att det inom ramen för gällande budget skall avdelas resurser för Länsstyrelsen i Stockholms län för sådana insatser.

Utskottet gör följande bedömning när det gäller beräkningen av anslaget till länsstyrelserna.

Som framgår av redovisningen ovan bygger det förslag som läggs fram i budgetpropositionen på att länsstyrelseanslaget justeras bl.a. med hänsyn till vissa administrativa åtaganden för länsstyrelserna och en arbetsmarknadspolitisk satsning. De medel som tillförs länsstyrelserna svarar sålunda mot att de också tilldelas nya uppgifter. Bostadsutskottet ser inte skäl att ifrågasätta behovet av de satsningar som regeringen åberopar i sitt budgetförslag. Vad gäller förslaget i motion 2005/06:Bo298 (fp) om ett utökat anslag kan utskottet visserligen instämma i att de områden som utpekas

kan förefalla angelägna, men det är samtidigt oklart vilka mer specifika uppgifter som avses. Det kan också konstateras att ett utökat anslag för länsstyrelserna utan en samtidig minskning av ett annat anslag skulle innebära att den ram som riksdagen helt nyligen fastställt för utgiftsområde 18 överskrids.

Vad slutligen gäller förslaget i motion 2005/06:Bo240 (c) yrkande 2 bör det erinras om att riksdagen inte fattar beslut om länsstyrelseanslagets fördelning mellan de olika länsstyrelserna. Detta gäller givetvis också fördelningen av anslaget inom respektive myndighet.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag till länsstyrelserna m.m. för 2006 och avstyrker de behandlade motionsförslagen.

Övriga anslag i budgetpropositionen

Utskottet tar i detta avsnitt upp förslag till anslag i budgetpropositionen som inte mött invändningar i motioner eller vid utskottets behandling.

I fråga om de anslag som inte behandlats av utskottet ovan föreslås i budgetpropositionen att det för budgetåret 2006 under utgiftsområde 18 skall anvisas till anslagen

31:7 *Statens geotekniska institut*, ett ramanslag om 30 322 000 kr,

31:9 *Statens va-nämnd*, ett ramanslag om 7 945 000 kr,

32:2 *Kommunala samverkansorgan m.m.*, ett ramanslag om 36 477 000 kr.

Den av regeringen förordade anslagstilldelningen avseende de nu aktuella anslagen tillstyrks av utskottet.

Motionsförslag om nya anslag inom utgiftsområde 18

I tre motioner som väckts under allmänna motionstiden återfinns förslag om vissa nya anslagsposter.

Folkpartiet föreslår i sin partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 46 i denna del att det inrättas ett anslag benämnt *Internationellt utbyte, jämställdhet och mångfald* och att 1,5 miljoner kronor får disponeras för detta ändamål 2006. Medlen är bl.a. avsedda att täcka kostnader för ökad svensk delaktighet i olika internationella aktiviteter samt insatser avseende kvinnor inom byggbranschen.

I motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 20 i denna del finns förslag om två nya anslag, dels *Investeringsstöd för byggande av studentbostäder* på 100 miljoner kronor, dels *Forum för äldres boende* på 5 miljoner kronor.

Det förstnämnda anslagsyrkandet utgår från ett förslag i motion 2005/06:Bo322 (kd) om principerna för en ny stödform för studentbostäder som behandlas i avsnittet om bostadspolitikens inriktning tillsammans med övriga motionsförslag om en ny bostadsfinansiering. Även i fråga om

anslagsförslaget om Forum för äldres boende gäller att sakförslaget behandlas senare i detta betänkande tillsammans med andra förslag i en kmotion om äldres boende.

Även i motion 2005/06:Bo330 (c) i denna del föreslås att ett anslag inrättas redan 2006 för ett *investeringsbidrag till studentbostäder*. Anslaget föreslås uppgå till 150 miljoner kronor. Vidare föreslås att ett anslag inrättas för ett återinfört *bidrag till installation av hissar* och förs upp med 25 miljoner kr för 2006. Sakförslagen om principerna för dessa bidrag läggs fram i andra motioner som behandlas i avsnittet om en ny bostadsfinansiering.

Vad gäller de nu aktuella anslagsyrkandena kan utskottet konstatera att de anslagsförslag som utskottet ovan redan ställt sig bakom innebär att hela den ram för utgiftsområde 18 som riksdagen genom sitt beslut den 23 november fastställt har tagits i anspråk. Motionsförslagen om anslag för 2006 avstyrks således redan på denna grund.

Mål- och resultatredovisning i budgetpropositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna vad bostadsutskottet anför i avsnittet om mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen.

Inledning

En del i utskottens arbete som under senare år har fått en mer framträdande roll består i att följa upp och utvärdera hur riksdagens beslut genomförts och vilka resultat de fått. Riksdagen beslutade i juni 2001 om ett tillägg i riksdagsordningen (4 kap. 16 §) som understryker vikten av att riksdagen följer upp och utvärderar fattade beslut för att åstadkomma ett bättre berednings- och beslutsunderlag i den politiska processen. En viktig del i den löpande uppföljningen är att ta emot och värdera den resultatinformation som riksdagen får från regeringen i budgetpropositionen. Ett samarbete har också inletts mellan riksdag och regering med syfte att förbättra denna redovisning.

Bostadsutskottet har i samband med de två senaste årens budgetbehandlingsredovisningar redovisat sin bedömning av mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen avseende utgiftsområde 18. Ett underlag för utskottets överväganden har vid dessa tillfällen tagits fram av uppföljnings- och utvärderingsfunktionen inom riksdagens utredningstjänst. Utskottets överväganden har utgått från de frågor som aktualiserats vid beredningen av regeringens förslag i budgetpropositionen med särskild inriktning på redovisningen för politikområdet Bostadspolitik. De synpunkter som utskottet

framfört, och som riksdagens sedan godkänt, har varit inriktade på att mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen bättre skall kunna anpassas till de behov som föreligger i samband med beredningen inom riksdagen.

Även i år har bostadsutskottet givit riksdagens utredningstjänst i uppdrag att göra en analys av redovisningen i budgetpropositionen avseende utgiftsområde 18. Uppdraget har innefattat att göra en avstämning av vilka förändringar som skett i redovisningen inom politikområdet Bostadspolitik med tonvikt på de frågeställningar som tidigare särskilt uppmärksammats av utskottet. Dessutom har det ingått att analysera behandlingen av mål och resultat i den del av propositionen som avser politikområdet Regional samhällsorganisation.

Bostadsutskottet ser det som angeläget att den dialog som inletts mellan riksdag och regering i frågor om mål- och resultatredovisning både på ett mer övergripande plan och särskilt vad gäller bostadsutskottets ansvarsområde fortsätter. Arbetet bör vara inriktat på att budgetpropositionen skall få en utformning som väl svarar mot utskottets och riksdagens behov av ett tillräckligt beslutsunderlag. Bostadsutskottet redovisar i det följande sina överväganden med utgångspunkt i dels utskottets tidigare ställningstagande, dels utredningstjänstens bedömning och slutsatser.

Politikområdet Bostadspolitik

De synpunkter på mål- och resultatredovisningen för politikområdet Bostadspolitik som bostadsutskottet har framfört vid föregående års beredningar av budgetpropositionen gäller frågeställningar som kan sammanfattas i följande punkter:

Målet för bostadspolitiken: Det är önskvärt att måluppfyllelsen inom hela det bostadspolitiska området blir belyst. Det krävs ett fortsatt arbete med att konkretisera uppställda mål så att de blir uppföljningsbara.

Strukturen på resultatredovisningen: Redovisningen bör göras med en tydlig uppdelning mellan politikens inriktning, gjorda insatser och resultatbedömning. I möjligaste mån bör en bedömning göras av vad som är faktiska resultat av statens insatser respektive resultat av omvärldsförändringar.

Användningen av resultatindikatorer: Resultatredovisningen bör i högre utsträckning omfatta kvantifierbara resultatindikatorer som kan kopplas till uppföljningen av måluppfyllelsen och av respektive bostadspolitiskt medel.

Användningen av tidsserier: Det är önskvärt med en kontinuitet vad gäller användningen av statistiska källor. En användning av längre tidsserier underlättar jämförelser över åren.

Politikområdesindelningen: Resultatredovisning för politikområden som inte sammanfaller med utgiftsområden är mindre lämpligt. Bostadsbidragens resultat och måluppfyllelse bör även redovisas i förhållande till det bostadspolitiska målet.

Redovisningen av underlaget för anslagsberäkningen: Det krävs en tydligare redovisning av medelsanvändningen inom de olika anslagen och en transparens vad gäller den ekonomiska redovisningen i övrigt.

Regeringen anger i årets budgetproposition, avsnittet om politikområdet Bostadspolitik, att man har beaktat de synpunkter som bostadsutskottet tidigare har lämnat på mål- och resultatredovisningen och att man fortsätter det långsiktiga arbetet med att utveckla resultatredovisningen inom politikområdet. Bostadsutskottet vill inledningsvis framhålla att den dialog som har förts och de synpunkter som utskottet har lämnat på flera punkter har inneburit en utveckling och förbättring av resultatredovisningen. Redovisningen i budgetpropositionen har i flera avseenden påtagligt förändrats i en riktning som bättre tillgodoser riksdagens behov. Det är också innebörden i den bedömning av resultatredovisningen som helhet som riksdagens utredningstjänst lämnat. Samtidigt finns det ett fortsatt behov av ett utvecklingsarbete och en dialog om hur regeringens redovisning fortsättningsvis bör anpassas till riksdagens behov av beslutsunderlag. Årets redovisning under politikområdet Bostadspolitik ger bostadsutskottet anledning att lämna följande kommentarer med utgångspunkt från utskottets tidigare framförda synpunkter.

Målet för bostadspolitiken: Utredningstjänsten konstaterar i sin uppföljning att regeringen liksom tidigare år har valt att redovisa måluppfyllelse på verksamhetsområdesnivå, inte för politikområdet som helhet. Bostadsutskottet vidhåller att det finns ett behov av att på olika sätt tydligare knyta regeringens redovisning till de mål för respektive politikområde som riksdagen fastställt. Det kan samtidigt konstateras att ett mål som skall omfatta ett helt politikområde svårtligen kan ge uttryck för detaljerade politiska prioriteringar och tjäna som enda underlag för styrningen av den statliga verksamheten.

Vad gäller det övergripande målet för bostadspolitiken har regeringen i budgetpropositionen begärt ett nytt godkännande av riksdagen. Det kan konstateras att detta mål endast i redaktionell mening avviker från det redan av riksdagen fastlagda målet. Under årets allmänna motionstid har förslag lagts fram om en omarbetning respektive en komplettering av detta mål. Utskottet återkommer därför till denna fråga längre fram i detta betänkande.

Vad sedan gäller de nedbrutna mål som regeringen använder för styrning av verksamheten inom bostadspolitikens områden framhåller utredningstjänsten att det är oklart hur de tre nya målen för integration skall ses i förhållande till det bostadspolitiska målet. Dessa nytillkomna mål som har utarbetats av en arbetsgrupp redovisas utan något tydligt ställningstagande från regeringens sida. Utskottet anser att det är värdefullt att ett arbete med uppföljningsbara mål för bl.a. integrationspolitiken inletts, men att det i en mål- och resultatredovisning till riksdagen är önskvärt att också regeringens egna bedömningar i frågan klarare kommer till uttryck.

Strukturen på resultatredovisningen: Utskottet anser att redovisningen i budgetpropositionen blivit tydligare när det gäller uppdelningen mellan redovisning av politikens inriktning, gjorda insatser och resultatbedömningen. Däremot har utvecklingsarbetet fortfarande inte givit några påtagliga resultat när det gäller de önskemål som utskottet tidigare framfört om att resultatbedömningen även bör ta upp frågan om vad som kan ses som faktiska resultat av statens insatser respektive resultat av omvärldsförändringar.

Användningen av resultatindikatorer och tidsserier: Utredningstjänsten konstaterar i sin uppföljning att regeringen i enlighet med bostadsutskottets önskemål inlett ett arbete med att ta fram och redovisa kvantifierbara indikatorer för att belysa graden av måluppfyllelse inom det bostadspolitiska området. De använda indikatorerna redovisas också med utveckling över tid. I vissa fall har indikatorer valts som innebär att kopplingen mellan statens insatser och graden av måluppfyllelse blir något vag. Vidare konstateras att indikatorer fortfarande saknas för vissa delar av det bostadspolitiska området.

Utskottet anser att resultatredovisningen med stöd av indikatorer och tidsserier påtagligt har utvecklats och förbättrats sedan dialogen inleddes med regeringen i denna fråga. Det finns emellertid anledning till fortsatta ansträngningar för att utveckla detta instrument, inte minst vad gäller indikatorernas koppling till mål, statliga insatser och resultatbedömningen.

Politikområdesindelningen: Resultat och måluppfyllelse för bostadsbidragen redovisas fortfarande i annan del av budgetpropositionen. Bostadsutskottet vidhåller sin tidigare redovisade uppfattning att bidragens resultat och måluppfyllelse även bör redovisas i förhållande till det bostadspolitiska målet och i den del av budgetpropositionen som avser utgiftsområde 18.

Redovisning av underlaget för anslagsberäkningen: Riksdagens utredningstjänst konstaterar att det fortfarande saknas en koppling mellan de resultat som redovisas och storleken på de anslag som föreslås. Utredningstjänsten har också analyserat hur förslag och tidigare ekonomiskt utfall redovisas för vissa anslag och konstaterat att uppgifterna är svårtolkade. Det sammanfaller med den uppfattning som bostadsutskottet redovisade föregående år angående redovisningen av anslagna medel och givna bemyndiganden. Utskottet framhöll då att en tydlig redovisning har en särskild betydelse för de partier som i motioner lägger fram alternativ till regeringens förslag avseende anslagsfördelningen inom respektive område. Samtidigt ligger det i hela utskottets intresse att alla förslag i möjligaste mån är likvärdiga vad gäller den ekonomiska/tekniska genomförbarheten, detta för att diskussionen i stället skall kunna koncentreras på de politiska sakfrågorna. Utskottet anser mot denna bakgrund att transparensen i den ekonomiska redovisningen vad gäller anslagsberäkning, bemyndiganden m.m. fortfarande behöver förbättras.

Politikområdet Regional samhällsorganisation

Bostadsutskottet har, som framgått ovan, i föregående års överväganden om budgetpropositionens mål- och resultatredovisning framför allt fokuserat på bostadspolitiken. Inför höstens budgetberedning har utskottet emellertid givit riksdagens utredningstjänst i uppdrag att även analysera behandlingen av mål och resultat i den del av propositionen som avser politikområdet Regional samhällsorganisation.

Det övergripande målet för politikområdet är att länen skall utvecklas genom att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar. Målet har till skillnad från andra politikområdesmål inte underställts riksdagen för ett godkännande.

Politikområdet är relativt begränsat i den bemärkelsen att det endast omfattar två anslag, länsstyrelserna och kommunala samverkansorgan. Länsstyrelsernas verksamhet griper emellertid över ett stort antal samhällsområden och har starka kopplingar till verksamheten vid ett flertal centrala statliga myndigheter. Det innebär också att verksamheten berör ett stort antal politikområden, vart och ett med ett eget områdesmål. Utredningstjänsten konstaterar i sin analys att dessa förhållanden gör det svårare, i jämförelse med exempelvis bostadspolitiken, att redovisa ett samlat resultat för de insatser som har genomförts i förhållande till politikområdesmålet för Regional samhällsorganisation.

Enligt utredningstjänsten visar den genomförda uppföljningen att det mål som finns angivet för politikområdet och de resultat som redovisas i budgetpropositionen inte ligger på samma nivå. Målet avser länens utveckling medan de resultat som redovisas i första hand avser de insatser som gjorts och den inre effektiviteten i länsstyrelsernas handläggning. I politikområdesmålet anges att de nationella målen skall få genomslag. Det är emellertid oklart om detta syftar på målen för andra politikområden eller om även andra mål, oklart vilka, inkluderas. Utredningstjänsten anser att det är svårt att se hur den redovisade resultatinformationen kan användas som underlag för att bedöma i vilken mån målet för politikområdet uppfylls.

Vidare konstaterar utredningstjänsten att det torde behövas en tydligare struktur för redovisningen av resultat till riksdagen. I den lämnade redovisningen anges inte hur måluppfyllelsen är avsedd att mätas, och det finns inte några indikatorer angivna. Enligt utredningstjänstens bedömning bör de indikatorer och resultatmått som används kunna redovisas över tid, vilket kan underlätta möjligheten att bedöma om utvecklingen går i riktning mot ökad grad av måluppfyllelse.

Bostadsutskottet anser att de iakttagelser som utredningstjänsten gjort visar på behovet av ett utvecklingsarbete för mål- och resultatredovisningen till riksdagen inom politikområdet Regional samhällsorganisation. Ett sådant arbete har som framgått ovan med goda resultat under de senaste åren bedrivits i dialog mellan riksdag och regering inom politikområdet Bostadspolitik. Utskottet är väl medvetet om att de särskilda förutsättningar som gäller för politikområdet Regional samhällsorganisation gör att

erfarenheterna från bostadspolitiken inte är helt överförbara. De synpunkter som utskottet har redovisat för detta område bör emellertid kunna bilda en av utgångspunkterna för regeringens utvecklingsarbete. Det gäller bl.a. önskemål om att utveckla och redovisa tydliga resultatindikatorer som kan kopplas till målen och följas över tid. Det gäller också synpunkter på att resultatredovisningens struktur bör innebära en tydlig uppdelning mellan redovisning av politikens inriktning, gjorda insatser och resultatbedömning. Utskottet vill även erinra om de önskemål som riksdagen framfört i flera sammanhang med innebörden att såväl de övergripande politikområdesmålen som de nedbrutna målen inom respektive område bör vara tydliga och uppföljningsbara.

De av utskottet ovan redovisade övervägandena om mål- och resultatredovisningen för politikområdena Bostadspolitik och Regional samhällsorganisation bör ses som en del i dialogen mellan riksdag och regering i utvecklingsarbetet kring den ekonomiska styrningen av staten. Riksdagen bör genom sitt godkännande ställa sig bakom vad utskottet anfört i denna fråga.

Bostadspolitikens inriktning

Mål för bostadspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna regeringens förslag till mål för bostadspolitiken och avslå motstående motionsförslag.

Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (fp).

Samtidigt som grunderna i det bostadspolitiska målet har legat fast under lång tid har målet fortlöpande anpassats till utvecklingen och till de nya förutsättningar som denna skapat. De två senaste ändringarna i målet utgör exempel på detta. När ett nytt mål för bostadspolitiken 1998 lades fast på initiativ av bostadsutskottet innebar det en anpassning av målet till de internationella åtaganden som Sverige gjort på miljö- och bostadsområdet i olika FN-sammanhang. Samtidigt som den grundläggande inriktningen låg fast tillfördes målet en ny dimension genom att det gav uttryck för att bostadspolitiken skall leda mot ekologisk hållbarhet. Den nya målformulering som antogs av riksdagen hösten 2002 (bet. 2002/03:BoU1 s. 31) innebär att det övergripande målet om ett hållbart samhälle fogades till det bostadspolitiska målet. Genom denna komplettering gavs målet en bredare inriktning eftersom begreppet hållbar utveckling omfattar de tre dimensionerna ekonomisk, social och ekologisk utveckling.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att riksdagen skall godkänna det där framlagda förslaget till mål för bostadspolitiken. Det föreslagna målet är identiskt med det mål som antogs av riksdagen hösten 2002 bortsett från att den tidigare ingressen ”Målet för bostadspolitiken är att ...” har strukits. Det innebär att målet nu föreslås formulerat på följande sätt.

Alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värddiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Förslag om att det bostadspolitiska målet skall omarbetas och avgränsas förs fram i partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 5. Enligt motionen uttrycker det nuvarande målet även gemensamma, sektorsövergripande målsättningar och inte bara rent bostadspolitiska överväganden. Målet har därigenom blivit så omfattande och innefattar så många områden att det är svårt att utvärdera hur och om målet uppnås. Det bostadspolitiska målet bör därför omarbetas i syfte att det skall avgränsas på ett sätt som möjliggör en fokusering samt uppföljning. Inriktningen av ett nytt mål skall utgå från konsumenten. Det allmännas uppgift att trygga rätten till bostad behöver enligt förslaget beaktas specifikt.

Även i motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 1 förordas en ändrad målsättning för bostadspolitiken. Enligt motionen är rätten att bestämma över sitt eget liv fundamental. Därför är en mångfald av lösningar på boendet som ger valfrihet ett viktigt mål. Valfrihet i boendet förutsätter att det finns ett utbud av olika upplåtelseformer. Det innebär enligt förslaget att målet för bostadspolitiken skall vara att skapa förutsättningar för olika slag av bostäder som kan tillgodose olika individers behov och önskemål i olika skeden av livet.

Med anledning av vad som föreslagits beträffande mål för bostadspolitiken vill utskottet anföra följande.

När riksdagen hösten 2002 lade fast målet för bostadspolitiken restes inga invändningar mot målet som sådant. Däremot föreslogs i en motion (kd) att målet skulle kompletteras. Under föregående riksmöte fördes det dock fram dels ett förslag (m) om ett annorlunda formulerat mål för bostadspolitiken, dels förslag (kd) respektive (c) om kompletteringar av målet. Som framgår ovan har det även under årets allmänna motionstid förts fram förslag (m) och (fp) om att målet skall omformuleras liksom ett förslag (kd) om att målet skall kompletteras. Utskottet tvingas därför konstatera att den breda samsyn som tidigare rätt kring det övergripande målet för bostadspolitiken nu inte längre är för handen. Det är en enligt utskottets mening olycklig utveckling.

Mot bakgrund av den tilltagande oenighet som uppkommit kring utformningen av det bostadspolitiska målet ligger det enligt utskottets mening ett värde i att ånyo lägga fast målet i enlighet med det förslag som regeringen

nu lagt fram. Även enligt utskottets mening bör sålunda den redaktionella ändring i målformuleringen göras som föreslås i budgetpropositionen. Härigenom tydliggörs att grunderna i det bostadspolitiska målet bör ligga fast.

Den samsyn som tidigare rått kring det övergripande bostadspolitiska målet har bl.a. lett till att debatten har kunnat koncentreras på att precisera delmål och på att finna medel som gör att de kan uppnås. En samsyn om det övergripande målet underlättar dessutom det arbete med att utveckla formerna för mål- och resultatstyrningen som utskottet nu bedriver. Det är enligt utskottets mening därför beklagligt att enigheten kring det övergripande bostadspolitiska målet inte kan upprätthållas. Det finns mot den bakgrunden skäl att i olika avseenden ställa det mål som utskottet ånyo ställt sig bakom mot de förslag som lagts fram i motionerna.

Även om det bostadspolitiska målet inte är avsett att i detalj reglera bostadspolitiken måste det enligt utskottets mening på ett tydligt sätt lyfta fram de övergripande frågor som bör vara vägledande för de bostadspolitiska strävandena. Det innebär att målet inte bara kan formuleras utifrån rent bostadspolitiska överväganden, utan att det även bör ge uttryck för gemensamma, sektorsövergripande målsättningar. Med ett sådant betraktelsesätt framstår det som både naturligt och nödvändigt att det bostadspolitiska målet också tydliggör att bostadspolitiken skall bidra till en hållbar utveckling. Utskottet tvingas dock konstatera att de förslag som läggs fram i motionerna (m) och (fp) helt saknar denna dimension. Förslagen avstyrks redan på denna grund. Utskottet är inte heller i övrigt berett att ställa sig bakom den insnävning av det bostadspolitiska målet som motionsförslagen innebär.

Det finns således enligt utskottets mening skäl som talar för att det bostadspolitiska målet bör utformas så att det ger uttryck för de övergripande politiska ambitioner som bör vara vägledande för samhällets insatser. Dagens bostadspolitiska mål har också formulerats med denna utgångspunkt. Samtidigt finns det naturligtvis en risk för att ett mål med denna inriktning blir alltför allmänt för att kunna ge den vägledning som avsetts. Invändningar har också mot denna bakgrund riktats mot det bostadspolitiska målet. Boverket har sålunda i rapporten Många mål – få medel analyserat det nuvarande bostadspolitiska målet. I rapportens sammanfattning uttrycker Boverket bl.a. att målet är alldeles för oprecist och att det därför behöver tolkas och uttryckas i uppföljningsbara delmål.

Enligt utskottets mening finns det anledning att uppmärksamma de problem som kan finnas när det gäller att konkretisera politikområdesmålen. Det inbegriper naturligtvis också det bostadspolitiska målet. Ett sätt som kan användas för att tydliggöra målet är att bryta ned det på olika delmål. Ett annat eller kompletterande sätt att förbättra möjligheten att mäta graden av måluppfyllelse är att använda indikatorer. Regeringen har valt att konkretisera innehåll och uppfyllelse av politikområdesmålet för bostadspolitiken dels genom att bryta ned målet i fyra mål för fyra olika verksamhetsområden, dels genom att använda indikatorer. Utskottet har också i sitt

arbete med att utveckla formerna för mål- och resultatstyrningen efterfrågat en ökad användning av indikatorer och tidsserier. Det finns enligt utskottets mening anledning att uppmärksamma dessa frågor också i det fortsatta arbetet med att utveckla formerna för mål- och resultatstyrningen.

Med hänvisning till det nu anförda avstyrker utskottet partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 5 samt motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 1. Regeringens förslag tillstyrks.

Komplettering av det bostadspolitiska målet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om en komplettering av det bostadspolitiska målet.

Jämför reservationerna 3 (m, fp) och 4 (kd).

Redan när det bostadspolitiska målet lades fast av riksdagen 2002 fördes det fram motionsförslag om att målet skulle kompletteras med en formulering som tar fasta på byggandet och ägandet av bostadsfastigheter. Även under årets allmänna motionstid har ett förslag med denna innebörd väckts. Enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 4 i denna del förbiser det nuvarande bostadspolitiska målet dem som bygger och förvaltar bostäderna. Det är angeläget att komplettera målet med en formulering som tar fasta på byggandet och ägandet av bostadsfastigheter. Till riksdagens bostadspolitiska mål bör enligt motionen därför fogas följande.

Bostadspolitiken skall skapa goda och långsiktigt förutsägbara villkor för byggande och ägande av fastigheter i alla olika upplåtelseformer.

När det gäller frågan om att komplettera det bostadspolitiska målet gör utskottet följande bedömning.

Det bostadspolitiska målet måste naturligtvis fortlöpande anpassas till utvecklingen och till de nya förutsättningar som denna skapar. Så har också skett med en viss regelbundenhet. Även om det förslag till målformulering som nu föreläggs riksdagen inte innebär någon saklig förändring är det ett exempel på den fortlöpande översyn som görs av målet. En förutsättning för att målet skall omprövas i sak är dock att det är fråga om påtagliga och bestående förändringar som inte kan anses omfattas av den gällande målsättningen.

Utskottet delar den ambition som förslaget i kd-motionen ger uttryck för – att öka byggandet av bostäder med olika upplåtelseformer. Som utskottet framhållit vid sin tidigare behandling av motsvarande förslag (senast i bet. 2004/05:BoU1 s. 40) kommer denna ambition också till uttryck redan i dagens målformulering. Den redaktionella ändring som utskottet ställt sig bakom innebär inte heller någon förändring i detta avseende. Samtidigt vill utskottet betona att avsikten med det bostadspolitiska målet inte är att i detalj reglera bostadspolitiken, utan att ge uttryck för den övergripande mål-

sättning som skall vara vägledande för den. Nu liksom tidigare uppfattar utskottet förslaget i motionen snarast som en precisering av det bostadspolitiska målet. Utskottet vill för sin del inte utesluta att målet kan behöva preciseras i detta avseende. Det bör dock i första hand ske i de delmål eller verksamhetsmål som kommer till användning. Motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 4 i denna del avstyrks sålunda.

Mål för bostadsbyggandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om mål för bostadsbyggandet.

Jämför reservationerna 5 (m, fp, c), 6 (kd) och 7 (v).

Den kraftiga neddragningen under 1990-talet av samhällets stöd till bostadsproduktionen, tillsammans med en förhållandevis hög realränta, kom att leda såväl till en kraftigt minskad nyproduktion av bostäder som till en kraftig nedgång i underhållet av beståndet. För att tydliggöra behoven av både nyproduktion och ombyggnad av bostäder bör riksdagen enligt partimotion 2005/06:Bo257 (v) yrkande 1 därför sätta upp tydliga mål för bostadsbyggandet. Målet innebär att det under den närmaste tioårsperioden bör byggas 40 000 lägenheter per år och att 65 000 lägenheter bör renoveras årligen.

Förutom att målet för bostadspolitiken enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 4 bör kompletteras innebär yrkandet att också den kvantitativa målsättningen för byggandet bör revideras. I stället för regeringens mål att bygga 30 000 lägenheter per år krävs det enligt motionen en bostadspolitik som möjliggör ett byggande av 40 000–50 000 lägenheter per år – detta för att råda bot på bostadsbristen och för att förbättra standarden på bostadsbeståndet.

Utskottet vill anföra följande vad gäller mål för bostadsbyggandet.

Vid sin tidigare behandling av motsvarande förslag (senast i bet. 2004/05:BoU1 s. 41) har utskottet konstaterat att riksdagen inte lagt fast något mål i absoluta tal för bostadsproduktionen. Däremot har regeringen i budgetpropositionen för budgetåret 2003 redovisat att den har som målsättning att det skall byggas 120 000 bostäder under perioden 2003–2006. I en situation där staten endast ger förutsättningarna för bostadsbyggandet kan det dock knappast anses verkningsfullt att som huvudsaklig åtgärd fastställa ett mål för bostadsbyggandet i absoluta tal. Däremot bör naturligtvis bostadspolitiken utformas så att den ger förutsättningar för en bostadsproduktion som i möjligaste mån svarar mot de behov som finns.

Även om målsättningen inte lagts fast av riksdagen kan utskottet konstatera att den kommer att nås med god marginal. Dessutom har ombyggnader av bl.a. lokaler givit ett betydande nytillskott av bostäder. Det innebär

att nytillskottet av bostäder nu ligger på en avsevärt högre nivå än tidigare. Enligt Boverkets senaste prognos kommer sålunda nytillskottet av bostäder att uppgå till 34 000 lägenheter redan i år för att öka till 36 000 lägenheter 2006. Som framhålls i budgetpropositionen är det dock fortfarande bostadsbrist på flera orter, varför bostadsbyggandet måste etableras på en nivå som är långsiktigt hållbar. Detta åstadkoms dock inte genom att i kvantitativa termer lägga fast det antal bostäder som måste produceras. Det sker i stället genom åtgärder som på olika sätt stimulerar såväl nyproduktion som ombyggnad av bostäder.

Utskottet vill mot den nu beskrivna bakgrunden erinra om att det mål för bostadsförsörjningen som regeringen redovisar i budgetpropositionen bl.a. uttrycker att det skall ge förutsättningar för ökad nyproduktion av hyresbostäder i tillväxtregionerna som kan efterfrågas av bredare hushållsgrupper. Även om inte heller detta mål uttrycks i kvantitativa termer ger det ett klart uttryck för ambitionen att få till stånd ett bostadsbyggande av tillräcklig omfattning.

Med hänvisning till det nu anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:Bo257 (v) yrkande 1 och 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 4 i denna del.

Bostadspolitikens allmänna utformning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om bostadspolitikens allmänna utformning.

Jämför reservationerna 8 (m), 9 (fp), 10 (kd), 11 (c) och 12 (mp).

Förslag som avser den övergripande utformningen av bostadspolitiken förs fram i ett flertal motioner. Även om utgångspunkten för förslagen är olika har motionerna det gemensamt att de ger uttryck för politikens inriktning snarare än att de innefattar detaljerade förslag. Det innebär att motionerna i några fall även anger hur politiken bör utformas också på områden som primärt inte ingår i bostadsutskottets beredningsområde. Flertalet av dessa mera övergripande förslag följs dessutom upp i andra motioner genom konkreta förslag till justeringar och förändringar i dagens regelsystem. Det gäller inte minst i flera av de motioner som behandlas längre fram i detta betänkande.

I partimotion 2005/06:Bo276 (m) ställs det krav på en ny inriktning av bostadspolitiken. Det innebär enligt motionen bl.a. att skattetrycket i boendet måste minska, bruksvärdesprincipen återupprättas, utbudet av olika upplåtelseformer öka, konkurrensen i byggandet förbättras samt plan- och byggprocessen kortas (yrkande 1). Som en del i en ny bostadspolitik förordas dessutom att villkoren för hyresrätten skall förbättras. För att säkra

tillgången på hyresrätter måste hyressättningen enligt förslaget förändras så att det ges ekonomiska förutsättningar att investera i hyresfastigheter (yrkande 3). Slutligen framhålls behovet av infrastrukturella satsningar för att möjliggöra bostadsbyggande. Med ett förbättrat vägnät och kollektivtrafik blir det enligt motionen möjligt att skapa fler attraktiva bostadsområden utanför stadskärnorna (yrkande 10).

Enligt partimotion 2005/06:Bo298 (fp) måste hinder för bostadsbyggande i form av höga produktionskostnader, brist på mark, brister i plan- och byggregler liksom i kreditgivningen m.m. undanröjas (yrkande 1). Dessutom måste bostadsbristens tillväxthämmande effekter motverkas genom att nya ägandeformer införs, konkurrensen på byggmarknaden förbättras, olika upplåtelseformer stimuleras och valfriheten ökas (yrkande 2). Samtidigt måste ett perspektivskifte göras i bostadspolitiken från ett centralplanerings- och myndighetsperspektiv till ett konsumentperspektiv – detta för att öka konsumenternas egenmakt (yrkande 3).

Andra viktiga inslag i bostadspolitiken är enligt motionen att genom nyproduktion stimulera flyttkedjor (yrkande 7), stödja kreativitet och idéutveckling i bostadsproduktionen (yrkande 15), skapa ett nyproduktionspaket för fler hyresrätter (yrkande 18), vidta åtgärder för att fler skall kunna äga sin bostad (yrkande 28) samt ge ökad egenmakt i boendet bl.a. genom att ombildning till bostadsrätt underlättas och ägarlägenheter införs (yrkande 33).

Enligt motionen måste dessutom samhällsplaneringen utformas så att den ger ökad valfrihet. Det innebär bl.a. att ändringar måste göras i plan- och bygglagen och i miljöbalken m.fl. lagar. Ändringarna skall syfta till att dels stärka den enskildes ställning vid en avvägning mot allmänna intressen, dels förenkla reglerna och göra dem mer flexibla (yrkande 36). Samtidigt måste en samplanering mellan infrastruktur och bostäder komma till stånd i syfte att ge förutsättningar för ett ökat byggande i attraktiva bostadsområden (yrkande 39). Arbetet med en bostadspolitik för friska hus skall prioriteras samtidigt som utomhusmiljön förbättras genom att grönområden i närmiljön bevaras och stärks (yrkande 40). Slutligen förordas att bostadsstatiken skall förbättras. Enligt förslaget måste det till en metodutveckling som ger statistik som ökar transparensen och förbättrar beslutsunderlaget (yrkande 24).

Förslaget i motion 2005/06:Bo214 (fp) yrkande 1 innebär att det är individerna som skall bestämma proportionerna mellan olika upplåtelseformer. För att detta skall bli möjligt måste bl.a. utrymmet för privat ägande öka, regleringarna minska, konkurrensen på bygg- och bostadsmarknaden förbättras, boendeskatterna sänkas och ombildningen till bostadsrätt underlättas.

Bostadspolitiken måste enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 1 inriktas på att utan detaljstyrning skapa förutsättningar för ett ökat byggande och ett billigare boende. Det innebär att staten åter måste fokusera på sin uppgift i bostadspolitiken – att svara för att legala och finansiella instrument finns tillgängliga för bostadsbyggandet – inte på hur bostadspo-

litiken verkställs på lokal nivå. Den enskildes rätt till ägande måste tillgodoses samtidigt som samhället behöver garantera en solidarisk bostadspolitik där även den som inte är köpstark har rätt till ett gott och tryggt boende.

Vägledande för bostadspolitiken skall enligt motion 2005/06:Bo335 (c) vara valfrihet och mångfald. Det innebär att bostadspolitiken bör baseras på federalismens principer. Det skall vara en politik där bostadssituationen kan påverkas utifrån de egna behoven och prioriteringarna (yrkande 1). För att uppnå valfrihet för den boende är det viktigt att det råder neutralitet mellan olika upplåtelseformer. Åtgärder måste därför vidtas för att skapa neutralitet mellan boendeformer (yrkande 2). En bostadsmarknad som präglas av mångfald förutsätter att det finns tillgång till bostäder med hyresrätt. Hyresrätten måste därför värnas (yrkande 3). För att ge den valfrihet och mångfald som bör prägla en framgångsrik bostadspolitik måste slutligen åtgärder vidtas för att stimulera till ett ökat byggande. Det innebär att i stället för statlig styrning bör ansvaret ges till kommunerna att lösa sina bostadsproblem. Det är även viktigt att byggsektorn reformeras och att hyressättningssystemet ses över (yrkande 8).

Landsbygdens befintliga byggnadsbestånd måste enligt partimotion 2005/06:N481 (c) kunna tas till vara på ett bättre sätt än i dag. Möjligheterna att bygga om och ändra användningen av kulturhistoriskt värdefulla byggnader m.m. bör därför förbättras (yrkande 5). Dessutom bör det bli möjligt att uppföra flerbostadshus med blandade upplåtelseformer, t.ex. hus som innehåller såväl hyres- som bostadsrättslägenheter (yrkande 6).

Ett flertal samhällsförändringar påverkar enligt motion 2005/06:Bo232 (c) tillgången på bostäder och därmed boendet. Det finns därför behov av en analys för att förebygga icke önskvärda effekter inom bostadssektorn (yrkande 1). Ett åtgärdsprogram bör dessutom skapas som verkar för att bostadsbyggandet anpassas efter behovet. Det fördrar i sin tur en djupanalys som möjliggör ett bostadsbyggande med denna inriktning (yrkande 2).

Enligt motion 2005/06:Bo333 (mp) yrkande 1 måste bostadspolitiken utformas så att den främjar långsiktiga hänsyn i planering, byggande och förvaltning. De tre behov som därvid i första hand bör lyftas fram är behovet av starka beställare, behovet av tillräckligt med tid för kvalificerad projektering och byggande samt behovet av en bättre koppling mellan byggande och förvaltning.

I motion 2005/06:Bo230 (mp) yrkande 3 förordas ett större statligt grepp för att öka bostadsbyggandet i områden med stor bostadsbrist. Enligt förslaget kan ett lappande med olika mindre regelförändringar, investeringsstöd och andra bidrag verka kontraproduktivt genom att försvåra översikten kring hur bostadsmarknaden fungerar.

En fortsatt satsning på små och billiga hyresrätter är enligt motion 2005/06:Bo267 (s) angelägen (yrkande 1). För att nå dit måste staten även fortsättningsvis ha en roll i bostadsförsörjningsfrågorna (yrkande 2).

I motion 2005/06:Bo312 (s) förordas regionala insatser för ett ökat byggande. Enligt motionen bör regeringen se över möjligheterna att arbeta för ett ökat byggande i de regioner där behov finns.

Enligt motion 2005/06:Bo329 (s) behöver byggprocessen förbättras för att det skall bli möjligt att få billigare bostäder.

För att kunna förändra dagens patriarkala bostadspolitik i riktning mot en politik där utgångspunkten är varje människas rätt till bostad oavsett kön och samlevnadsform behöver det enligt motion 2005/06:Bo328 (–) genomföras en bostadsvaneundersökning.

I fem motioner läggs det fram förslag avseende utformningen av bostadspolitik som tar sin utgångspunkt i regionala förhållanden. Tre av motionerna utgår från situationen i Stockholmsområdet. Det gäller motionerna 2005/06:N438 (kd) yrkande 5, 2005/06:N443 (fp) yrkande 45 samt 2005/06:N302 (m) yrkande 4. I den förstnämnda motionen ställs det krav på åtgärder för att minska produktionskostnaden i Stockholm. Enligt den andra motionen måste bostadspolitik reformeras så att den leder till fler bostäder i Stockholmsregionen. Förslaget i den sistnämnda motionen innefattar åtgärder för att öka bostadsbyggandet i Stockholm. De föreslagna åtgärderna avser bl.a. satsningar på nya väg- och bostadsbyggen.

I motion 2005/06:N474 (m, fp, c, kd) yrkande 3 lämnas förslag på en bostadspolitik som motverkar bostadsbristen i Skåne. Enligt förslaget skall ägarlägenheter införas, handläggningstiden för plan- och byggärenden kortas, hyressätningssystemet reformeras och skatten på boende sänkas.

Utgångspunkten för förslagen i motion 2005/06:Bo244 (fp) är förhållandena i Västsverige. Enligt motionen måste det till en ny bostadspolitik för ett ökat byggande (yrkande 1). Dessutom måste infrastruktursatsningar göras i Göteborg och Västsverige för att skapa förutsättningar för en ökad bosättning (yrkande 2).

Med anledning av vad som i motionerna föreslagits om utformningen av bostadspolitik vill utskottet anföra följande.

Det har under senare år rått en bred enighet om målen för bostadspolitik. Diskussionen har mot den bakgrunden i hög grad avsett hur och med vilka medel som målen skall uppnås. Som framgår ovan är denna enighet nu bruten. Enligt utskottets mening är detta olyckligt. Det faktum att inte alla längre strävar mot samma mål försvårar en diskussion kring utformningen av bostadspolitik. Utskottet står dock för sin del fast vid de mål som i sina huvuddrag varit vägledande för bostadspolitik under hela efterkrigstiden. Det innebär att utskottets ställningstaganden görs med utgångspunkt i de mål som utskottet i det föregående ställt sig bakom.

Utskottet kan konstatera att flertalet motionsförslag är allmänt formulerade. De ger således till övervägande del uttryck för en inriktning av bostadspolitik som det inte torde råda delade meningar om. Som utskottet uppfattar flertalet av motionsförslagen syftar de emellertid inte till att i detalj lägga fast med vilka medel som de uppsatta målen skall uppnås. Avsikten är snarare att ange inom vilka områden insatser måste till och

vilken inriktning dessa skall ha. Det innebär att även bedömningen av förslagen måste ske utifrån mera övergripande överväganden. Vid ett sådant betraktelsesätt finns det enligt utskottets mening anledning att inte bara rikta uppmärksamheten mot de föreslagna insatserna. Även de mål som insatserna är avsedda att leda till måste vägas in i bedömningen. När det gäller flera av de nu aktuella förslagen har de som utgångspunkt mål som utskottet inte kan ställa sig bakom.

Mot bakgrund av utskottets ställningstagande när det gäller det bostadspolitiska målet bör det betonas att bostadspolitiken inte kan ses isolerad från andra viktiga politikområden. Utskottet vill därför, nu liksom tidigare, understryka att det bostadspolitiska målet även måste utgå från förutsättningen att bostadspolitiken skall utgöra en bärande del i den generella välfärden. Det innebär att bostaden är en social rättighet och därmed också en samhälllig rättighet. Av detta följer att samhället även fortsättningsvis måste ta ett ansvar för att trygga bostadsförsörjningen. Inte heller detta synsätt låter sig förenas med flera av motionsförslagen, som i stället bygger på principen att det samhällliga inflytandet liksom ansvaret bör minska. Samtidigt är det utskottets bedömning att flera motionsförslag inte i något avgörande avseende kan anses stå i motsatsförhållande till det mål för bostadspolitiken som lagts fast.

Mot bakgrund av de förslag som förs fram i motionerna vill utskottet peka på att det bostadspolitiska målet preciseras på flera verksamhetsområden i budgetpropositionen. Det gäller bl.a. beträffande bostadsförsörjningen, där målet är att verka för

- lägre byggpriser och boendekostnader i bostäder med god kvalitet,
- ökad nyproduktion i tillväxtregionerna av hyresbostäder som kan efterfrågas av bredare hushållsgrupper,
- utveckling av de allmännyttiga bostadsföretagen och andra icke-vinstdrivande upplåtelseformer samt
- minskad segregation i boendet.

Även om det naturligtvis alltid finns skäl att överväga hur målet bör preciseras har det enligt utskottets mening inte i motionerna visats att riksdagen nu bör göra något nytt ställningstagande i detta avseende. Utskottet är sålunda inte berett att med utgångspunkt i motionsförslagen förorda att det på detta sätt preciserade målet för bostadsförsörjningen frångås.

När det slutligen gäller frågan med vilka medel som de uppsatta målen skall nås kan utskottet konstatera att skiljaktigheterna är stora. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att ställa sig bakom de mera konkreta förslag som läggs fram i några av motionerna. Det bör dock påpekas att när det gäller konkreta förslag till förändringar i bostadspolitiken kommer utskottet nedan i detta betänkande, och i andra betänkanden under återstoden av riksmötet, att mer utförligt redovisa sina överväganden i respektive fråga.

Det nu anförda innebär att utskottet avstyrker förslagen i partimotionerna 2005/06:Bo276 (m) yrkandena 1, 3 och 10, 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39, och 40 samt 2005/06:N481 (c) yrkandena 5 och 6 samt motionerna 2005/06:Bo214 (fp) yrkande 1, 2005/06:Bo230 (mp) yrkande 3, 2005/06:Bo232 (c) yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo244 (fp) yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 (s) yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo312 (s), 2005/06:Bo328 (–), 2005/06:Bo329 (s), 2005/06:Bo333 (mp) yrkande 1, 2005/06:Bo335 (c) yrkandena 1–3 och 8, 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 1, 2005/06:N302 (m) yrkande 4, 2005/06:N438 (kd) yrkande 5, 2005/06:N443 (fp) yrkande 45 samt 2005/06:N474 (m, fp, c, kd) yrkande 3.

Bostadspolitik för integration

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om en bostadspolitik för integration.

Jämför reservation 13 (m, fp, kd, c).

I sex motioner lämnas förslag som avser bostadspolitiska åtgärder som syftar till att bryta segregationen och åstadkomma integration.

Som en del i en liberal integrationspolitik bör enligt partimotion 2005/06:Sf383 (fp) yrkande 12 ägarlägenheter införas, ombildning till bostadsrätt underlättas, självförvaltning stimuleras m.m. Spridning av ägandet och ett ökat boendeinflytande är enligt motionen särskilt viktigt i utsatta områden.

Enligt motion 2005/06:Bo337 (kd) yrkande 1 kan boendeintegration underlättas genom att bostadspolitiken inriktas mot att skapa likvärdiga förutsättningar för byggande och ägande av bostäder i alla olika upplåtelseformer och storlekar.

Segregation kan enligt motion 2005/06:Sf389 (kd) yrkande 25 motverkas genom blandade upplåtelse- och bebyggelseformer i alla bostadsområden.

I motion 2005/06:N438 (kd) yrkande 13 krävs satsningar i miljonprogramsområdena. Det skall i alla kommuner och stadsdelar finnas en mångfald av upplåtelseformer, lägenhetstyper och lägenhetsstorlekar. Ombildning till bostadsrätter skall enligt motionen uppmuntras i det s.k. miljonprogrammet som en väg att uppnå en mångfald av upplåtelseformer.

Förslag om en bostadspolitik för att motverka segregation förs fram i motion 2005/06:Bo335 (c) yrkande 17. Enligt motionen stärker ett ökat inflytande över det egna boendet den enskildes incitament att ta ansvar för och påverka sin egen situation. För att detta skall kunna ske är det viktigt att det råder neutralitet mellan olika boendeformer. Även människor som

bor i områden med långt gången segregation skall enligt motionen ha möjlighet att äga och påverka sitt boende genom t.ex. ägarlägenheter eller bostadsrätter.

Staten och kommunerna bör enligt motion 2005/06:Bo295 (s) skaffa sig strategier som leder till att bostadssegregationen bryts. Bostadsfinansieringen bör utformas så att den bidrar till integration i boendet. Samtidigt måste nya bostadsområden utformas med blandade upplåtelseformer, och i det befintliga bostadsbeståndet bör kompletteringar ske med den minst förekommande upplåtelseformen.

När det gäller förslagen i motionerna om hur bostadspolitiken bör utformas för att leda till integration vill utskottet anföra följande.

Utskottet delar självfallet de strävanden som är vägledande för motionsförslagen, att genom bostadspolitiska åtgärder motverka segregation och bidra till integration. En framgångsrik integrationspolitik förutsätter insatser som sträcker sig över hela det politiska fältet. Det måste vara en självklarhet för hela samhället att ta ansvar för att motverka segregation. Strävandena att åstadkomma integration får därför inte koncentreras till något eller några områden, utan de måste omfatta alla samhällssektorer. Samtidigt har naturligtvis bostadspolitiken en viktig roll att spela när det gäller att bidra till integration. En god tillgång på bostäder och en väl fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för att underlätta för nytilkommande grupper på bostadsmarknaden. För att detta mål skall nås fordras det såväl generella bostadspolitiska insatser som åtgärder direkt riktade mot segregerade bostadsområden.

Enligt utskottets mening är det nödvändigt att synen på boendet även präglas av ett integrationsperspektiv. Denna uppfattning kommer också till tydligt uttryck i det mål för verksamhetsområdet bostadsförsörjning som regeringen redovisar i budgetpropositionen. I målet ingår sålunda att bostadspolitiken skall bidra till minskad segregation i boendet. I ett särskilt avsnitt i årets budgetproposition behandlas också frågor om integration i boendet. Av redovisningen framgår bl.a. att regeringen i april 2003 tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att se över hur genomförandet och uppföljningen av integrationspolitiken kan förtydligas inom ett antal politikområden. Arbetsgruppen lämnade sin redovisning med förslag till regeringen i juni 2005. Inom bostadspolitiken har följande mål för integration föreslagits:

Andelen personer med utländsk bakgrund som, efter sina förutsättningar och behov, bor i en bostad som de anser sig vilja bo i skall öka.

Förutsatt att formella krav är uppfyllda skall möjligheten att hyra eller köpa en bostad vara lika för alla, oavsett etnisk bakgrund.

Andelen personer med utländsk bakgrund som känner trygghet i sitt hem och i sin boendemiljö skall öka och andelen personer med utländsk bakgrund som känner att de har inflytande över sin boendemiljö skall öka.

Av budgetpropositionen framgår dessutom att Boverket har haft regeringens uppdrag att belysa utvecklingen i boende och boendesegregation i landet samt de insatser som görs i segregerade bostadsområden. I uppdra-

get har även ingått att redovisa utvecklingen av vissa indikatorer för boendesegregationen. Uppdraget redovisades i september 2005 i rapporten Välkommen till bostadsmarknaden. I budgetpropositionen redovisas också ett antal indikatorer för uppföljning av målen för integration och boende som tagits fram utifrån Boverkets rapport.

Enligt utskottets mening måste frågan om integration i boendet ägnas stor uppmärksamhet såväl i den fysiska planeringen som i kommunernas arbete med bostadsförsörjningsplaneringen i övrigt. Ett naturligt inslag i detta arbete är att slå vakt om en blandning av upplåtelseformer. Det gäller exempelvis att behålla ett utbud av hyresbostäder med rimliga boendekostnader i områden som annars riskerar att snabbt få ett ensidigt befolkningsunderlag. En förutsättning för ett framgångsrikt integrationsarbete är att de särskilda insatser som görs följs upp. Genom att indikatorer nu redovisas för riksdagen underlättas naturligtvis detta. Användningen av indikatorer och tidsserier utgör sålunda en viktig del i arbetet med att utveckla mål- och resultatstyrningen.

Sammanfattningsvis ser bostadsutskottet inte skäl att rikta några invändningar mot de relativt allmänt formulerade synpunkter på vikten av att verka för boendeintegration som förs fram i de aktuella motionerna. Flera av förslagen är dessutom i lika hög grad inriktade mot bostadspolitiken som sådan, förslag som utskottet tagit ställning till ovan. Ett tillkännagivande till regeringen kan med denna utgångspunkt inte anses tjäna något reellt syfte. Inte minst mot bakgrund av den redovisning som lämnas i budgetpropositionen, torde det stå klart att även regeringen omfattar åsikten att segregationen i boendet måste motverkas med bostadspolitiska och andra tillgängliga medel. Partimotion 2005/06:Sf383 (fp) yrkande 12 och motionerna 2005/06:Bo295 (s), 2005/06:Bo335 (c) yrkande 17, 2005/06:Bo337 (kd) yrkande 1, 2005/06:Sf389 (kd) yrkande 25 samt 2005/06:N438 (kd) yrkande 13 avstyrks sålunda.

Bostadssituationen för studenter och ungdomar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om bostadssituationen för studenter och ungdomar.

Jämför reservationerna 14 (m), 15 (fp), 16 (kd) och 17 (c).

Under ett flertal år har frågor om bostadssituationen för studenter och ungdomar uppmärksamrats i motioner som har behandlats av bostadsutskottet i samband med höstens budgetberedning. Även under årets allmänna motionstid har ett flertal motioner med denna inriktning väckts. Utskottet redogör nedan kortfattat för förslagen i dessa motioner och behandlar dem

sedan i ett sammanhang. Det bör emellertid påpekas att motionsförslag som rör statliga subventioner för bl.a. byggande av studentbostäder behandlas senare i detta betänkande i avsnittet om en ny bostadsfinansiering.

I motion 2005/06:Kr255 (m) redovisas en rad förslag om inriktningen av ungdomspolitiken. Yrkande 8 i motionen avser behovet av åtgärder inom bostadspolitiken. Det framhålls bl.a. att det är viktigt att öka möjligheterna att bygga bostäder med varierande standard och att även en lägre standardnivå bör tillåtas. Vidare bör skatter och avgifter för boendet ses över och skattefri uthyrning av del av privatbostad medges.

Folkpartiet föreslår i sin partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 26 att riksdagen skall göra ett tillkännagivande om studenternas bostadssituation. I motionen anförs bl.a. att kommun och stat har ett ansvar för att få fram mark till rimliga priser och därigenom hålla nere byggkostnaden. Antalet studentbostäder bör ökas genom att underlätta en omvandling av tomma kontor och andra lokaler. Andra metoder för att snabbt åstadkomma ett större utbud av studentbostäder är att släppa fram modulbyggen med tillfälliga bygglov och tillåta skattefri uthyrning av rum i privatbostäder. Regelverken bör ses över för att åstadkomma förenklingar. Tillgänglighetskraven är grundläggande men kan i dag leda till vissa orimliga konsekvenser som exempelvis mycket stora badrum. Delvis motsvarande förslag som i partimotionen läggs fram i motionerna 2005/06:Bo244 (fp) yrkande 3, med hänvisning till bostadssituationen i Västsverige, och 2005/06:N443 (fp) yrkande 47, med hänvisning till bostadssituationen i Stockholm.

I motion 2005/06:Kr376 (fp) föreslås riksdagen göra fyra tillkännagivanden om bostadssituationen för studenter och unga. Riksdagen bör för regeringen framhålla att

- åtgärder för att förbättra ungdomars betalningsförmåga är en effektivare åtgärd än att ge subventioner till byggherrar (yrkande 25),
- åtgärder för att öka det totala byggandet genom förenklade regelverk och ökad flexibilitet bidrar till att förbättra bostadssituationen för unga (yrkande 26),
- ökad konkurrens på byggmarknaden bidrar till att förbättra bostadssituationen för unga (yrkande 27),
- staten bör låna ut mark för tillfälliga, modulbyggda studentbostäder (yrkande 29).

Enligt motion 2005/06:Kr412 (kd) yrkande 16 behövs det en ökad satsning på bostäder för unga som en del i en förändrad ungdomspolitik. Det krävs ett nytillskott av bostäder som i första hand riktar sig till ungdomar. Rumsstorlek och standard behöver bättre motsvara temporära behov för ungdomar. Bosparande för unga samt ett investeringsbidrag för studentbostäder bör införas, liksom skattebefrielse vid uthyrning av del av bostad.

Motion 2005/06:Sk460 (kd) innehåller ett antal förslag fram till åtgärder med syfte att öka tillgången på studentbostäder. I detta sammanhang tas två av dessa förslag upp. Det gäller förslag om tillkännagivanden från riksdagen om kommunernas ansvar för att tillhandahålla billig mark för stu-

dentbostäder (yrkande 2) samt om att kommunerna bör ge tillstånd för att placera mobila studentbostäder på kommunal mark som inte skall bebyggas inom överskådlig tid (yrkande 3).

I motion 2005/06:Ub592 (c) föreslås att regeringen får i uppdrag att bjuda in berörda kommuner, högskolor och studentkårer till överläggningar om hur bostadssituationen för studenter skall hanteras framgent (yrkande 8). Det framhålls vidare att kommuner som fått ett ökat antal studieplatser också har ett ansvar för studenternas bostadsförsörjning (yrkande 9).

Riksdagen bör enligt motion 2005/06:Bo224 (c) efterfråga ett nytt regelverk som möjliggör byggande av fler och billigare studentbostäder. Enligt motionären bör det bl.a. övervägas om det verkligen behövs hiss, stort badrum och fullständigt utrustat kök i dessa bostäder. Detta kan enligt motionen innebära att endast en viss andel av bostäderna skall behöva anpassas för funktionshindrade.

Motion 2005/06:Bo208 (c) redogör för en engelsk projektidé som bör prövas även i Sverige. Projektet innebär att ungdomar erbjuds ett boende kombinerat med ett krav på att de skall vara arbetssökande eller delta i utbildning.

Enligt motion 2005/06:Bo272 (s) bör riksdagen göra ett tillkännagivande för regeringen om att det behöver byggas fler hyresrätter med rimlig hyra för ungdomar. Detta framhålls även i motion 2005/06:Bo291 (s). Enligt denna motion kan bostadsmarknaden för unga förbättras bl.a. genom obligatorisk bostadsförmedling, återinförd bostadsanvisningslag samt genom hyres- och kreditgarantier.

Bostadsutskottet anför följande med anledning av de aktuella motionerna.

Problemen på dagens bostadsmarknad handlar bl.a. om bostadsbristen i vissa delar av landet och boendekostnader som kan innebära stora påfrestningar för många hushåll. Dessa problem är givetvis särskilt påtagliga för unga personer som skall etablera sig på bostadsmarknaden och som ännu inte har hunnit skaffa sig en regelbunden inkomst. Särskilda problem gäller också för studerande vid universitet och högskola. Det kan här handla om att man får flytta till en ny ort och där med kort varsel söka finna en bostad som kan finansieras i första hand med studiemedel. På flera högskoleorter råder dessutom brist på både vanliga hyresbostäder och bostäder särskilt avsedda för studenterna.

Dessa förhållanden är också bakgrunden till att bostadsutskottet under flera år har haft anledning till att ägna studenternas och ungdomarnas bostadssituation särskild uppmärksamhet. Utskottet har i dessa sammanhang framhållit att den generella bostadspolitikens utformning är av stor betydelse också för att lösa problemen för dessa grupper. Även i de nu aktuella motionerna om ungdomars och studenters bostadssituation hänvisas till mer generellt inriktade bostadspolitiska förslag från respektive parti. När det gäller de yrkanden som mer direkt avser studenter och ung-

domar kan det konstateras att flertalet av de framlagda förslagen har återkommit under en rad år. Utskottet skall därför endast i korthet återge sina tidigare mer utförligt redovisade ställningstaganden till dessa motioner.

När det gäller förslagen om att kommuner med stor bostadsefterfrågan från studenter och ungdomar bör pröva olika åtgärder som kan underlätta byggandet av bostäder torde det inte råda några delade meningar. I flertalet fall förutsätter sådana åtgärder inte några förändringar i de statliga regelverken. Det är således redan i dag möjligt att bevilja bygglov för tillfälligt uppställda studentbostäder. Det är också möjligt att bygga om tomma lokaler till studentbostäder. Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning att kommunerna sannolikt kan göra mer för att erbjuda mark till rimliga kostnader för uppförande av studentbostäder.

Bostadsutskottet har således inga direkta invändningar mot de mer allmänt inriktade motionsförslagen om att underlätta byggandet av bl.a. studentbostäder. Flera motioner innehåller emellertid yrkanden om s.k. regelförenklingar som utskottet inte kan ställa sig bakom. Enligt dessa motioner ställs det i dag alltför höga krav på standard och utrymme vid nyproduktion av studentbostäder. Krav på hiss och hygienrummens storlek framhålls som exempel på sådana alltför höga standardkrav. Det bör med anledning av vad som anförs i dessa motioner påpekas att gällande byggregler för studentbostäder redan ger visst utrymme för att bl.a. sammanföra delar av de enskilda lägenheternas utrymmen till gemensamma utrymmen. Bakom åtminstone några av motionsförslagen tycks det emellertid finnas uppfattningar som går ut på att nuvarande krav på att i princip alla nytillkommande bostäder skall vara tillgängliga och användbara även för funktionshindrade bör ändras. Utgångspunkten för dessa förslag tycks vara att det räcker att en viss andel av studentbostäderna är anpassade för funktionshindrade.

Bostadsutskottet har starka invändningar mot ett sådant resonemang och vill för sin del slå vakt om de framsteg som gjorts när det gäller bostädernas tillgänglighet och användbarhet. Den i dag gällande byggnadslagstiftningen innebär att nyproducerade bostäder skall uppfylla högt ställda krav i fråga om bl.a. tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Denna princip skall också tillämpas för studentbostäder så att rörelsehindrade studenter kan bo, studera och umgås med vänner m.m. på samma villkor som övriga. Utskottet är för sin del inte berett att medverka till åtgärder som innebär en återgång till en ordning där rörelsehindrade hänvisas till ett särskilt anpassat bostadsbestånd.

Slutligen vill utskottet helt kort erinra om några av de insatser som regeringen vidtagit under senare tid för att uppmärksamma bostadssituationen för studenter och ungdomar och som även omnämns i andra delar av detta betänkande. Regeringen har således tillsatt en ungdomsbostadssamordnare med uppgift att under en treårsperiod arbeta för att ta fram förslag på konkreta åtgärder för att underlätta ungdomars inträde på bostadsmarknaden. Statens bostadskreditnämnd (BKN) har på uppdrag av regeringen utrett för-

utsättningarna för unga att skaffa en egen bostad och redovisat förslag i denna fråga i sin rapport Egen härd. Dessa förslag kommer att beredas tillsammans med det förslag som arbetsgruppen för bostadsfinansieringen tagit fram (se avsnittet om en ny bostadsfinansiering). Byggekostnadsforum (BKF) inom Boverket har till uppgift att bl.a. förmedla kunskaper till byggherrar och att främja utvecklingsarbete, innovationer och kostnadseffektiva produktionsprocesser. BKF har fr.o.m. 2005 fått i uppdrag att i högre grad beakta behovet av att få fram bostäder till rimliga kostnader som är avsedda för och anpassade till de behov unga har. Det torde således inte råda några tvivel om att regeringen är väl medveten om de särskilda problemen på bostadsmarknaden som gäller studenter och unga.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de motioner som behandlats i detta avsnitt.

Bostadssituationen för äldre

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om bostadssituationen för äldre.

Jämför reservationerna 18 (m), 19 (fp), 20 (kd), 21 (c) och 22 (mp).

Ansvarsfördelningen inom riksdagen är sådan att socialutskottet bereder förslag om särskilda former för äldreboende medan bostadsutskottet behandlar förslag som gäller bl.a. anpassningen av den vanliga bostadsmarknaden till äldres behov och önskemål. Till den senare kategorin hör förslagen i de fem motioner som behandlas nedan.

Motion 2005/06:Bo313 (kd) är helt inriktad på frågor om äldres boende. I motionens yrkande 1 föreslås att staten skall vara delaktig och pådrivande i det framtidsinriktade arbetet inom bostadssektorn på ett sätt som motsvarar det statliga engagemanget i det nationella projektet Teknisk framsyn. Syftet bör bl.a. vara att stimulera till attraktiva, framtätsyftande projekt för äldres boende. I yrkande 2 föreslås inrättandet av Forum för äldres boende med uppgift att bidra till att äldres boendesituation ges en större uppmärksamhet. Forum för äldres boende skall också ta fram förslag på konkreta åtgärder som förbättrar beredskapen inför ökningen av antalet äldre som kräver ändamålsenliga bostäder. Slutligen föreslås i yrkande 3 att riksdagen skall begära att regeringen skall vara pådrivande för att kommunerna skall kunna uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen.

I Moderata samlingspartiets partimotion 2005/06:So642 om äldre frågor föreslås i yrkande 8 att riksdagen skall göra ett tillkännagivande om behovet av åtgärder för att tillgodose äldres boende. Motionärerna framhåller bl.a. att de regelverk som styr tillgången på seniorbostäder behöver ses

över, att bostadspolitiken behöver läggas om så att människors efterfrågan och fria val blir styrande. Vidare framhålls att olika åtgärder för att få i gång flyttkedjor kommer att gynna såväl ungdomar och barnfamiljer som de äldre.

Enligt motion 2005/06:Bo333 (mp) yrkande 5 bör riksdagen för regeringen framhålla behovet av ett mer flexibelt bostadsbestånd och en bättre belysning av sambandet mellan bostaden och åldrandet. Motionärerna framhåller att det behövs en översyn av utvecklingstendenser och problem, stödformer och styrmedel kring boendet ur ett äldreperspektiv.

Även i motion 2005/06:Bo216 (s) framhålls behovet av en översyn av olika åtgärder för att underlätta för äldre att bo kvar i sina lägenheter. Översynen bör bl.a. omfatta åtgärder för att stimulera installationer av hissar i gamla hyreshus med tre våningar.

Slutligen tas här upp motion 2005/06:Bo203 (s) med förslag om insatser för att stimulera generationsboende. Motionären framhåller bl.a. att det vore en bra lösning för många barnfamiljer om far- eller morföräldrarna kunde bo i nära anslutning till dem.

Bostadsutskottet kan instämma i stora delar av vad som anförs i de aktuella motionerna. De förändringar som är att vänta i befolkningens ålderssammansättning kommer att ställa stora krav på anpassning och nya lösningar såväl inom bostadspolitiken som inom övriga samhällssektorer. Denna fråga måste hållas ständigt aktuell och tas med vid i princip alla överväganden om generella åtgärder där åldersberoende frågor kan ha betydelse. Bland flera aktuella frågor, som visserligen har en generell inriktning men som har särskild betydelse för de äldres bostadssituation, kan nämnas de insatser som för närvarande görs för att förbättra tillgängligheten i bostadshus och den bebyggda miljön i övrigt. Anpassningen av det befintliga bostadsbeståndet till en allt större andel äldre i befolkningen kommer sannolikt att bli en av de stora utmaningarna för bostadssektorn under de kommande årtiondena.

Det är således nödvändigt att i den kommunala bostadsförsörjningsplaneringen ta hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen. Vad gäller förslaget i en av motionerna om att regeringen skall vara pådrivande för att kommunerna skall uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen är det emellertid utskottets uppfattning att regeringen redan aktivt söker understryka respektive kommuns bostadsförsörjningsansvar gentemot hela sin befolkning. Ett tillkännagivande i den frågan är därför inte erforderligt.

Även om utskottets grundinställning är att såväl de äldres som andra gruppers särskilda behov bör beaktas i alla bostadspolitiska sammanhang, kan det finnas skäl att ibland rikta särskild uppmärksamhet mot angelägna områden. Det bör här erinras om att den parlamentariska äldreberedningen Senior 2005 i hög grad uppmärksammade de äldres bostadssituation och i sitt slutbetänkande (SOU 2003:91) presenterade ett flertal förslag på detta område. Det kan inte uteslutas att det kan komma att behövas ytterligare

riktade överväganden om de krav som en åldrande befolkningen ställer på bostadssektorn. De nu aktuella motionerna ger emellertid inte utskottet tillräckligt underlag att i dag förorda nya sådana utredningsinsatser.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:Bo203 (s), 2005/06:Bo216 (s), 2005/06:Bo313 (kd), 2005/06:Bo333 (mp) yrkande 5 och 2005/06:So642 (m) yrkande 8.

Bostadsbyggande m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- konkurrensen inom bostadsbyggandet,
- bostadsbyggande på statlig mark,
- marksanering inför bostadsbyggande,
- kvinnor i byggbranschen.

Jämför reservationerna 23 (m, fp, kd, c), 24 (fp, c), 25 (m) och 26 (fp, c) samt särskilt yttrande 5 (v).

Konkurrensen inom bostadsbyggandet

Förslag som i olika avseenden är ämnade att stärka konkurrensen i bostadsbyggandet läggs fram i fyra motioner.

Enligt partimotion 2005/06:Bo276 (m) yrkande 9 måste åtgärder vidtas för att främja konkurrensen inom bygg- och byggmaterielsektorn, detta eftersom regleringar och subventionspolitik har reducerat förutsättningarna för fri konkurrens. Konkurrensverket bör därför ges en starkare ställning. EU-medlemskapet skapar förutsättningar för ökad konkurrens på byggmarknaden. Importkonkurrens måste stimuleras, och för att detta skall ske måste regelverk och normer förenklas och harmoniseras samt den offentliga upphandlingen förbättras.

Även i partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 8 förordas åtgärder för att åstadkomma en bättre konkurrens på byggmarknaden. Enligt motionen är fler utländska och inhemska aktörer nyckelfaktorer för att påverka de strukturer som finns i byggbranschen. Regleringarna inom byggsektorn måste därför omprövas i ljuset av problemen på marknaden.

Konkurrensverket bör enligt motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 9 få ett utvidgat ansvar för att bevaka konkurrensen inom byggmarknaden. Det bör ske genom att verket får en tydligare uppgift än hittills att ägna byggkostnaderna extra uppmärksamhet.

Slutligen förordas i motion 2005/06:Sk460 (kd) yrkande 7 en förbättrad konkurrensbevakning inom byggsektorn. Enligt motionen är införande av en gemensam europeisk standardisering för byggprodukter och skärpt konkurrenslag för att upptäcka och beivra kartellbildningar exempel på åtgärder som är nödvändiga för att motverka höga byggmaterialkostnader.

Utskottet vill för sin del anföra följande avseende konkurrensen i bostadsbyggandet.

I likhet med motionärerna anser utskottet att konkurrensen i bostadsbyggandet behöver stärkas. En fullgod konkurrens är en förutsättning för att priserna i byggandet och därmed också i boendet skall kunna hållas nere. Det råder sålunda enighet om att bästa möjliga förutsättningar måste skapas för att ge en marknad där företag verkar på lika villkor i konkurrens. Frågan är därför med vilka medel som detta skall åstadkommas.

Inom ramen för det övergripande bostadspolitiska målet pekar regeringen i budgetpropositionen ut de områden som är prioriterade i regeringens arbete. Som en del i utvecklingsarbetet inom byggsektorn ingår sålunda att främja en effektiv byggsektor i konkurrens som bl.a. beaktar bostadskonsumenternas intressen av sunda och ändamålsenliga bostäder av god kvalitet till rimliga kostnader. För att uppnå målet krävs en väl fungerande bygg- och fastighetssektor med kompetenta aktörer. Utvecklingsarbetet kan enligt regeringen leda till mer ändamålsenliga och långsiktigt kostnadseffektiva bostäder med ökad resurshushållning och därmed minskad belastning på miljön.

Även i uppdraget för den nationella byggsamordnare som regeringen har tillsatt ingår konkurrensfrågorna som en del. Byggsamordnaren skall tillsammans med företrädare för byggnads-, fastighets- och anläggningssektorerna bygga upp och samordna ett utvecklingsprogram för sektorn. Förutom att programmet skall medverka till att öka kvaliteten, kompetensen och attraktiviteten i sektorn skall det främja konkurrensen. Avsikten är att utvecklingsprogrammet skall ha en bred förankring inom sektorn och stimulera aktörerna till egna förbättringar.

De nordiska länderna har tillsammans med de baltiska länderna och Polen antagit en handlingsplan som syftar till att öka utbytet och handeln inom byggsektorn och bidra till lägre boendekostnader genom lägre byggmaterialpriser m.m. Det svenska delprojektet skall drivas av Byggekostnadsforum och Boverket.

Som framgår av utskottets redovisning har flera åtgärder redan vidtagits som syftar till att främja konkurrensen inom bl.a. bygg- och byggmaterialsektorn. Konkurrensfrågorna har sålunda uppmärksammats på ett sätt som i flera avseenden ligger väl i linje med vad som förordas i motionerna. Det kan trots detta inte uteslutas att också andra åtgärder kan behöva vidtas. Enligt utskottets mening bör dock utfallet av redan gjorda och aviserade insatser avvaktas innan ställning tas till behovet av ytterligare insatser. Partimotionerna 2005/06:Bo276 (m) yrkande 9 samt 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 8 liksom motionerna 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 9 och 2005/06:Sk460 (kd) yrkande 7 avstyrks sålunda.

Bostadsbyggande på statlig mark

En del av det statliga markinnehavet skulle enligt Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 22 kunna användas för bostadsbyggande. Samtidigt kan detta påverka prisutvecklingen på mark i bristområden. En utvärdering av förvaltningen av det statliga markinnehavet bör därför komma till stånd. Enligt motionens yrkande 25 bör försäljning av statlig mark genomföras så att inte konkurrensförhållandena påverkas. Konkurrensverket bör även ges i uppdrag att följa upp om s.k. utvecklingsbolag, där staten och stora byggjättar äger vardera 50 %, påverkat konkurrensen.

Utskottet instämmer i motionärernas bedömning att statlig mark på flera orter kan var lämplig att använda för att få till stånd ett erforderligt bostadsbyggande. Det kan vara frågan om militär mark eller andra markområden som inte längre behövs för sitt ursprungliga ändamål. Flera av de statliga förvaltarna av markinnehavet har också tillsammans med berörda kommuner agerat för att en utbyggnad av bostadsområden skall komma till stånd på dessa markområden.

Regeringen har i olika sammanhang klargjort sin ambition att det statliga markinnehavet i ökad utsträckning skall kunna användas för bostadsprojekt. Detta är också bakgrunden till att regeringen tillsatt en arbetsgrupp inom Regeringskansliet som arbetar med dessa frågeställningar. Arbetsgruppen har bl.a. i uppdrag att inventera den mark som ägs av statliga bolag eller som förvaltas av statliga myndigheter och som i ett relativt kort tidsperspektiv kan vara aktuell för bostadsbyggande. I uppdraget ingår även att analysera hur detta markinnehav skulle kunna användas för bostadsbyggande i ett mer långsiktigt perspektiv. En utgångspunkt är att gruppens arbete skall kunna resultera i förslag som bidrar till att en varierad och blandad bebyggelse kommer till stånd med särskilt beaktande av behovet av hyresbostäder. Arbetsgruppen har ännu inte redovisat resultatet av sina överväganden.

Det är utskottets uppfattning att det pågående arbetet bör kunna klargöra förutsättningarna för att statlig mark i ökad utsträckning skall kunna bli tillgänglig för bostadsbyggande. Det gäller också frågor om formerna och villkoren för en eventuell försäljning av sådan mark. Huruvida de olika statliga markområdena sedan också är lämpliga att användas för bostadsbyggnadsändamål är emellertid i första hand en fråga för berörda kommuner. Även om staten är markägare är det inte avsikten att staten skall träda in i kommunens ställe när det gäller ansvaret för bostadsförsörjningen.

Mot den nu beskrivna bakgrunden anser utskottet att det inte föreligger något behov av ett tillkännagivande från riksdagen i frågan om bostadsbyggande på statlig mark. I den mån partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 22 och 25 inte kan anses tillgodosedda redan genom vidtagna åtgärder avstyrks de av utskottet.

Marksanering inför bostadsbyggande

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2005/06:Bo257 yrkande 6 att riksdagen i ett tillkännagivande bör framhålla att ett nytt anslag bör inrättas med syftet att styra medel till marksanering i tätorter som möjliggör byggande av flerbostadshus med hyresrätt. Motionärerna framhåller att det finns tätortsnära f.d. industrimark som står outnyttjad eftersom det krävs omfattande saneringsåtgärder innan den kan tas i anspråk för bostadsbyggande. I de fall bostadsproduktion ändå kommer till stånd på sådan mark belastar saneringskostnaderna det enskilda byggprojektet och kan då leda till orimliga boendekostnader.

Som också motionärerna konstaterar finns det redan i dag ett anslag i statsbudgeten som används för att sanera och återställa förorenade områden, anslag 34:4 inom utgiftsområde 20. Anslaget får användas till att åtgärda från risksynpunkt särskilt angelägna saneringsobjekt samt till akuta saneringsinsatser. Det är emellertid frånvaron av en koppling till markbehovet för bostadsbyggande som enligt motionärerna motiverar ett nyinrättat anslag för marksanering.

Bostadsutskottet instämmer i att utnyttjande av välbelägen f.d. industrimark för bostadsbyggande kan ha flera fördelar från både miljö- och samhällsplaneringssynpunkt. Det är givetvis angeläget att förorenade markområden som medför olika former av miljöbelastning blir sanerade. Om markområdena är välbelägna i förhållande till bl.a. kommunikationer och service kan dessutom ett utnyttjande för bostadsbyggande innebära flera fördelar från miljösynpunkt i förhållande till att ta i anspråk mer perifert belägna markområden. Under senare år finns också ett flertal exempel på bostadsområden som byggts på mark som först behövt saneras. Flera olika lösningar har tillämpats för att fördela saneringskostnaderna på de olika inblandade parterna.

Utskottet ifrågasätter inte att ett särskilt riktat bidrag enligt motionsförslaget skulle kunna bidra till att fler markområden blir aktuella att exploatera för bostadsändamål. Möjligheten att avsätta särskilda medel för detta ändamål får emellertid vägas mot andra former för statlig medverkan i bostadsfinansieringen. Utskottet, som återkommer till frågor om bostadsfinansiering nedan, är inte berett att förorda inrättandet av ett nytt anslag för ändamålet framför andra angelägna insatser.

Motion 2005/06:Bo257 (v) yrkande 6 avstyrks med hänvisning till det anförda.

Kvinnor i byggbranschen

I Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 17 framhålls att den svenska byggbranschen är mycket mansdominerad. Enligt motionen är det dock möjligt för kvinnor att verka också i denna bransch, om det skapas förutsättningar för detta. Även om byggbranschen har ett huvudansvar för att öka kvinnors möjligheter kan regering och riksdag bidra genom att med olika metoder följa, belysa, stimulera och bevaka utvecklingen.

Motsvarande yrkande behandlades även föregående år av utskottet som då underströk värdet och vikten av att mansdominansen i byggsektorn bryts genom att kvinnor ges möjlighet och förutsättningar att arbeta på lika villkor. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det i första hand är branschens eget ansvar att åstadkomma denna förändring. Samtidigt är det, som motionärerna framhåller, också ett samhälleligt ansvar att verka för jämställdhet inom alla samhällssektorer och branscher. Samhället tar också detta ansvar genom en rad generella åtgärder som lagstiftningen på jämställdhetsområdet och Jämställdhetsombudsmannens verksamhet. Det hindrar dock inte att det också erfordras riktade insatser som är avsedda att förbättra jämställdheten inom mer begränsade områden. Det är mot den bakgrunden som den av regeringen tillsatta byggsamordnaren har i uppdrag att ta sig an frågor om jämställdheten inom byggbranschen.

Byggsamordnaren har tillsammans med företrädare för byggsektorn bildat den s.k. Byggkommittén. En av de uppgifter som kommittén i en rapport har utpekat som strategiska i sitt fortsatta arbete är att beakta den ojämna könsfördelning som råder bland anställda i byggsektorn och att verka för att en mer jämn fördelning skall kunna komma till stånd. Kommittén anför också att flera projekt skall uppmärksammas eller startas som är helt inriktade på att locka unga, kvinnor och invandrare till samhällsbyggnadssektorn.

Ekonomiskt stöd för flera projekt inriktade på att öka jämställdheten inom olika delar av byggbranschen har också redan beviljats inom ramen för EU:s s.k. Växtkraft mål 3-program. Medel från detta program kan bl.a. beviljas för projekt som genom utbildnings- och informationsinsatser ökar medvetenheten om jämställdhet som en resurs för tillväxt samt bidrar till en mer jämställd arbetsmarknad. Projekt som bryter könssegregerande mönster prioriteras.

Som framgår av redovisningen ovan har redan åtgärder vidtagits med den inriktning som förordas i motionen. Ett tillkännagivande i enlighet med motionsförslaget bör därför kunna undvaras.

Bostadsfinansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- en ny bostadsfinansiering,
- bostadsfinansiering på landsbygden.

Jämför reservationerna 27 (m), 28 (fp), 29 (kd), 30 (v), 31 (c), 32 (m), 33 (kd, c) och 34 (fp).

Inledning

Det bostadspolitiska ansvaret har sedan lång tid varit så fördelat att staten i huvudsak svarat för besluten om de rättsliga och finansiella förutsättningarna medan kommunerna svarat för det praktiska genomförandet av de åtgärder som krävts för att trygga en god bostadsförsörjning. Under det senaste decenniet har statens huvudsakliga finansiella instrument för bostadssektorn bestått i räntebidrag för ny- och ombyggnad enligt det regelsystem som trädde i kraft år 1993 och i statliga kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar. Därutöver har vissa tillfälliga stödformer kommit till användning. För närvarande kan tidsbegränsat stöd till bostadsbyggande utgå i form av investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder samt investeringsstimulans till hyres- och studentbostäder genom skattekreditering. Dessa stödformer är tidsbegränsade till att avse projekt som påbörjas senast under 2006. Även för den statliga kreditgarantin tillämpas för närvarande vissa tidsbegränsade regler som gäller till utgången av 2008.

Bostadsutskottet har i föregående avsnitt om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006 tagit ställning till sådana förslag om bostadsfinansieringen som bedömts innebära en budgetpåverkan redan under nästkommande budgetår. Det gäller bl.a. det gemensamma förslag som lagts fram av m, fp, kd och c och som innebär att en avveckling av räntebidragssystemet skall inledas 2006 och vara helt genomförd till 2011. Vidare innebär förslaget att investeringsbidraget för anordnande av hyresbostäder och den investeringsstimulans som kan utgå till hyres- och studentbostäder avvecklas 2006.

I detta avsnitt tar utskottet upp övriga förslag om bostadsfinansieringen. Utskottet inleder med att ta upp motionsförslag om vissa principiella utgångspunkter för ett statligt engagemang i bostadsfinansiering och om de närmare formerna för detta engagemang. Därefter behandlas vissa förslag som tar upp den specifika frågan om bostadsfinansiering på landsbygden.

Det bör inledningsvis också påpekas att de motionsförslag som behandlas i detta avsnitt inte ger en fullständig bild av de förändringar som respektive parti förordar i bostadsfinansieringen. Vissa förslag har som nämnts redan behandlats i anslagsavsnittet och andra förslag, bl.a. avseende den s.k. investeringsstimulansen, kan vara så utformade att de i budgetberedningssammanhang skall behandlas av finansutskottet eller skatteutskottet. Det gäller även förslag om förändringar i beskattningen av byggande och boende.

En ny bostadsfinansiering

Förslag om formerna för en ny statlig bostadsfinansiering som omfattar såväl nyproduktion som ombyggnadsåtgärder läggs fram i partimotion 2005/06:Bo257 (v). I motionen föreslås att dagens räntebidrag samt tillfälliga investeringsbidrag och investeringsstimulans för bostadsbyggande ersätts med ett investeringsstöd för nyproduktion av hyresrätter, där det dels finns ett tak för högsta möjliga hyresnivå, dels ett villkor för att få

stöd som bygger på att hyrorna skall ha framförhandlats i förväg (yrkande 2). Motionärerna anser också att riksdagen i ett tillkännagivande skall understryka att stöd till byggandet av studentbostäder bör ges enligt samma regler som för vanliga hyresbostäder (yrkande 5). Vidare föreslås att stödet för ombyggnation bör förstärkas och omvandlas till ett permanent investeringsstöd för ombyggnation av hyresrätt, där villkor för stöd är kopplat till tydliga miljökrav och i förväg framförhandlade hyror (yrkande 3). Bidrag till installation av hissar bör ingå som en permanent del av de statliga bostadsfinansieringsåtgärderna (yrkande 7). En statlig bostadsfond föreslås bli inrättad 2007 och finansieras av AP-fonderna med 10 miljarder kr per år under 10 år. Medel ur fonden skall utgå till fastighetsägarna i form av investeringsbidrag för ny- och ombyggnation av hyresrätter. Staten skall betala fondens ränte- och amorteringskostnader under 30 år (yrkande 4). Enlig motion 2005/06:Sf336 (v) yrkande 27 bör en utredning genomföras om ett investeringsstöd för ombyggnad av hyresbostäder.

I partimotion 2005/06:Bo276 (m) yrkande 17 föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande om vissa utgångspunkter för det statliga engagemanget i bostadsfinansieringen. Enligt motionen bör bostadssociala problem lösas inom ramen för gängse socialpolitik och inte genom ett statligt bostadsfinansieringssystem. Bostadsmarknaden bör avregleras så att stöd och kompensationer inte behövs. Utgångspunkten bör vara att den avreglerade kapitalmarknaden i dag erbjuder bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram.

Folkpartiet redovisar i sin partimotion 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6 sin syn på vissa principer som bör gälla för bostadsfinansieringen vad gäller bl.a. avvägningen mellan produktionsstöd och konsumentstöd. Utgångspunkten bör vara att bostadsmarknaden klarar produktionen utan statliga bidrag. De statliga insatserna bör begränsas till att i vissa fall erbjuda avgiftsfinansierade kreditgarantier. I övrigt bör de statliga insatserna fokuseras på konsumentens möjligheter att efterfråga bostäder i kombination med att ta bort olika hinder för bostadsbyggande.

Enlig motion 2005/06:Bo336 (kd) finns det starka skäl för staten att utveckla instrument för att underlätta det egna ägandet av bostaden. Motionärerna vänder sig mot de nuvarande och föreslagna bidragsformer som är förbehållna bostäder med hyresrätt. Riksdagen bör i ett tillkännagivande framhålla att det behövs ett bostadsfinansieringssystem som inte missgynnar byggande av bostäder med äganderätt eller insatser (yrkande 5). Vidare föreslås vissa åtgärder som avser stöd till personer under 34 år. Det gäller dels ett regelverk för bosparande (yrkande 1), dels statliga kreditgarantier för förvärv av bostad (yrkande 3). Systemet för bosparande bör vara utformat med det norska systemet som förebild, men med ekonomiska villkor och avdragsrätt huvudsakligen motsvarande det svenska pensionssparandet. Den maximala årliga insättningen bör uppgå till ett halvt basbelopp. Det maximala sparatet bör begränsas till tre basbelopp. Medlen skall kunna användas för köp av bostad med äganderätt, bostads-

rätt eller kooperativ hyresrätt. De statliga kreditgarantierna bör vara utformade enligt det förslag som Statens bostadskreditnämnd nyligen lagt fram, men med den skillnaden att tillämpningen skall kunna gälla för personer under 34 år.

Utskottet har i den del av detta betänkande som avser anslagsfördelningen för 2006 behandlat anslagsförslag (c) som utgår från att två avvecklade statliga bidragsformer skall återinföras. Sakförslagen, som även gäller tiden efter 2006, finns i motionerna 2005/06:Bo233 (c) yrkande 2 om ett hissbidrag och 2005/06:Bo335 (c) yrkande 10 om ett investeringsbidrag för nybyggnad av studentbostäder. Hissbidraget föreslås utgå enligt de regler som tillämpades för det hissbidrag som kunde utgå under 2004. Även i fråga om investeringsbidraget till studentbostäder hänvisar motionärerna till tidigare gällande regler. Enligt motionen var det investeringsbidrag som kunde utgå mellan 2000 och 2003 ett verkningsfullt instrument för stöd till det aktuella bostadsbyggandet.

Även i motion 2005/06:Bo322 (kd) föreslås att det inrättas ett nytt investeringsbidrag för byggande av studentbostäder utformat på liknande sätt som det stöd som tidigare kunde utgå. Bidraget bör uppgå till 2 500 kr/m² i Stockholmsregionen, 2 000 kr/m² i Göteborg och Malmö och 1 500 kr/m² i övriga landet.

Bostadsutskottet anför följande i frågan om formerna för en ny bostadsfinansiering.

Under en lång följd av år har ett räntebidragssystem utgjort en viktig del i det statliga engagemanget för bostadsproduktionen. Det är nu mer än tio år sedan en mer grundläggande förändring av detta system genomfördes. Flera utredningar har därefter tagit upp frågan om systemet på sikt bör avvecklas och ersättas med andra åtgärder. De omfattande problemen på bostadsmarknaden under 1990-talet, som bl.a. resulterade i en otillräcklig bostadsproduktion på många orter, medförde emellertid ett behov av riktade och tillfälliga insatser som kunde komplettera räntebidragssystemet. Mer långsiktigt inriktade förändringar i bostadsfinansieringen fick i det läget stå tillbaka för kravet på att snabbt kunna stimulera till ett ökat bostadsbyggande.

I dagsläget utgör investeringsbidragen till hyresrätter och investeringsstimulansen genom skattekreditering till små hyresrätter och studentbostäder riktade och tidsbegränsade komplement till räntebidragssystemet. Dessa stöd samt även de nuvarande reglerna för statlig kreditgaranti för lån till bostadsbyggande har tidsbegränsats till utgången av 2006 respektive 2008. Regeringens avsikt har sedan fler år varit att lägga fram förslag om långsiktigt stabila villkor för bostadsfinansieringen som kan träda i kraft efter utgången av 2006. Det är också bakgrunden till att regeringen 2004 tillsatte en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppgift att genomföra en genomlysning av det nuvarande systemet för bostadsfinansiering, bostadssubventioner och bostadsmarknadens kapitalförsörjning samt lämna förslag till statens framtida roll i detta system. Arbetsgruppen redovisade i septem-

ber 2005 sina överväganden och förslag i promemorian Bostadsfinansiering (Ds 2005:39). Förslagen är för närvarande föremål för remissbehandling, och en proposition i frågan kan förväntas under våren 2006.

Bostadsutskottet skall här inte närmare redogöra för de överväganden och förslag som arbetsgruppen lagt fram. Det kan emellertid konstateras att de torde ge ett brett underlag för remissynpunkter och den vidare beredningen inom Regeringskansliet. Det är givetvis av stort värde att de olika delarna av bygg- och bostadssektorn får framföra sina synpunkter innan en proposition under våren läggs fram för riksdagens avgörande. Det innebär också att det då kommer att föreligga ett betydligt bättre beslutsunderlag än i dag. Utskottet är därför i dagsläget inte berett att ta närmare ställning varken till arbetsgruppens förslag eller till de ovan redovisade motionerna till den del de avser mer konkreta förslag. Med anledning av de mer principiella frågor som tagits upp i vissa motioner vill utskottet emellertid klargöra sin uppfattning att staten även framgent i olika former kommer att behöva engagera sig i finansieringen av bostadsproduktionen. Partimotionerna från Moderata samlingspartiet och Folkpartiet tycks ge uttryck för en annan uppfattning. I motionerna från övriga partier finns emellertid förslag som åtminstone delvis har en liknande inriktning som de utredningsförslag som för närvarande är föremål för remissbehandling. Det gäller bl.a. ett investeringsbidrag för hyresbostäder som även skall kunna utgå till studentbostäder och ett bidrag för hissinstallationer och byggnadstekniska åtgärder. Vidare finns ett förslag redovisat om stöd för ungdomar och svaga grupper att etablera sig på bostadsmarknaden. När det gäller åtgärder särskilt inriktade på yngre personer vill utskottet också erinra om den tidigare omnämnda rapporten Egen härd från Statens bostadskreditnämnd. Förslagen i denna rapport om insatser särskilt riktade mot unga vuxna kommer att beredas tillsammans med förslagen i promemorian Bostadsfinansiering.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:Bo233 (c) yrkande 2, 2005/06:Bo257 (v) yrkandena 2–5 och 7, 2005/06:Bo276 (m) yrkande 17, 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 4 och 6, 2005/06:Bo322 (kd), 2005/06:Bo335 (c) yrkande 10, 2005/06:Bo336 (kd) yrkandena 1, 3 och 5 samt 2005/06:Sf336 (v) yrkande 27.

Bostadsfinansiering på landsbygden

Flera motioner från årets allmänna motionstid har tagit upp de särskilda problem som kan gälla för bostadsfinansieringen på landsbygden. Det gäller bl.a. motion 2005/06:Bo219 (c) där det konstateras att bankerna ofta nekar lån till bostadsbyggande på landsbygden. Motionärerna föreslår att det därför bör införas ett förbättrat system för statliga bostadskreditgarantier. Garantin bör kunna lämnas innan byggstart och gälla även för köp och ombyggnad av äldre hus och gårdar. Liknande synpunkter framförs i partimotion 2005/06:N481 (c) yrkande 4 där det även föreslås att kreditgarantin bör baseras på byggkostnaden i stället för marknadsvärdet.

Även i partimotion 2005/06:Bo298 (fp) framhålls de problem som följer av att produktionskostnaderna på landsbygden ofta överstiger marknadsvärdet för den färdiga bostaden. I motionens yrkande 29 föreslås att kreditgarantisystemet anpassas för att underlätta lånefinansiering av byggande på landsbygden.

I motion 2005/06:Bo326 (s) föreslås att Statens bostadskreditnämnd skall få i uppdrag att utreda hur byggande på landsbygden skall kunna underlättas genom kreditgarantier.

Bostadsutskottet finner det liksom motionärerna angeläget att målet om en levande landsbygd inte hindras av svårigheter att finansiera ett lämpligt boende. Den fråga som tas upp i motionerna är hur systemet med bostadskreditgarantier kan få ökad användning i detta sammanhang. En alltmer begränsad användning av kreditgarantier var bakgrunden till att reglerna för detta system ändrades i april 2004. Enligt nu gällande regler får kreditgarantierna beräknas med utgångspunkt från fastighetens marknadsvärde efter ny- eller ombyggnaden. De tidigare gällande reglerna om en beräkning baserad på ett schablonbelopp får emellertid tillämpas om detta är förmånligare.

I den ovan omnämnda promemorian Bostadsfinansiering återges vissa synpunkter på kreditgarantierna som under utredningsarbetet lämnats av kreditinstituten. Enligt denna redovisning menar bostadskreditinstituten att kreditgarantier är ett viktigt instrument – trots den i dag relativt ringa omfattningen – för att byggprojekt skall komma till stånd i mer perifera lägen. Denna ståndpunkt tycks emellertid främst syfta på kreditgarantiernas användning på de orter som ligger utanför, men i närheten av någon tillväxtort. I promemorian konstateras att det ännu är för tidigt att dra några långsiktiga slutsatser av hur de nya reglerna för kreditgarantier fallit ut. Det lämnas också förslag om att en utvärdering skall genomföras när reglerna tillämpats så länge att ett bättre underlag finns för att göra en bedömning av om de avsedda effekterna uppnåtts.

Även om det i promemorian Bostadsfinansiering inte läggs fram förslag om konkreta förändringar i kreditgarantisystemet som ligger i linje med motionsförslagen kan det konstateras att frågan om systemets funktion i olika delar av landet har berörts. Det får förutsättas att frågan kan bli ytterligare uppmärksammas under remissbehandlingen och den fortsatta beredningen av ärendet. Det kan också innebära att andra sätt att underlätta ett bostadsbyggande på landsbygden än genom kreditgarantisystemet kan aktualiseras. Bostadsutskottet vill därför inte heller i denna mer avgränsade fråga om formerna för en ny bostadsfinansiering föregripa beredningen och den aviserade propositionen.

De behandlade motionerna 2005/06:Bo219 (c), 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 29, 2005/06:Bo326 (s) samt 2005/06:N481 (c) yrkande 4 avstyrks med hänvisning till det anförda.

Bostadsbidragen efter 2006

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- bostadsbidragens utformning,
- bostadsbidrag till studerande,
- påverkan av barns tillgångar,
- påverkan av statliga konstnärsstipendier,
- bostadsbidrag vid delad vårdnad,
- direktutbetalning av bostadsbidrag,
- avskrivning av bostadsbidragsskuld.

Jämför reservationerna 35 (m), 36 (fp), 37 (kd), 38 (v), 39 (c), 40 (m), 41 (kd), 42 (v) och 43 (mp).

Inledning

Utskottet har i samband med sitt ställningstagande till förslaget till statsbudget för 2006 även tagit ställning till vissa förslag som avser reglerna för bostadsbidragen för detta år. Därutöver har det också förts fram förslag om förändringar i bostadsbidragen på längre sikt, dvs. förslag som inte bedöms påverka statsbudgeten för budgetåret 2006. Dessa förslag behandlar utskottet i det följande.

Bostadsbidragens utformning

Förslagen i Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 45 samt motion 2005/06:Sf385 (fp) yrkande 6 innebär att en utfasning av bostadsbidragen bör inledas till förmån för ökade generella stöd till barnfamiljer. På sikt bör hushåll med särskilt stor försörjningsbörda kompenseras genom ökade generella stöd som möjliggör deras bostadskonsumtion. Härigenom kan också bostadsbidragens marginaleffekter minskas.

Tillsammans med skatteeffekter och effekterna av eventuella andra bidrag försvårar marginaleffekterna i bostadsbidragen för människor att lämna sitt bidragsberoende. Marginaleffekterna måste enligt motion 2005/06:Bo319 (kd) yrkande 5 därför lindras. Den utredning som regeringen nu aviserar måste därför ges i uppdrag att ta fram förslag till regler för bostadsbidragen som lindrar bidragens marginaleffekter.

Målen för bostadsbidragen bör enligt motion 2005/06:Bo311 (v) förtydligas och preciseras och endast förhålla sig till de bostadspolitiska målen. Begreppet trångboddhet är ett exempel på där en precisering behövs (yrkande 1). För att ytterligare markera bostadsbidragens roll som ett bostadspolitiskt instrument bör handläggningen av bidragen föras över från Socialdepartementet till Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (yrkande 2). Dessutom bör en fullständig översyn av bostadsbidragen göras under 2006 (yrkande 3). Översynen bör bl.a. omfatta frågor om återbetalningsregler och god tro, inkomstöverföring till annat inkomstår, beräk-

ning av inkomstunderlag, rätten till kontrolluppgifter, åldergränsen för bidrag till vuxna utan barn, ytnormen samt inkomst- och boendekostnadsgränserna.

Även i motion 2005/06:Bo301 (v) yrkande 6 föreslås att bostadsbidragens roll som en del av bostadspolitiken bör stärkas. Enligt motionen bör målet om att ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder preciseras.

Det inkomstrelaterade bostadsbidraget ger enligt motion 2005/06:Bo335 (c) ogynnsamma marginaleffekter. Genom sänkt skatt kan bostadsbidragen minskas och därmed också marginaleffekterna (yrkande 28). Dessutom bör reglerna för bostadsbidragen ses över bl.a. mot bakgrund av att hyres- och inkomstgränserna inte höjts sedan lång tid (yrkande 29).

Med anledning av vad som i motionerna föreslagits om bostadsbidragens utformning på längre sikt vill utskottet anföra följande.

Med anslutning till sina tidigare ställningstaganden vill utskottet erinra om att den reformering av bostadsbidragen som skett fr.o.m. 1997 har haft till syfte att minska utgifterna för bidragen. Det har därför redan från början stått klart att reformen skulle komma att leda till betydande förändringar för många bidragstagare. Utvecklingen visar också att detta har blivit fallet. Samtidigt har den samhällsekonomiska utvecklingen med ökade reallöner och en ökad sysselsättning bidragit till att förbättra hushållens ekonomi. Det är mot den bakgrunden viktigt att följa hur bidragsgivningen utvecklas och hur bidragshushållen har berörts av förändringarna. Utskottet och riksdagen har också aktivt verkat för att bidragsgivningen följts upp i olika avseenden. Som en direkt följd av utskottets tidigare insatser har också vissa ändringar gjorts i reglerna för bostadsbidragen. Det gäller bl.a. att en lägsta nivå för reduktion av boendekostnaden på grund av bostadsytan införts, att möjligheterna till eftergift av återbetalningskrav vidgats, att vissa försäkringsersättningar till barn inte längre ingår i bidragsunderlaget och att barns låsta förmögenhet under vissa förutsättningar inte påverkar bostadsbidraget.

Som utskottet tidigare kunnat konstatera är en slutsats som kan dras av den hittillsvarande uppföljningen att bostadsbidragen fyller de uppsatta målen i så måtto att bidragen i första hand träffar ekonomiskt svaga hushåll. Av uppgifter från försäkringskassan framgår bl.a. att ensamföräldrarna i maj 2005 utgjorde ca 63 % av bidragshushållen samtidigt som de uppgår omkring 70 % av det totala bidragsbeloppet. Förklaringen till detta är att ensamstående i regel har lägre hushållsinkomster än samboende. Med avseende på att det finns avsevärt fler ensamstående mammor än pappor utgörs alltså den stora gruppen bostadsbidragstagare av ensamstående mammor med barn.

Även om bostadsbidragen till betydande del går till hushåll med svag ekonomi innebär inte detta med nödvändighet att bidragen i alla delar svarar mot de mål som satts upp. På samma sätt som hittills bör bostadsbidragen därför fortlöpande följas upp och utvärderas. I den proposition med

förslag till ändrade regler för bostadsbidragen (prop. 2004/05:112) som riksdagen antog våren 2005 aviserar regeringen också att en allmän översyn av bostadsbidragen skall komma till stånd i syfte att analysera hur väl de uppfyller sina mål. I enlighet med utskottets tidigare ställningstaganden bör en utgångspunkt för denna översyn vara att bostadsbidragen även fortsättningsvis skall svara mot det bostadspolitiska målet.

Även om utskottet nu uttryckt uppfattningen att utvecklingen av bostadsbidragsgivningen måste följas med största noggrannhet och att bidragens funktionssätt fortlöpande måste ses över innebär det inte ett ställningstagande för de mer eller mindre genomgripande förändringar som förs fram i partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 45 samt motionerna 2005/06:Bo335 (c) yrkandena 28 och 29 samt 2005/06:Sf385 (fp) yrkande 6. Utskottet är inte heller berett att förorda en översyn med den inriktning som föreslås i motion 2005/06:Bo319 (kd) yrkande 5. Motionerna avstyrks sålunda. Utskottets ställningstagande när det gäller behovet av en fortlöpande översyn av bostadsbidragen avser snarare att ge underlag för en justering av de ofullkomligheter som kan visa sig i dagens system. När det slutligen gäller förslaget i motion 2005/06:Bo311 (v) yrkande 3 om en översyn av bostadsbidragen vill utskottet erinra om att en översyn har aviserats av regeringen. Ett tillkännagivande i enlighet med motionsförslaget kan därmed inte anses erforderligt.

Utskottet har i detta betänkande liksom i tidigare betänkanden betonat bostadsbidragens roll som ett bostadspolitiskt instrument. I detta ställningstagande ligger naturligtvis också att bostadsbidragen även fortsättningsvis skall syfta till att ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder. Det framstår mot den bakgrunden inte som nödvändigt att göra de ytterligare uttalanden med i princip denna innebörd som föreslås i motionerna 2005/06:Bo301 (v) yrkande 6 samt 2005/06:Bo311 (v) yrkande 1. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom förslaget i den sistnämnda motionens yrkande 2 om att handläggningen av bostadsbidragen skall föras till Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. Även om utskottet kan se tydliga fördelar med att en för bostadspolitiken så viktig fråga som bostadsbidragen handläggs tillsammans med övriga bostadsförsörjningsfrågor är det inte en fråga för riksdagen att bestämma hur regeringen skall organisera sitt arbete.

Bostadsbidrag till studerande

Som en av flera åtgärder för att förbättra de studerandes ekonomiska och sociala situation föreslås i motion 2005/06:Ub382 (v) yrkande 1 att en utredning skall ges i uppdrag att se över hur bostadsbidragsreglerna skall förändras med avseende på studerande. Översynen bör omfatta förutsättningarna för att när det gäller hushåll utan barn dels höja åldersgränsen för rätten till bostadsbidrag, dels höja såväl det maximala bostadsbidraget som den högsta hyresgränsen för bidrag.

Enligt motion 2005/06:Ub501 (kd) yrkande 2 måste bostadsbidragsreglerna vara bättre anpassade till studenternas ekonomiska villkor. Dagens regler gör det svårt för en student att försörja sig genom arbeta under sommaren utan att förlora sitt bidrag.

Det kan även enligt utskottets mening finnas anledning att från tid till annan se över den ekonomiska situationen för studenter liksom för andra ungdomar. I en sådan översyn ingår naturligtvis också bostadsbidragen som en naturlig del. Samtidigt är det viktigt att betona att frågan om de studerandes ekonomiska situation inte enbart kan knytas till bostadsbidragens utformning. Frågan om de studerandes ekonomi måste ses i ett större sammanhang där också en rad andra faktorer som också påverkar deras ekonomi vägs in. Inte minst gäller detta de olika formerna av studiestöd. Utskottet avstyrker med hänvisning härtill förslagen i motionerna 2005/06:Ub382 (v) yrkande 1 samt 2005/06:Ub501 (kd) yrkande 2.

Påverkan av barns tillgångar

Enligt motion 2005/06:Bo228 (fp) yrkande 1 skall inte barns tillgångar påverka bostadsbidragen. Enda undantaget skall enligt förslaget utgöras av sådana tillgångar som barn erhållit av vårdnadshavaren i syfte att denne därmed skall bli utan tillgångar och därigenom kunna få bostadsbidrag.

I motion 2005/06:Bo311 (v) yrkande 4 föreslås att barns låsta förmögenhet inte bör ingå i bidragsunderlaget. Förslaget lämnas mot bakgrund av att Socialstyrelsen har föreslagit en översyn av frågan om barns kapital och kapitalinkomster vid beräkningen av inkomstunderlaget för bl.a. bostadsbidragen.

Riksdagen beslutade våren 2004 (prop. 2003/04:96, bet. 2003/04:BoU12) om vissa ändringar i reglerna för bostadsbidragen vad gäller hänsynstagande till barns förmögenhet vid beräkningen av bidrag. De nya reglerna innebär att vid beräkning av bostadsbidrag skall det bortses från sådana tillgångar som ett barn får genom gåva, testamente eller förmånstagarförordnande vid försäkring eller pensionssparande enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande. Sådant undantag förutsätter att barnet förvärvat egendomen från någon annan än barnets förmyndare och att förvärvet är förenat med villkor som dels innebär att förmyndaren är skild från förmögenhetens förvaltning, utan bestämmanderätt för denne, dels anger vem som i stället skall utöva förvaltningen. Detsamma skall gälla avkastning av och sådant som trätt i stället för sådan egendom. Efter beslut av riksdagen (prop. 2002/03:33, bet. 2002/03:BoU6) gäller dessutom sedan tidigare att barns ersättningar med anledning av kroppsskada, kränkning, olycksfall eller sjukdom inte räknas in i familjens förmögenhet vid beräkning av bostadsbidrag.

Som framgår av redovisningen ovan innebär dagens regler att barns förmögenhet under vissa förutsättningar inte påverkar bostadsbidraget. Utgångspunkten för dessa regler är att sådana förmögenheter som föräldern inte har möjlighet att bestämma över bör undantas. Utskottet vill mot

den bakgrunden inte utesluta att det kan finnas andra situationer där det finns skäl som talar för att barns förmögenhet bör undantas också i dessa fall. Utskottet är dock inte berett att på de i motionerna angivna grunderna nu förorda att ytterligare undantag skall göras. Motionerna 2005/06:Bo228 (fp) yrkande 1 samt 2005/06:Bo311 (v) yrkande 4 avstyrks med hänvisning härtill.

Påverkan av statliga konstnärstipendier

Som ett av flera förslag i syfte att förbättra de ekonomiska villkoren för professionella kulturutövare föreslås i motion 2005/06:Kr382 (mp, –) yrkande 27 att statliga konstnärstipendier inte skall påverka bostadsbidraget.

Vid beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten är grundregeln att den utgörs av summan av de skattepliktiga inkomsterna av tjänst, näringsverksamhet och kapital. Dessa inkomster, som bestäms enligt skattelagstiftningens regler, justeras sedan med vissa tillägg och avdrag som anges i lagen (1993:737) om bostadsbidrag. Enligt bestämmelserna i 4 § skall sålunda skattefria stipendier över 3 000 kr per månad ingå i den bidragsgrundande inkomsten. Redan dagens regler innebär sålunda att stipendier i viss utsträckning inte påverkar bostadsbidraget. Till en del är motionsförslaget därigenom tillgodosett. Utskottet är med hänvisning härtill inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2005/06:Kr382 (mp, –) yrkande 27, varför det avstyrks.

Bostadsbidrag vid delad vårdnad

Det är i dag vanligt att föräldrar vid en skilsmässa har delad vårdnad om sina barn. Enligt motion 2005/06:Bo248 (c) är dock inte bostadsbidragsreglerna fullt ut anpassade för denna situation. Ett exempel på detta är att enbart den förälder där barnen är folkbokförda har möjlighet att få bostadsbidrag även om barnen vistas lika lång tid hos båda sina föräldrar.

Till de föräldrar som inte bor tillsammans men har gemensam vårdnad utgår den bostadsanknutna delen av bostadsbidraget till båda föräldrarna. Den icke bostadsanknutna delen tillfaller dock endast den förälder hos vilken barnet är folkbokfört. Det innebär att bostadsbidraget till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge har barn tidvis boende hos sig (umgängesföräldrar) i dag endast lämnas som bidrag till bostadskostnaden. Genom att det fr.o.m. bidragsåret 2006 införs endast en ersättningsnivå för bidraget till bostadskostnader får de flesta hushåll ett lägre bidrag i denna del. För att kompensera umgängesföräldrarna för minskningen av bidraget till bostadskostnader införs det därför ett bidrag för umgänge – umgängesbidrag. Detta bidrag utgör en fristående del i bostadsbidraget och det är avsett att kompensera för minskningen av bidraget till bostadskostnaden och det är relaterat till det antal barn som föräldern tidvis har boende hos sig.

Effekten av såväl dagens regler som de regler som tillämpas fr.o.m. nästa år är att vid likvärdiga inkomster och bostadskostnader erhåller den förälder hos vilken barnet är folkbokfört ett högre bostadsbidrag än den förälder som inte har barnet folkbokfört hos sig. Även om det finns skäl som talar för denna ordning, finns det också skäl som talar emot. I t.ex. de fall den gemensamma vårdnaden är delad så att barnet under året bor lika lång tid hos båda sina föräldrar kan det hävdas att också förutsättningarna för att få bostadsbidrag bör vara lika för dem båda. Samtidigt är det naturligtvis så att gemensam vårdnad långt ifrån alltid innebär att barnet vistas lika lång tid hos båda föräldrarna. I de fall den ena föräldern endast umgås med sitt barn mera sporadiskt gör sig skälen för likabehandling i fråga om bostadsbidragen inte lika starkt gällande.

Sammantaget kan det enligt utskottets mening finnas anledning att överväga utformningen av reglerna för bostadsbidragen vid gemensam vårdnad av barn. Samtidigt måste naturligtvis eventuella åtgärder i denna del vägas mot andra angelägna insatser när det gäller utformningen av bostadsbidragen. Enligt utskottets mening kan det mot den bakgrunden förutsättas att framtida överväganden avseende bostadsbidragen också kommer att omfatta reglerna för bostadsbidrag vid gemensam vårdnad. Något formellt tillkännagivande i enlighet med förslaget i motion 2005/06:Bo248 (c) kan därmed inte anses erforderligt.

Direktutbetalning av bostadsbidrag

I de fall familjer har svårt att hantera sin ekonomi och sina hyresinbetalningar vore det enligt motion 2005/06:So318 (fp) yrkande 4 värdefullt om bostadsbidraget kunde betalas ut direkt till hyresvärden. Enligt motionen är detta i dag inte möjligt ens om den enskilde begär det.

Enligt huvudregeln skall bostadsbidraget betalas ut till den sökande. På begäran av sökanden får dock Försäkringskassan besluta att bidraget skall betalas ut till någon annan än sökanden. Försäkringskassan anger i sin vägledning om utbetalning av socialförsäkringsförmåner (Vägledning 2005:1) att utbetalning till annan än sökanden kan komma i fråga endast om det finns särskilda skäl, såsom fysisk eller psykisk sjukdom eller andra jämförbara tillstånd. På framställning av socialnämnd (eller motsvarande kommunal nämnd) får Försäkringskassan betala ut bostadsbidraget till lämplig person eller till nämnden att användas för hushållets bästa, om det finns synnerliga skäl för det. Sådana skäl kan t.ex. vara att det är klart att bostadsbidraget används för att finansiera missbruk.

Som framgår av den kortfattade redovisningen ovan är möjligheterna att betala ut bostadsbidrag till någon annan än sökanden starkt begränsade. Utskottet vill för sin del inte utesluta att det kan finnas anledning att utöka dessa möjligheter. Samtidigt är det viktigt att notera att dagens bostadsbidragssystem bygger på ett samspel mellan den enskilde och Försäkringskassan. Ett ökat ansvarstagande har lagts på individen, framför allt när det gäller att anmäla den bidragsgrundande inkomsten och andra bidragsgrun-

dande faktorer. Även ansvaret för att under bidragsåret anmäla ändringar i de förhållanden som påverkar bostadsbidraget ligger på bidragstagaren. Om bostadsbidraget betalas ut direkt till hyresvärd finns det en risk att den enskilde känner mindre ansvar för att anmäla förändringar av bidragspåverkande faktorer eller blir mindre uppmärksam på dem. I den mån detta blir fallet och leder till att för mycket bidrag betalas ut har direktutbetalningen orsakat onödiga återbetalningssituationer, något som kan orsaka problem både för den enskilde bidragstagaren och samhället.

Utskottet är mot den beskrivna bakgrunden inte nu berett förorda att möjligheterna till direktutbetalning av bostadsbidrag skall utökas. Motion 2005/06:So318 (fp) yrkande 4 avstyrks.

Avskrivning av bostadsbidragsskuld

Möjligheterna att skriva av vissa skulder som avser bostadsbidrag bör enligt motion 2005/06:Bo237 (s) ses över. Det skall enligt motionen gälla de hushåll som fått en betydande förändring av sin inkomstsituation under bidragsåret som inte kunnat förutses i förväg.

Den som har fått för mycket utbetalat bostadsbidrag har under vissa förutsättningar möjlighet att få eftergift av kravet på återbetalning. I korthet innebär reglerna för eftergift att kravet kan efterges helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Vid denna bedömning skall särskilt hushållets förmåga att betala tillbaka det återkrävda beloppet beaktas. En förutsättning för eftergift är vidare att anmälningsplikten när det gäller ändrad inkomst har fullgjorts. En eftergiftsprövning är dock möjlig i vissa fall när bidragstagaren inte har fullgjort sin anmälningsplikt. Det gäller i de fall bidragstagaren skäligen inte borde ha insett att anmälningskyldighet förelåg. Exempel på en sådan situation är om en bidragstagare kan visa att en inkomstökning inträffat efter det att bidraget har upphört eller om bidraget har jämkats till noll kr för resten av året. Även om bidragstagaren anmäler denna inkomstökning påverkas inte storleken av det bidrag som redan utbetalats. Det kan också gälla om en socialbidragstagare vid en inkomstökning får motsvarande sänkning av socialbidraget och därigenom en i princip oförändrad ekonomisk situation.

Utgångspunkten för om eftergift skall medges eller inte är att det i första hand skall bedömas med avseende på hushållets förmåga att betala tillbaka det återkrävda beloppet. Enligt utskottets mening bör det enskilda hushållets ekonomiska situation även fortsättningsvis utgöra grund för om eftergift skall medges eller inte. I den mån förslaget i motion 2005/06:Bo237 (s) strider mot denna grundläggande princip bör det alltså avvisas av riksdagen.

Övriga frågor

Utökad ansvar för Statens geotekniska institut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om ett utökad ansvar för Statens geotekniska institut.

Jämför reservation 44 (v).

Statens geotekniska institut (SGI) är central förvaltningsmyndighet för geotekniska frågor. I motion 2005/06:Bo285 (v) föreslås att SGI tillförs ett utökad ansvar för vissa frågor. Enligt yrkande 1 bör SGI få rollen som obligatoriskt beställarstöd i statliga projekt där t.ex. Vägverket, Banverket m.fl. skall pröva tänkta projekts hållbarhet när det gäller ekonomi, omgivningspåverkan, teknik m.m. SGI:s medverkan anses garantera oberoende och neutralitet i verksamhetsutövningen. Vidare föreslås i motionens yrkande 2 att SGI ges ett samordningsansvar när det gäller det geotekniska området, motsvarande det samordningsansvar som Lantmäteriet fått när det gäller geografiska informationssystem.

Enligt sin instruktion har SGI redan i dag ett övergripande och från olika partsintressen skilt ansvar för de geotekniska frågorna i landet (SFS 1996:285). Vidare framgår av bl.a. innevarande års regleringsbrev för myndigheten att SGI har en samordnande roll för geoteknisk forskning i Sverige samt att SGI skall bistå myndigheter, kommuner och andra med kvalificerad rådgivning som kräver speciell kompetens eller där institutets oberoende ställning efterfrågas.

SGI har således redan i dag uppgifter som sammanfaller med de önskemål som uttrycks i motionen. Bostadsutskottet uppfattar emellertid motionen så att det anses finnas ett behov av att tydligare uttrycka samordningsansvaret liksom att utöka eller förtydliga det ansvar som institutet har i sin rådgivande funktion. I sitt budgetunderlag för 2006–2008 har SGI för regeringen redovisat synpunkter med delvis samma inriktning som den aktuella motionen samt påtalat behovet av en medelstilldelning som möjliggör för myndigheten att utföra sina uppgifter. Det får därför förutsättas att regeringen i lämpligt sammanhang kommer att pröva denna framställan. I den mån en förändring av myndighetens uppgifter påverkar anslagsbehovet kommer också frågan att underställas riksdagen för beslut. Bostadsutskottet anser sig däremot inte ha tillräckligt underlag för att i dagsläget uttala en bestämd uppfattning i frågan. Motionen avstyrks således.

Framtiden för Hallands län

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om framtiden för Hallands län.

I motion 2005/06:Bo239 (m, fp, kd, c) föreslås att riksdagen skall tillkännage för regeringen att Hallands län skall vara kvar som eget län och region. Enligt motionärerna skulle stora värden riskera att gå förlorade om det nuvarande länet delades och kom att tillhöra olika regioner.

Bakgrunden till det aktuella förslaget torde vara det arbete som sedan 2003 bedrivs inom Ansvarskommittén – en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att se över strukturen och uppgiftsfördelningen inom samhällsorganisationen (dir. 2003:10). Kommittén skall redovisa resultaten av sitt arbete senast den 28 februari 2007.

Under hösten har det i en underlagsrapport som tagits fram för Ansvarskommitténs räkning diskuterats olika regionindelningar som skulle kunna innebära en uppdelning av Hallands län. Det bör emellertid framhållas att kommittén inte har tagit ställning i denna fråga och att den ingår i det fortsatta beredningsarbete som kommittén har framför sig.

Bostadsutskottet bör inte föregripa den parlamentariska kommitténs arbete genom att förorda ett tillkännagivande i den aktuella frågan. Motionen avstyrks av detta skäl.

Länsstyrelsernas tidredovisningssystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om länsstyrelsernas tidredovisningssystem.

I motion 2005/06:Bo213 (fp) lämnas en redovisning av det system för tidredovisning som tillämpas vid länsstyrelserna. Motionären framhåller bl.a. att detta system är alltför detaljerat och inte ger en rättvisande bild av det arbete som bedrivs inom myndigheterna. I motionens yrkande 1 föreslås att riksdagen skall förorda att systemet avskaffas. Motionen innehåller även ett yrkande om en mer allmän översyn av andra statliga myndigheters tidredovisningssystem. Med den ansvarsfördelning som råder mellan riksdagens utskott kommer emellertid den frågan att behandlas av finansutskottet.

När det gäller det system för tidredovisning som tillämpas av landets länsstyrelser har utskottet från Regeringskansliet erfarit att det delvis är utformat utifrån behovet av att följa och bedöma verksamheten vid de olika länsstyrelserna. De enskilda länsstyrelsernas kan emellertid inom vissa ramar själva bestämma formerna för tidredovisning.

Bostadsutskottet anser inte att den aktualiserade frågan om den närmare utformningen av enskilda myndigheters system för tidredovisning bör avgöras genom riksdagsbeslut. Det får förutsättas att denna fråga i stället kan prövas inom respektive länsstyrelse och aktualiseras i kontakter med Regeringskansliet eller i andra lämpliga sammanhang där för länsstyrelserna gemensamma frågor behandlas. Motionen avstyrks således.

Implementering av INSPIRE-direktivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om implementering av INSPIRE-direktivet.

Jämför reservation 45 (m, fp, kd, c).

Förslaget till det s.k. INSPIRE-direktivet, som lades fram 2004, syftar till att skapa en gemensam infrastruktur för geografisk eller, som det numera kallas, rumslig information i gemenskapen. Med rumslig information menas t.ex. lägesanknuten information om vatten, vägar och markanvändning. Utgångspunkten för direktivet är att förbättra förutsättningarna för att nå de miljöpolitiska mål som EU har satt upp samt för politik och verksamheter som kan påverka miljön. En utvidgning till andra sektorer som jordbruk, transport och energi kan alltså bli möjlig. Ett av målen med arbetet är att harmonisera rumslig information genom att medlemsländerna använder gemensamma standarder och specifikationer. Avsikten är att den infrastruktur som byggs upp inom gemenskapen skall grundas på infrastrukturer för rumslig information som inrättats och drivs av medlemsländerna. Förslaget är därför utformat så att de data som redan finns skall kunna utnyttjas på bästa möjliga sätt, genom krav på dokumentation på befintliga rumsliga data och införande av tjänster som medför att sådana data blir mer tillgängliga och kompatibla. I begreppet infrastruktur ingår även åtgärder för att göra det enklare att få tillgång till informationen och tydliggöra de villkor som ska gälla för användningen av informationen samt organisatoriska samarbetsformer.

Förslag som avser implementeringen av INSPIRE-direktivet förs fram dels i den under allmänna motionstiden väckta motion 2005/06:Bo320 (kd), dels i den med anledning av skrivelse 2005/06:173 väckta motion 2005/06:MJ2 (kd) yrkande 6 och dels i den med anledning av proposition 2004/05:175 väckta motion 2005/06:T1 (m, fp, kd, c) yrkande 28.

Gemensamt för motionerna är att de förordar att implementeringen av INSPIRE-direktivet skall kännetecknas av en tydlig ledning och styrning från riksdag och regering. Enligt motionerna är detta nödvändigt för att åstadkomma de vinster som INSPIRE-direktivet syftar till. Enligt den förstnämnda motionen saknar dessutom budgetpropositionen för 2006 överväganden om resursfördelning till implementeringsarbetet. I den andra motionen hävdas även att Sveriges regering måste inta en mer pådrivande roll inom EU när det gäller att utveckla INSPIRE-initiativet.

Utskottet gör följande bedömning när det gäller det fortsatta arbetet med INSPIRE-direktivet.

Inledningsvis vill utskottet betona det värde som ligger i att en gemensam infrastruktur skapas för rumslig information inom EU. Det finns mot den bakgrunden anledning att noga följa det fortsatta arbetet med direktivet när det gäller såväl den pågående beredningen inom EU som det nationella förberedelsearbetet. Utskottets intresse för direktivet och dess införande kommer också till uttryck genom den konferens för de nationella parlamenten inom EU om INSPIRE-direktivet som utskottet planerar till april 2006. Sammanfattningsvis delar utskottet sålunda motionärernas ambitioner när det gäller att få till stånd ett genomförande av direktivet. Som utskottet uppfattar det gäller detta även regeringen.

I den s.k. IT-propositionen (prop. 2004/05:175) uttalar regeringen sålunda att den avser att ge Lantmäteriverket ett nationellt samordningsansvar för produktion, samverkan och utveckling inom området grundläggande geografisk information och fastighetsinformation. Regeringens uttalande görs bl.a. mot bakgrund av det behov av en väl fungerande infrastruktur på området som föranleds av ett genomförande av INSPIRE-direktivet.

I propositionen om lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5 s. 35) redovisar regeringen bl.a. bedömningen att det utökade samordningsansvar som aviserats för Lantmäteriverket skall rymmas inom ramen för myndighetens nuvarande finansiering och därför inte medför något behov av ökade anslag. Verksamheten bedöms av regeringen redan i ett kortare tidsperspektiv kunna medföra betydande samordningsvinster både för producenter och för användare av den grundläggande informationen.

Som framgår av framställningen ovan har regeringen uppmärksammat frågan om genomförandet av INSPIRE-direktivet. Enligt utskottets mening finns det mot den bakgrunden inte nu anledning för riksdagen att göra ett uttalande av den innebörd som föreslås i motionerna. Det kan enligt utskottets mening förutsättas att regeringen vidtar de ytterligare åtgärder som kommer att erfordras utan ett sådant formellt ställningstagande från riksdagens sida. I sammanhanget bör också påpekas att genom direktivet kommer en tidsgräns för införandet att sättas upp. Enligt förslaget skall de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet sättas i kraft senast tre år efter direktivets ikraftträdande.

Med hänvisning till det nu anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:Bo320 (kd) och 2005/06:MJ2 (kd) yrkande 6 samt 2005/06:T1 (m, fp, kd, c) yrkande 28.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mål för bostadspolitiken, punkt 3 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo334 yrkande 1 och avslår proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 18 punkt 1 och motion 2005/06:Bo298 yrkande 5.

Ställningstagande

För att komma till rätta med de problem som präglar dagens bostadsmarknad måste bostadspolitiken ges en helt ny inriktning. Eftersom rätten att bestämma över sitt eget liv är fundamental måste bostadspolitiken också utgå från denna förutsättning. Det innebär att bostadsmarknaden måste erbjuda en sådan mångfald av lösningar på boendet att de boende ges en verklig valfrihet. En förutsättning för att så skall bli fallet är att det finns ett utbud av olika upplåtelseformer. Målet för bostadspolitiken skall vara att skapa förutsättningar för olika slag av bostäder som kan tillgodose olika individers behov och önskemål i olika skeden av livet.

Med en moderat bostadspolitik baserad på detta mål får medborgaren råd och möjlighet att välja boende. Det förutsätter en öppen och fungerande marknad utan dagens inslag av snedvridande subventioner, detaljregleringar och politisk klåfingrighet. En ytterligare förutsättning är att nödvändiga politiska beslut präglas av stabilitet och långsiktighet.

Vad vi nu med anslutning till förslaget i motion 2005/06:Bo334 (m) yrkande 1 anfört om utformningen av målet för bostadspolitiken bör riksdagen som sin mening tillkänna för regeringen. Regeringens förslag liksom övriga motionsförslag avstyrks.

2. Mål för bostadspolitiken, punkt 3 (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo298 yrkande 5 och avslår proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 18 punkt 1 och motion 2005/06:Bo334 yrkande 1.

Ställningstagande

När det gäller att lägga fast det bostadspolitiska målet är en central frågeställning vilken roll staten skall spela på bostadsområdet. Dagens bostadspolitiska mål är enligt vår mening alltför omfattande. Vi menar därför att det bostadspolitiska målets vida och omfattande formulering måste bli föremål för nya överväganden i avsikt att avgränsa målet. Det kan här förtjäna att påpekas att det i 1 kap. 2 § regeringsformen anges att det särskilt skall åligga det allmänna att trygga rätten till bostad. Redan i grundlagen kan sålunda det allmännas roll i bostadspolitiken sägas ha lagts fast.

När ett nytt mål för bostadspolitiken 1998 lades fast av riksdagen tillfördes målet en ny dimension genom att det gav uttryck för att bostadspolitiken skall leda mot ekologisk hållbarhet. Den nya målformulering som antogs av riksdagen hösten 2002 innebär att det övergripande målet om ett hållbart samhälle nu också ingår i det bostadspolitiska målet. Resultatet av dessa beslut är att det bostadspolitiska målet nu har en bredare inriktning än någonsin.

Det bostadspolitiska målet är visserligen inte avsett att i detalj reglera bostadspolitiken. I dag innebär målet att det även uttrycker gemensamma, sektorsövergripande målsättningar och inte bara rent bostadspolitiska överväganden. Enligt vår mening har målet blivit så omfattande och innefattar så många områden att det är svårt att utvärdera hur, och om, målet uppnås.

Vi menar att det bostadspolitiska målet nu måste omarbetas i avsikt att ge det en så tydlig inriktning att det möjliggör en fokusering på de för bostadspolitiken viktiga frågorna. Samtidigt måste målet bli uppföljningsbart. Utgångspunkten för det mål vi nu förespråkar skall vara den boende, konsumenten. Det innebär att konsumentens egenmakt måste stärkas. Det förutsätter i sin tur tillgång på bostäder med olika utförande och upplåtelseformer som producerats utifrån konsumenternas efterfrågan. Vidare skall värddiga levnadsförhållanden stå i fokus. När det gäller planering, byggande och förvaltning bör dessa verksamheter underlättas genom att staten tar bort eller minskar de hinder som finns för denna del av samhällsbyggan-

det. Dessutom måste det allmännas uppgift att trygga rätten till bostad beaktas specifikt och noggrant övervägas när det bostadspolitiska målet tillförs ett konsumentperspektiv.

Vad vi nu med anslutning till förslaget i vår partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 5 anført om utformningen av målet för bostadspolitiken bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen. Regeringens förslag liksom övriga motionsförslag avstyrks.

3. Komplettering av det bostadspolitiska målet, punkt 4 – motiveringen (m, fp)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp) och Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

Med de förslag till nytt bostadspolitiskt mål som vi lägger fram saknar det nu behandlade motionsförslaget aktualitet. Motionen avstyrks sålunda.

4. Komplettering av det bostadspolitiska målet, punkt 4 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo338 yrkande 4 i denna del.

Ställningstagande

Dagens bostadspolitiska mål fokuserar direkt på de boende, och förbiser dem som bygger och förvaltar bostäderna. Den redaktionella ändring i målformuleringen som regeringen föreslår i budgetpropositionen innebär inte heller någon förändring av detta förhållande. Det är enligt vår mening inte rimligt eftersom statens möjligheter att påverka situationen för dem som har en bostad och dem som står utan bostad till största delen går genom just bostadsmarknadens aktörer.

Det låga bostadsbyggandet och de hot som hyresrätten står inför gör att dessa frågor måste ges en framträdande roll i de bostadspolitiska strävandena. För att betona frågornas vikt bör det bostadspolitiska målet kompletteras. Till målet bör därför fogas en formulering som på ett tydligt sätt tar fasta på byggandet och ägandet av bostadsfastigheter. I enlighet med förslaget i motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 4 i denna del bör därför till målet fogas följande.

Bostadspolitiken skall skapa goda och långsiktigt förutsägbara villkor för byggande och ägande av bostadsfastigheter i alla olika upplåtelseformer.

Den komplettering av det bostadspolitiska målet som vi nu förordar leder naturligtvis inte i sig till att dagens missförhållanden rättas till. För detta fordras en helt annan bostadspolitik än den som i dag bedrivs. Till utformningen och inriktningen av denna politik återkommer vi därför i det följande.

5. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 – motiveringen (m, fp, c)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c) och Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

Det finns enligt vår mening flera skäl som talar för att kvantitativa mål för bostadsbyggandet inte bör sättas upp. Det främsta skälet är att bostadspolitiken inte primärt skall syfta till att producera ett bestämt antal bostäder. I stället är det människornas behov och önskemål som skall vara vägledande för vad som skall byggas. Vad som fordras är alltså inte mål uttryckta i bestämda tal utan en bostadspolitik som ger förutsättningar för den enskilde att kunna välja den bostad som svarar mot hans eller hennes önskemål. Det förutsätter en öppen och fungerande marknad utan dagens inslag av snedvridande subventioner, detaljregleringar och politisk klåfinglighet. En ytterligare förutsättning är att nödvändiga samhällsinsatser präglas av stabilitet och långsiktighet. Först när dessa grundläggande hinder mot en bostadsmarknad i balans har undanröjts kommer den som söker en bostad att ha ett verkligt val mellan bostäder av olika storlek, i olika lägen och med olika upplåtelseformer.

Det förhållandet att vi motsätter oss ett kvantitativt fastlagt mål för bostadsbyggandet innebär naturligtvis inte att vi på något sätt frånträder vår allmänna inställning att användningen av kvantitativa resultatindikatorer i regeringens redovisning till riksdagen bör öka. I dessa sammanhang kan t.ex. en kontinuerlig redovisning av bostadsbyggandets omfattning vara ett sätt att ge en indikation på hur den bedrivna politiken påverkat bostadsbyggandet.

Med hänvisning till det nu anförda avstyrker vi de nu behandlade motionerna.

6. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo338 yrkande 4 i denna del och avslår motion 2005/06:Bo257 yrkande 1.

Ställningstagande

Kristdemokraterna har i år liksom tidigare år föreslagit att det bostadspolitiska målet skall kompletteras i syfte att lyfta fram byggandet och ägandet av bostadsfastigheter. Också den kvantitativa målsättningen för bostadsbyggandet bör revideras mot denna bakgrund. För att ytterligare betona vikten av ett bostadsbyggande av tillräcklig omfattning bör ett kvantitativt mål för bostadsbyggandets omfattning läggas fast. Genom att fastställa ett tydligt, i absoluta tal mätbart mål skulle utskottet och riksdagen också visa att det ligger allvar bakom uttalandena om att användningen av resultatindikatorer måste öka. Med den allmänna utformning som det bostadspolitiska målet har är det helt enkelt nödvändigt att bryta ned det på delmål och på mål som kan mätas på ett över tiden jämförbart sätt.

Enligt vår mening bör riksdagen sålunda lägga fast ett mål för bostadsbyggandet som ligger väsentligt över den målsättning som regeringen tidigare redovisat om 30 000 nybyggda lägenheter per år. Det är ett mål som inte svarar mot den efterfrågan och de behov som finns. Riksdagen bör i stället uttala att de bostadspolitiska insatserna skall vara så utformade att de möjliggör ett byggande av 40 000–50 000 lägenheter per år. Detta är nödvändigt för att råda bot på bostadsbristen och för att förbättra standarden på bostadsbeståndet.

Vad vi nu med anslutning till motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 4 i denna del anfört om bostadsbyggandets omfattning bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga förslag avstyrks.

7. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 (v)

av Sten Lundström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo257 yrkande 1 och avslår motion 2005/06:Bo338 yrkande 4 i denna del.

Ställningstagande

Den offentliga sektorns kraftiga neddragningar av stödet till bostadsproduktionen under 1990-talet och övergången till låg inflation med en samtidigt förhållandevis hög realränta har fått stora effekter för nyproduktionen av bostäder, för underhållet av bostadsbeståndet och för den sociala bostadspolitiken. Av Sveriges befolkning bor ca 60 % i någon av de 100 kommuner som uppger att de har bostadsbrist. Drygt var fjärde kommun av dessa bedömer dessutom att bristen kommer att öka nästa år. Av kommuner med bostadsbrist uppger så många som 75 % att det är små hyresbostäder som saknas, men att det även finns brist på stora lägenheter.

En orsak till dagens situation är att nyproduktionen av bostäder ligger på en alldeles för låg nivå. Enligt Boverkets byggprognos kommer runt 32 000 lägenheter att påbörjas under 2005. I den summan ryms även ombyggnation av lokaler. Andra prognoser pekar på lägre siffror. Direkta följder av dagens låga bostadsbyggande är hämmad ekonomisk tillväxt, ökad segregation samt minskad rörlighet på bostads- och arbetsmarknaden. För att motverka denna utveckling måste det byggas ca 40 000 lägenheter per år de närmaste tio åren, varav hälften bör vara hyresrätter.

Under de närmaste 15–20 åren är ca 1,3 miljoner lägenheter i flerbostadshus i behov av omfattande renoveringar, framför allt inom rekordårens bostadsbestånd (1961–1975), men också i äldre delar av beståndet. Tekniska system som va-stammar, el och ventilation, men också fönster, balkonger och fasader behöver åtgärdas, detta för att de boende inte skall drabbas av standardsänkningar och för att inte bostädernas attraktivitet och kapitalvärde skall försämrans. Jämfört med i dag, då endast ca 25 000 lägenheter per år renoveras, skulle takten behöva mer än fördubblas för att bostadsstockens värde inte skall fortsätta att sjunka.

Sammanfattningsvis bör riksdagen, för att tydliggöra behoven av både nyproduktion och ombyggnation av bostäder, sätta upp ett tydligt mål om att det under den närmaste tioårsperioden dels bör byggas ca 40 000 lägenheter per år, dels renoveras ca 65 000 lägenheter per år. Detta bör riksdagen med anslutning till förslagen i vår partimotion 2005/06:Bo257 (v) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna. Övriga förslag avstyrks.

8. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N302 yrkande 4, 2005/06:N474 yrkande 3 och 2005/06:Bo276 yrkandena 1, 3

och 10 samt avslår motionerna 2005/06:N438 yrkande 5, 2005/06:N443 yrkande 45, 2005/06:N481 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Bo214 yrkande 1, 2005/06:Bo230 yrkande 3, 2005/06:Bo232 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo244 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo298 yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40, 2005/06:Bo312, 2005/06:Bo328, 2005/06:Bo329, 2005/06:Bo333 yrkande 1, 2005/06:Bo335 yrkandena 1–3 och 8 samt 2005/06:Bo338 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är nu dags för en ny bostadspolitik. De problem som den hittills bedrivna politiken lett till är nu så stora att en omedelbar omläggning måste till. Det råder sedan länge bostadsbrist på tillväxtorter till följd av låg nyproduktion. Följderna av detta är en utbredd svarthandel och osäkra hyresförhållanden i andra, tredje eller fjärde hand. Småhus och bostadsrätter blir allt dyrare, vilket leder till att boendeutgifterna ökar för hushållen. Boendet dignar också under höga skatter i likhet med många andra varor och tjänster. Fastighetsskatten bidrar inte till att ge människor en känsla av trygghet i boendet. Den skapar i stället otrygghet och osäkerhet om framtiden i den egna bostaden. Bostadsmarknaden präglas av brist på valfrihet, vilket inte minst visar sig i att ofrivillig segregation är ett stort problem för många människor.

Bostadsbristen hotar tillväxten eftersom flexibiliteten minskar. Bostadsbristen beror bl.a. på att det inte är lönsamt att bygga och förvalta hyresbostäder, att kostnaderna för att byta boende är höga och att planprocesserna är alltför utdragna. Skall tillväxten öka krävs att fler kan söka sig till regioner med fungerande arbetsmarknader utan att hämmas av bostadsproblem.

Den bostadspolitik som vi förespråkar skall syfta till att återge småhusägare, bostadsrättsinnehavare och hyresgäster trygghet. Det skall åstadkommas genom att skattetrycket minskas både på arbetsinkomster och på fastigheter för att öka hushållens möjlighet att själva styra över boendeutgifterna. En annan viktig åtgärd är att återupprätta bruksvärdesprincipen så som det en gång var tänkt för att öka tillgången på hyresrätter, minska svarthandeln med hyreskontrakt och skapa flyttkedjor. Rätten att bestämma över sitt eget liv är fundamental för oss moderater. Därför är en mångfald av lösningar på boendet som ger valfrihet ett mål för oss. Valfrihet i boendet förutsätter att det finns ett utbud av olika upplåtelseformer. På bostadsmarknaden ska människor kunna välja boende efter skiftande behov och möjligheter under olika skeden av livet.

Förutsättningarna för bostadspolitikerna har under senare år förändrats i grunden, detta mest som en följd av marknadskrafterna. Trots allt har avregleringar kommit till stånd samtidigt som inflationstrycket har minskat kraftigt. Som en följd av denna utveckling är bostadsmarknaden mindre produktions- och utbudsorienterad, utan den styrs i högre grad av konsumenternas efterfrågan. Vi bejakar denna grundläggande förändring, eftersom den innebär att bostadsbyggandet nu måste anpassas till bostads-

konsumenternas önskemål och betalningsvilja, i stället för till statliga byggnormer och låneregler. Detta är långsiktigt den bästa grunden för att få till stånd det utbud av såväl hyresrätter som andra upplåtelseformer som de boende vill ha. Det lägger också en grund för att långsiktigt pressa det svenska folkets höga bostadskostnader.

I Sveriges tillväxtområden krävs för en fungerande och rörlig bostadsmarknad att det finns ett tillräckligt inslag av hyresrätter. Det finns många människor som inte kan eller vill binda kapital i den egna bostaden. De flesta ungdomar startar sin boendekarriär i en hyrd lägenhet. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är hyresrätten nödvändig eftersom ett tillräckligt hyresutbud underlättar för arbetstagare att snabbt skaffa bostad om arbetstillfällena uppstår i en annan del av landet. Om det enbart finns småhus eller bostadsrätter att tillgå kan rörligheten på arbetsmarknaden hämmas, och därför måste det finnas hyresrätter för dem som med kort varsel behöver en bostad.

Det är mot den bakgrunden alarmerande att hyressektorn i dag kännetecknas av låg nyproduktion, segregation och utbredd svarthandel med hyreskontrakt i tillväxtorterna. Åtgärder måste därför vidtas för att ge förutsättningar för en väl fungerande hyresmarknad. Det innebär att hyressättningsystemet måste reformeras i grunden, bl.a. genom att de kommunala bostadsföretagen hyresnormerande roll upphävs. Trots stor efterfrågan så byggs det ganska få nya hyreslägenheter. Redan i utgångsläget är det svårt att få full kostnadstäckning, och därtill kommer att allmännyttans hyresnormerande roll öppnar möjligheter för en politiskt styrd hyressättning.

Tillväxtregionerna måste tillåtas expandera. Många av landets tillväxtområden har drabbats av trafikinfarkt. Med förbättrat vägnät och kollektivtrafik kan man skapa fler attraktiva bostadsområden utanför stadskärnorna. För att utveckla våra tillväxtregioner är det nödvändigt att satsa på kring- och tillfartsleder samt kollektivtrafiken för att fler och efterfrågade bostäder skall kunna byggas.

Sammanfattningsvis bör bärande inslag i en ny bostadspolitik vara ett minskat skattetryck i boendet, återupprättande av bruksvärdesprincipen, ökat utbud av olika upplåtelseformer, förbättrad konkurrens i byggandet samt en effektiviserad plan- och byggprocess. Som en del i en ny bostadspolitik måste dessutom villkoren för hyresrätten förändras så att det ges ekonomiska förutsättningar att investera i hyresfastigheter. Slutligen måste infrastrukturella satsningar som möjliggör bostadsbyggande komma till stånd.

Vad vi nu med anslutning till förslagen i vår partimotion 2005/06:Bo276 (m) yrkandena 1, 3 och 10 samt motionerna 2005/06:N302 (m) yrkande 4 och 2005/06:N474 (m, fp, kd, c) yrkande 3 anfört om utformningen av bostadspolitiken bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån övriga motionsförslag inte kan anses tillgodosedda genom det nu anförda avstyrks de.

9. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo214 yrkande 1 och 2005/06:Bo298 yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40, bifaller delvis motionerna 2005/06:N443 yrkande 45 och 2005/06:Bo244 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2005/06:N302 yrkande 4, 2005/06:N438 yrkande 5, 2005/06:N474 yrkande 3, 2005/06:N481 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Bo230 yrkande 3, 2005/06:Bo232 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo276 yrkandena 1, 3 och 10, 2005/06:Bo312, 2005/06:Bo328, 2005/06:Bo329, 2005/06:Bo333 yrkande 1, 2005/06:Bo335 yrkandena 1–3 och 8 samt 2005/06:Bo338 yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige behöver en ny bostadspolitik där bostadskonsumentens egenmakt och tillväxt står i fokus. Skälen till detta är flera. Både i ett nordiskt och i ett europeiskt perspektiv utmärker sig Sverige på ett negativt sätt på det bostadspolitiska området. Vid en jämförelse med andra europeiska länder kan vi konstatera att antalet färdigställda nybyggda lägenheter är betydligt lägre här än i något annat jämförbart land. Därutöver har vi i Sverige den högsta boendekostnaden sett till dess andel av den disponibla inkomsten. De svenska bostadskonsumenternas köpkraft i storstadsregioner som Stockholm ligger betydligt lägre än i till exempel Bryssel, München, Amsterdam, Wien, Köpenhamn och Helsingfors.

Effekterna av den förda bostadspolitiken blir nu allt tydligare. Så sent som 1998 upplevde 7 % av kommunerna att det förelåg bostadsbrist. År 2001 var motsvarande andel var femte kommun. I dag anger var tredje kommun att det råder bostadsbrist. På de allra flesta högskoleorter råder det brist på bostäder i någon del av kommunen. Enligt Boverkets enkät råder det bostadsbrist i 111 av Sveriges 290 kommuner. Det innebär att inte mindre än 61 % av landets befolkning bor i kommuner med bostadsbrist. Endast 12 % bor däremot i kommuner med överskott av bostäder jämfört med 20 % för två år sedan. Dessutom gör var fjärde kommun som redan i dag har bostadsbrist bedömningen att bostadsbristen kommer att öka de kommande två åren.

Förutom att bostadsbristen drabbar den som behöver en bostad verkar den också hämmande på tillväxten i landet. Bristen på bostäder försvårar rörligheten på arbetsmarknaden, omöjliggör eller försvårar studerandes möjlighet att tacka ja till studieplatser, tvingar unga att bo kvar hemma längre

och hindrar människors från att få det boende som i livets olika skeden passar just dem. Det är i dag näst intill omöjligt att inom rimlig tid få ett förstahandskontrakt till en hyresbostad i storstadsregionerna. I de tre storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm är läget särskilt alarmerande. I storstadsregionerna blir bostadsproblemen genom detta ett allt större hot mot en gynnsam utveckling för jobb och välstånd för hela landet.

Krisen i bostadssektorn beror på att de lösningar som en gång vidtogs för komma till rätta med bostadskrisen i efterkrigstidens Sverige inte svarar mot dagens bostadspolitiska utmaningar. Miljonprogramsområdena löste en akut bostadsbrist genom intensivt byggande. I dag har samma områden bidragit till uppkomsten av segregerade samhällen.

Det är helt uppenbart att den socialdemokratiska bostadspolitiken innehåller stora brister som vi nu måste ta itu med. Det handlar om svarta kontrakt, omständliga bygglovsprocesser, krångliga byggregler, bristande konkurrens, höga kostnader, ovilja att införa nya ägarformer, politiskt styrning av upplåtelseformer och för liten individuell valfrihet för bostadskonsumenten. I spåren av bostadsbristen har en svart marknad etablerats som varje år omsätter miljontals kronor och vars aktörer utnyttjar bostadslösa desperation och maktlöshet.

Vad som nu krävs är nya lösningar. Dagens bostadspolitik behöver förnyas och förändras i grunden så att förutsättningar skapas för en stabil och långsiktig politik som leder till en kontinuerlig bostadsproduktion utifrån konsumenternas efterfrågan. Endast genom att sätta bostadskonsumenten i centrum kan vi få ett byggande och boende som svarar mot dagens och morgondagens krav. Bostadspolitiken behöver helt enkelt skifta fokus från ett centralplanerings- och myndighetsperspektiv till ett konsumentperspektiv. Det innebär att förutsättningar för mångfald, valfrihet, trygghet och integration måste grundläggas redan vid planering och byggande av bostäder.

Ansvaret för bostadspolitiken delas mellan riksdag, regering och våra kommuner, där riksdag och regering ansvarar för de finansiella och legala förutsättningarna. För att skapa långsiktiga förutsättningar för bostadsbyggande och ombyggnad krävs att hinder minskas både på den nationella och lokala nivån.

En ökad nyproduktion av bostäder är den viktigaste bostadspolitiska frågan just nu, men insatser på detta område måste kombineras med reformer som leder till att även det befintliga beståndet av bostäder kan påverkas utifrån konsumenternas efterfrågan och krav på förändring. Det befintliga beståndet berörs bl.a. av frågor om ombildning av hyresrätter till andra upplåtelseformer, ombyggnad/tillbyggnad, bruksvärdesystemets funktionsätt samt från- och tillval vad gäller bostadens utformning.

Enligt vår uppfattning bör inriktningen vara att marknaden skall kunna klara en tillräcklig bostadsproduktion utan nya offentliga åtaganden i form av mer eller mindre omfattande produktionsbidrag. I vissa fall kan dock statliga insatser vara aktuella; det kan t.ex. gälla att genom avgiftsfinansierade kreditgarantier fördela något av risken vid bostadsbyggande. Huvudin-

riktningen skall emellertid vara att fokusera de statliga insatserna på konsumentens möjligheter att efterfråga bostäder i kombination med att riva hinder som fördyrar eller omöjliggör bostadsbyggandet. Hinder som behöver avlägsnas eller minskas genom lagstiftningsinsatser avser plan- och byggprocessen, hyressättningen för nyproduktion, tillgången till attraktiv mark m.m. Vi vill också skapa nya möjligheter för produktutveckling. Länder med högre andel ägarbostäder har hittat metoder för att uppmuntra byggande av hyresrätter genom att blanda upplåtelseformer i fastigheter i stället för att bygga stadsdelar med ensidigt utbud av hyresrätter. I Sverige omöjliggörs detta bl.a. genom att enskilda ägarlägenheter inte får bildas i enlighet med den socialdemokratiska regeringens motstånd mot denna upplåtelseform.

Samtidigt som nyproduktion av bostäder är en betydelsefull del av lösningen på dagens problem är det minst lika viktigt att ta vara på den potential som finns i det befintliga bostadsbeståndet. Nyproduktion är trots allt oftast ett relativt dyrt sätt att lösa problemen i förhållande till om det äldre beståndet kan utnyttjas på ett bättre sätt. En ökad rörlighet, eller s.k. flyttkedjor, skulle innebära att fler mindre bostäder kan frigöras för ungdomar och andra nyttillkomna på bostadsmarknaden. Det kan åstadkommas genom såväl nyproduktion som insatser för att underlätta rörligheten i de befintliga bostäderna.

Ett sätt att ge bättre förutsättningar för nyproduktion av bostäder är att stimulera kreativitet och idéutveckling. Innovationstakten anses i dag vara låg i byggbranschen – lägre än i andra branscher. Vid varje byggprojekt börjar man att bygga arbetsplatsen från början, och genomslaget för industriellt byggande är fortfarande blygsamt. I prefabricerade hus tillverkas badrum ofta av en enda yrkeskategori, i stället för sju ute på bygget. Det finns mängder av sådana exempel som väcker tankar om att det borde vara möjligt att pressa priserna och därmed produktionskostnaden genom nya grepp, men också för att förebygga fukt- och mögelproblematiken som präglat många stora projekt.

Kortsiktiga bidrag är enligt vår mening ingen långsiktig lösning. Fler kortsiktiga bidrag skapar inte en bra bostadsmarknad. Därför har vi från Folkpartiets sida konsekvent sagt nej till s.k. investeringsbidrag. För att stimulera ökat bostadsbyggande behövs andra åtgärder såsom reformerad hyressättning i nyproduktionen, en ny upplåtelseform i form av ägarlägenheter, stärkt konsumentstöd, sänkt fastighets- och förmögenhetsskatt, ökad konkurrens på byggmarknaden, förnyad statlig markpolitik för fler studentbostäder, enklare planregler, mer långsiktig finansiering och tillgång till privat investeringskapital.

Utöver de nu förordade åtgärderna finns det enligt vår mening anledning att särskilt stimulera tillkomsten av bostäder med hyresrätt. Vi vill skapa ett nyproduktionspaket som öppnar nya möjligheter för produktion av hyresrätter. I åtgärdspaketet skall ingå friare hyressättning för nyproduktion, förskjuten infasning av fastighetsskatten, begränsningar i möjligheten

att överklaga hyran i nyproduktion, en effektivare planprocess, lokalt anpassat strandskydd, möjlighet att göra till- och frånval vad gäller bostadens standard, översyn av byggnormer samt nytänkande avseende tredimensionell fastighetsindelning som möjliggör en blandning av upplåtelseformer.

För att stärka forskningen, framställningen av underlag för politiska beslut samt för att öka konsumentens makt och insyn vill vi se en utveckling och förstärkning av bostadsstatistiken. Vi vill få till stånd en metodutveckling som möjliggör att statistik framtas som ökar transparensen och förbättrar beslutsunderlaget. Den svenska bostadsstatistiken har i dag brister som försvårar jämförelser över tiden liksom med andra länder. Där emot motsätter vi oss att det införs ett lägenhetsregister.

En påtaglig svaghet med dagens bostadspolitik är att den i hög grad fokuserar städernas situation, där höga boendekostnader och liten nyproduktion utgör stora problem. Landsbygdens problem kommer ofta i skymundan. I stora delar av landet är produktionskostnaden för ett nytt hus långt högre än vad huset sedan värderas till på marknaden. Det innebär svårigheter att få lån. Detta leder till att det inte byggs på landsbygden, trots att det i många fall finns både ett behov av bostäder och tillgång på billig mark. Två faktorer ställer till extra problem på landsbygden när det gäller bostäder och annan byggnation. Det är dels den allmänna utvecklingen som lett fram till en icke fungerande byggmarknad, dels problemen med kapitalförsörjningen. Här vill vi se en anpassning av det redan existerande statliga självfinansierade kreditgarantisystemet så att man får en bättre möjlighet att lånefinansiera för byggkostnaderna på landet.

Sammanfattningsvis menar vi att en politik för kontinuerligt bostadsbyggande där bostadskonsumenten står i fokus bl.a. bör innefatta följande:

- Riv hindren för nyproduktion.
- Frigör billiga bostäder till bl.a. unga genom att underlätta flyttkedjor.
- Skärp konkurrensen inom byggandet för att pressa produktionskostnaderna.
- Stärk konsumentstödet och öka informationen till konsumenter.
- Inför ett nyproduktionspaket för hyresrätter.
- Genomför en reformerad hyressättning för nyproduktion.
- Utforma en bostadspolitik för ökad egenmakt.
- Ge förutsättningar för mer forskning och utveckling samt bättre verktyg för statistik.
- Låt fler äga sin bostad, omvandla hyresrätter och inför den nya upplåtelseformen ägarlägenheter.
- Inför ett tillväxtvänligt skatteutjämningsystem så fler vill bygga bostäder.
- Utforma en samhällsplanering för ökad valfrihet med en effektivare överklagningsprocess och mindre krångel.
- Sänk och reformera fastighetsskatten i ett första steg.
- Avskaffa förmögenhetsskatten.

- Satsa på infrastruktur och kommunikationer för att åstadkomma ökat bostadsbyggande.
- Låt miljöfrågor och bostadsbyggande samverka i stället för att motverka varandra.
- Behåll bostadsbidragen tills vidare.
-

Vad vi nu med anslutning till förslagen i vår partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40 samt motion 2005/06:Bo214 (fp) yrkande 1 anført om utformningen av bostadspolitiken bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening. Därmed är även förslaget i motionerna 2005/06:Bo244 (fp) yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:N443 (fp) yrkande 45 i allt väsentligt tillgodosett. I den mån övriga motionsförslag inte kan anses tillgodosedda genom det nu anförda avstyrks de.

10. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo338 yrkande 1, bifaller delvis motion 2005/06:N438 yrkande 5 och avslår motionerna 2005/06:N302 yrkande 4, 2005/06:N443 yrkande 45, 2005/06:N474 yrkande 3, 2005/06:N481 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Bo214 yrkande 1, 2005/06:Bo230 yrkande 3, 2005/06:Bo232 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo244 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo276 yrkandena 1, 3 och 10, 2005/06:Bo298 yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40, 2005/06:Bo312, 2005/06:Bo328, 2005/06:Bo329, 2005/06:Bo333 yrkande 1 och 2005/06:Bo335 yrkandena 1–3 och 8.

Ställningstagande

Den socialdemokratiska regeringens bostadspolitik har misslyckats. Alla tecken pekar också mot att misslyckandet bara växer. Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2005 visar att det antal kommuner som rapporterar bostadsbrist i kommunen som helhet fortsätter att öka. I år uppgår antalet till 111. Därutöver uppvisar 56 kommuner bostadsbrist i centralorten. Sammantaget är det därmed bostadsbrist i 167 av landets 290 kommuner. Det kan jämföras med att 157 kommuner rapporterade bostadsbrist föregående år. Det är uppenbart att bostadspolitiken befinner sig i akut förtroendekris till följd av brist på reformer av planprocessen, hyreslagstiftningen, rän-tebidragen och de tillfälliga investeringsstöden. I stället för att lappa och laga på det nöta bostadspolitiska täcket, borde regeringen ta sig an bostads-

byggandets fundamentala problem och dra upp riktlinjer för en helt ny, långsiktig bostadspolitik. Denna nya politik måste omriktas från detaljstyrning, kortsiktiga bidrag och övergrepp på det kommunala självstyret, till en politik som erbjuder långsiktigt stabila spelregler och sänkt skattetryck för såväl byggande som boende.

Alla människor, familjer och hushållssammansättningar behöver en bostad som kan tillgodose de behov man har beroende på livssituationen. Det är en social rättighet att ha en bostad. En balans mellan tillgång och efterfrågan på bostäder är en förutsättning för en god samhällsutveckling. Bostadsbrist skapar, på samma sätt som bostadsöverskott eller ett ensidigt bestånd av bostäder, stora ekonomiska och sociala problem.

Vi kristdemokrater menar att boendepolitiken skall formas utifrån den enskilda människans ansvar, möjligheter och skyldigheter. Det innebär att den enskildes rätt till ägande måste tillgodoses, samtidigt som samhället behöver garantera en solidarisk bostadspolitik där även den som inte är köpstark har rätt till ett gott och tryggt boende.

Det är en genomgående erfarenhet att en fri marknad där många företag kan konkurrera på lika villkor oftast ger det bästa resultatet. Bostadsmarknaden uppvisar dock ett flertal egenskaper som sammantaget gör att de vanliga marknadsmekanismerna inte ensamma kan antas ge ett tillräckligt bra utfall. Det är därför rimligt att med politiska medel påverka marknadens funktionssätt så att den både fungerar så effektivt som möjligt och så att det blir möjligt för alla medborgare att få en god bostad till rimlig kostnad. En absolut förutsättning för en väl fungerande bostadsmarknad är att spelreglerna är långsiktiga och förutsägbara.

Bostadspolitiken måste inriktas på att utan detaljstyrning skapa förutsättningar för ett ökat byggande och ett billigare boende. Staten behöver återigen fokusera på sin uppgift i bostadspolitiken, nämligen att svara för att legala och finansiella instrument finns tillgängliga för bostadsbyggandet och inte, som varit fallet under senare år, på hur bostadspolitiken verkställs på lokal nivå.

Det kan inte entydigt fastställas vad i en människas livssituation som är avgörande för hennes behov och intressen när det gäller boendet. Familjesituationen familjesammansättningen är ändå kanske den mest avgörande faktorn för vilken bostad som efterfrågas. I synnerhet gäller det vid förändringar av familjesammansättning, och då inte minst för familjer som vill skaffa barn. Därför måste bostadspolitiken särskilt ta sig an de svårigheter som unga möter när de är på väg att bilda eller utöka sin familj. Det finns en trångboddhet i Sverige som framför allt drabbar barnfamiljer. Regeringen gör alldeles för lite för att råda bot på detta.

För att möta familjernas mångfald krävs en motsvarande mångfald av bostäder och boendeformer. Därför måste valfrihet bli ett ledord för bostadspolitiken – detta på ett sätt som i dag helt saknas. Lika lite som regeringen skall avgöra vilka former av barnomsorg familjer bör välja, skall staten detaljreglera vilken typ av bostäder som skall byggas för att tillgo-

dose de behov som finns. Särskilt gäller det om man, som Socialdemokraterna, väljer att satsa alla resurser på en typ av bostäder som är långt ifrån idealisk för växande barnfamiljer, nämligen de minsta hyresrätterna.

Ett mycket påtagligt problem är i dag bristen på rörlighet på bostadsmarknaden. Åtgärder måste därför vidtas för att förbättra rörligheten genom att åstadkomma flyttkedjor. En tillräcklig rörlighet är avgörande för möjligheterna att hitta inte bara en bostad vilken som helst, utan en bostad som passar den egna eller familjens livssituation.

I dag råder det bostadsbrist i över 160 kommuner. Det finns således ett uppenbart behov av att redan på kort sikt öka bostadsproduktionen kraftigt. Men detta behov kan inte tas till intäkt för att bostadspolitiken ensidigt skall inriktas mot de minsta och billigaste lägenheterna för att maximera antalet nya bostäder. För att åstadkomma rörlighet krävs ett varierat byggande, ett byggande som skapar boenden för livets olika skeden och familjers olika önskemål. Möjlighet måste finnas att välja mellan lediga bostäder i olika upplåtelseformer och storlekar. För det krävs först och främst en ökad bostadsproduktion.

Den politik som formar det goda boende vi nu uttalat oss för kan uppnås genom att följande åtgärder genomförs.

- Fastighetsskatten avskaffas. Kommunerna får möjlighet att införa en avgift baserad på kommunens självkostnader om maximalt 2 800 kr per år för småhus och maximalt 900 kr per lägenhet.
- Bosparande med rätt till 30 % skatteavdrag införs för personer under 34 år.
- Bostadsbidrag beräknas på hela räntekostnaden för bolån.
- Ett nytt investeringsbidrag för byggande av studentbostäder på 100 miljoner kronor per år införs.
- Skattebefrielse införs vid uthyrning av del av bostad.
- Hyressättningen reformeras. I nyproducerade lägenheter medges en friare hyressättning samtidigt som bruksvärdessystemets ursprungliga principer återupprättas.
- Planprocessen förenklas genom att antalet överklagandeinstanser minskas och digitaliseringen ökar.
- Strandskyddet görs mer flexibelt.
- Konkurrensverket får bättre medel att bekämpa oetiskt agerande i byggsektorn och kartellsamverkan kriminaliseras.
- Kommunernas självbestämmande över bostadspolitiken stärks.
- Möjligheten till ägarlägenheter införs.
- Barnfamiljernas bostadsbidrag förstärks.
- Ett Forum för äldres boende inrättas för att möta bostadsbehoven hos den allt äldre befolkningen.

Genom de insatser som vi nu föreslår skapas förutsättningar för en bostadsproduktion som bättre svarar mot de verkliga behov som finns. I enlighet med förslaget i motion 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 1 bör detta ges regeringen till känna. Därmed är även förslaget i motion 2005/06:N438 (kd)

yrkande 5 i allt väsentligt tillgodosett. I den utsträckning den nu förordade inriktningen av bostadspolitiken inte låter sig förenas med förslagen i övriga nu behandlade motioner avstyrks dessa.

11. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N474 yrkande 3, 2005/06:N481 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Bo232 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:Bo335 yrkandena 1–3 och 8 samt avslår motionerna 2005/06:N302 yrkande 4, 2005/06:N438 yrkande 5, 2005/06:N443 yrkande 45, 2005/06:Bo214 yrkande 1, 2005/06:Bo230 yrkande 3, 2005/06:Bo244 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo276 yrkandena 1, 3 och 10, 2005/06:Bo298 yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40, 2005/06:Bo312, 2005/06:Bo328, 2005/06:Bo329, 2005/06:Bo333 yrkande 1 och 2005/06:Bo338 yrkande 1.

Ställningstagande

Dagens bostadspolitik fungerar inte. Ett alltför reglerat system har för länge sedan tappat sin ursprungliga funktion och hålls vid liv med kortsikliga och riktade subventioner. Resultatet är en bostadssituation som är mer eller mindre ohållbar. Den är också motsägelsefull. Under senare år har bostadsbyggandet ökat, liksom bostadsbristen. Samtidigt som alltför kommuner upplever att de har bostadsbrist så står bostäder tomma i andra kommuner. Det som kännetecknar dagens situation är en stor efterfrågan på bostäder, men ett litet utbud. Ett av tecknen på detta är den kraftiga värdestegring som skett på både flerbostadshus som egna hem under senare tid. En av anledningarna är den bristande konkurrensen på byggmarknaden, med ett sedan länge stort inslag av oligopol och karteller. Samtidigt växer ett allt större underhållsberg, där behovet av nödvändiga reparationer bara kommer att bli större och alltmer akut.

Obalansen på bostadsmarknaden för med sig ytterligare problem. Förutom den påfrestande situationen för alla dem som kommit i kläm så växer den svarta marknaden och alltför många hänvisas till ett boende de inte har önskat. En stor del av problemen beror på dagens hyresreglering. Statsmakten har detaljreglerat boendet med argumentet att det skall finnas bostäder åt alla till en rimlig kostnad. Samtidigt åter boendekostnaderna upp en allt större del av inkomsterna och bostadsköerna växer. Det som saknas i dagens bostadspolitik är inte bara medlen för att åstadkomma något, utan även ett uttalat mål för vad man vill uppnå.

Vad som nu erfordras är en bostadspolitik baserad på federalismens principer, en bostadspolitik där var och en har möjlighet att påverka sin bostadssituation utifrån sina egna behov och prioriteringar. Samtidigt är också bostadspolitiken ett område där långsiktighet och klara spelregler måste få råda. Människor måste vara fria att själva fatta sina beslut när det gäller boende, utan att staten griper in med storskaliga lösningar där alla förutsätts passa in i samma mall. Jag anser att var och en själv har den bästa insikten i hur man vill utforma sitt boende, oavsett var eller hur man vill bo. Samma valfrihet ska gälla även för äldre och människor med funktionshinder.

För att den valfrihet och mångfald jag förespråkar skall kunna uppnås måste det råda neutralitet när det gäller de ekonomiska förutsättningarna för olika boendeformer. Det är en absolut förutsättning för att individens val av boende i första hand skall styras av egna preferenser, och inte av de ekonomiska villkor som råder för stunden på grund av statens varierande bidrags- och skattepolitik. Det är en följd av att statens engagemang i bostadspolitiken har varit alltför kortsiktigt och osammanhängande. I stället för ett överreglerat system som hålls vid liv av tillfälliga subventioner bör bostadspolitiken reformeras mot en mer marknadsekonomisk inriktning.

Läget på den lokala bostadsmarknaden och naturgivna förhållanden ger helt skilda förutsättningar för att bygga och bo runt om i landet. Därför måste lösningarna också anpassas efter de lokala problemen. En bostadspolitik formad underifrån med utgångspunkt i de lokala och regionala förutsättningarna är det enda rimliga alternativet. Det är närmast en självklarhet att medborgarnas inflytande blir större när boendepolitik och planering skapas utifrån de behov och förutsättningar som finns lokalt. Människor som ges ett reellt inflytande över sitt boende och utvecklingen av sin bygd känner delaktighet och får ett större självbestämmande över sina liv. Den nuvarande centralt utformade bostadspolitiken innebär däremot mindre demokratiskt inflytande. Demokrati i boende och planering gör människor delaktiga och ansvarstagande.

Ett allvarligt problem som måste åtgärdas är att hyresrätten är på tillbakagång. Andelen hyresrätter i det totala bostadsbeståndet har minskat. Förutom att vi har en alltför begränsad nybyggnation, har det skett en omfattande ombildning av hyresrätter till bostadsrätter. Samtidigt har en allt större del av nybyggnationen varit inriktad på lönsamma bostadsrätter i stället för hyresrätter. Jag anser att hyresrätten behövs på en bostadsmarknad med mångfald. Den erbjuder ett flexibelt boende, framför allt för de grupper som är nyetablerade på bostadsmarknaden och för dem som inte har de ekonomiska förutsättningarna för att äga sitt boende. Även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är hyresrätten viktig. Med en flexibel arbetsmarknad där människor ofta flyttar beroende på arbete, kan det vara hämmande för en tillväxtort om det saknas ett snabbt tillgängligt boende.

Bostadsbyggandet i Sverige ligger i dag på en alldeles för låg nivå. Även om bostadsbyggandet har ökat något de senaste åren, är nyproduktionen låg jämfört med övriga Europa. Ett påtagligt bevis för detta är den tilltagande bostadsbristen. I Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2005 angav 38 % av kommunerna att de hade bostadsbrist, medan 28 % angav att det rådde överskott. Det är en klar försämring sedan 2003 då 27 % angav bostadsbrist och hela 47 % av kommunerna överskott.

Samtidigt som byggandet är lågt har många kommuner ett betydande antal tomma bostäder. Det innebär emellertid inte alltid att dessa kommuner inte har bostadsbrist. Många kommuner uppvisar en balans totalt sett, men har samtidigt en bostadsbrist i centralorten. En sådan situation riskerar att hämma kommunernas utveckling och tillväxt. I stället för statlig styrning bör ansvaret ges till kommunerna att själva att lösa sina bostadsproblem. Det borde vara upp till varje kommun att ta ställning till om man behöver riva, bygga nytt eller både riva och bygga nytt.

Den låga nivån på byggandet har flera förklaringar. En av de förklaringar som de flesta kommuner uppger är de höga produktionskostnaderna. Byggsektorn har utvecklats i en miljö dominerad av reglering och storskaliga och kortsiktiga satsningar från statsmakternas sida. Efter det storskaliga byggandet under miljonprogrammets dagar stannade bostadsbyggandet nästan av helt under den djupa lågkonjunkturen i början av 1990-talet. Byggsektorn i dag domineras av ett fåtal företag. Inom vissa segment inom byggmaterial, men även inom grossistförsäljning, är marknaden starkt koncentrerad. Flera av dessa marknader har dessutom höga kostnader för in- och utträde av nya företag. Konkurrensverket har även utrett ett flertal karteller inom byggbranschen. Boverkets byggkostnadsforum har visat att det går att göra stora besparingar på materialsidan genom import från övriga Europa. Det är därför viktigt att byggsektorn reformeras.

Även hyresregleringen har del i skulden till det låga byggandet eftersom hyrorna för nybyggnation kan omprövas efter sex månader. Detta gör den framtida hyresnivån oförutsägbar och kan leda till att ekonomin för ett byggprojekt kan haverera i efterhand.

Bland dem som har det svårast på dagens bostadsmarknad är studenterna. Ett alternativ för att få i gång byggandet av studentbostäder kan vara att producera enklare bostäder avsedda för förstagångsboende. De faktorer som fördyrar studentboende är de normer som kräver en viss storlek, standard och tillgänglighet. Genom mer flexibla regler skulle enklare och mer standardiserade lägenheter och s.k. modulboenden kunna byggas, och därmed också kostnaderna pressas ned.

Vad jag nu med anslutning till förslagen i partimotion 2005/06:N481 (c) yrkandena 5 och 6 samt motionerna 2005/06:Bo232 (c) yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo335 (c) yrkandena 1–3 och 8 samt 2005/06:N474 (m, fp, kd, c) yrkande 3 anfört om utformningen av bostadspolitiken bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån övriga motionsförslag inte kan anses tillgodosedda genom det nu anförda avstyrks de.

12. Bostadspolitikens allmänna utformning, punkt 6 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo230 yrkande 3 och 2005/06:Bo333 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:N302 yrkande 4, 2005/06:N438 yrkande 5, 2005/06:N443 yrkande 45, 2005/06:N474 yrkande 3, 2005/06:N481 yrkandena 5 och 6, 2005/06:Bo214 yrkande 1, 2005/06:Bo232 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo244 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo267 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Bo276 yrkandena 1, 3 och 10, 2005/06:Bo298 yrkandena 1–3, 7, 15, 18, 24, 28, 33, 36, 39 och 40, 2005/06:Bo312, 2005/06:Bo328, 2005/06:Bo329, 2005/06:Bo335 yrkandena 1–3 och 8 samt 2005/06:Bo338 yrkande 1.

Ställningstagande

Bostadssektorn är ett viktigt och samtidigt komplicerat område. Det innebär att bostadspolitikerna inte kan ses isolerad från andra politikområden. När utformningen och inriktningen av bostadspolitikerna läggs fast måste därför samspelet med en rad andra politikområden vägas in. Det gäller så viktiga områden som miljö, energi, transporter, socialpolitik, konsumentpolitik, integration, regional utveckling, arbetsmarknad, skattepolitik och den ekonomiska politiken i stort.

En annan komplicerande faktor som måste beaktas är livscykelperspektivet. Det normala är att den unga familjen har relativt låga inkomster och en osäker framtida inkomstutveckling, samtidigt som behoven växer när barnen kommer. När sedan barnen har flyttat hemifrån har familjen ofta både större inkomster och mindre behov av utrymme. Senare i livet kommer ytterligare förändringar. Detta kan både skapa ett finansieringsproblem och öka kraven på rörlighet på bostadsmarknaden. Konsekvenserna av och problemen med bostadspolitikerna kan också se mycket olika ut mellan stad och land och i olika delar av landet. Därtill kommer önskemål om rättvisa mellan olika regioner, boendeformer och generationer.

Sammantaget gör detta boendet till ett politikområde med stora förutsättningar för svårlösta målkonflikter. Trots att boendet är en mycket stor post i hushållens budget, en viktig uppgift för kommunerna och en viktig sektor på nationell nivå är inte bostadspolitikerna uppmärksammas i förhållande till dess vikt. Den diskussion som ändå finns utgår alltför ofta från sektorsintressen, regionala förhållanden eller privata bostadserfarenheter i stället för ett helhetsperspektiv.

Under de senaste 15 åren har det skett något av ett systemskifte i bostadspolitiken. Förenklat uttryckt handlar det om att inflytandet för stat och kommun har minskat, medan inflytandet för marknaden och särskilt de fyra största byggbolagen har ökat. Subventionerna har minskats radikalt, beskattningen har ökat i jämförbar utsträckning. Kommunernas instrument när det gäller planering, markanvisning och kvalitetskontroll har försvagats. Systemskiftet har inte varit entydigt negativt, men det är en bidragande orsak till nedgången i bostadsbyggandet, höga priser, påvra stadsmiljöer och dålig kvalitet.

Kommunernas möjligheter att styra bostadsbyggande försvagas av att många av de lämpliga byggrätterna nu ägs av byggbolagen. Dessa kan därmed ha fått för mycket makt över vad som byggs och när. Dessutom har kommunernas kontrollfunktion slopats och ansvaret har till stor del flyttats över till byggföretagen. Även kommunernas planresurser har i stor utsträckning avvecklats och ersatts av bolagens konsulter. Sammantaget har detta ökat bolagens makt över byggandet. Därtill kommer att byggbranschen är starkt koncentrerad genom att den domineras av ett fåtal stora bolag som i sin tur också kan vara vertikalt integrerade, dvs. de har starka band till andra led i byggprocessen.

Boverket har skilt på tre olika sorters byggherrar: de som bygger för att bruka byggnaden själva; de som bygger för att förvalta (t.ex. hyra ut lägenheter); och de som bygger för att sälja vidare. Det är den sistnämnda gruppen som dominerar bostadsbyggandet. Denna utveckling bidrar till åtminstone fem problem.

- Spekulationsproduktion av bostadsrätter för välbärgade kunder överbetonas.
- Det byggs för lite hyresrätter och kooperativa hyresrätter.
- Byggare frestas i ökande utsträckning till slarv och dålig kvalitet, vilket dels främjas av tidspress, dels underlättas av korta garantitider och byggande för försäljning till mindre starka beställare som bostadsrättsföreningar.
- Det finns en överbetonad strävan att minska kortsiktiga byggkostnader även där detta leder till högre långsiktiga driftskostnader. Detta är särskilt bekymmersamt när det gäller energianvändning.
- Det byggs fortfarande områden med brister i balansen mellan bostäder, kommersiell service, offentlig service och tillgång till rekreations- och andra grönområden.

Dessa problem är alltför omfattande inom bygg- och bostadssektorn i dag. Det bostadspolitiska systemskiftet är självfallet inte den enda anledningen till problemen. Politiska beslutsfattare bidrar på andra sätt, t.ex. genom att ta mycket betalt för tomter och skynda på processen i olika led för att kunna visa handlingskraft inför väljarna.

Det finns mot den nu beskrivna bakgrunden anledning att sätta in åtgärder för att komma åt problemen. I olika sammanhang har också förslag till förbättringar förts fram. Jag vill för min och Miljöpartiets del lyfta fram tre områden som bör prioriteras.

- Det behövs starka beställare utan ekonomiska bindningar eller andra lojaliteter till utföraren. Därmed kan beställaren bättre ställa lämpliga och tydliga krav.
- Det behövs tillräcklig med tid för en kvalificerad projektering och byggande. Tidspress främjar fusk och gör det svårare att dra lärdomar av erfarenheterna.
- Det behövs en bättre koppling mellan byggande och förvaltning. Projektering och byggande bör i större utsträckning ses som förberedelser till långsiktigt brukande och förvaltning.

Regeringen bör mot denna bakgrund se över vilka insatser som måste till och därefter återkomma till riksdagen med förslag i syfte att stärka långsiktiga hänsyn i planering, byggande och förvaltning av bostäder och bostadsområden. Några exempel på åtgärder är att stärka kommunernas ställning i planeringsprocessen och att förbättra småföretagande förvaltarbyggherrars ställning inom bostadsbyggandet. Eftersom en återuppbyggnad av den kompetens som gått förlorad i kommunerna sedan början av 1990-talet knappast är realistisk för många kommuner inom en överskådlig framtid kan andra samverkans- och arbetsformer behöva utvecklas.

Bostaden kan ses som en konsumtionsvara, men en konsumtionsvara med mycket speciella egenskaper. Till skillnad från de allra flesta konsumtionsvaror förväntas bostadens livslängd normalt överstiga ägarens. Få andra konsumtionsformer är samtidigt investeringar, förenade med möjligheter till värdestegring och intäkter som saknar samband med någon prestation eller spekulationsvinster. Därtill kan den enas boende påverka den andras boendemiljö.

Boendet är en ur social synpunkt en särskilt viktig del av konsumtionen. Boende lyfts fram som en social rättighet både i FN-deklarationen (artikel 25) och i regeringsformen 1 kap. 2 § första stycket. Riksdagen har dessutom fastställt ett bostadspolitiskt mål som innebär att ”alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom ekologiskt hållbara ramar”.

Konflikt om vem som ska få del av värdestegringar eller spekulationsvinster, och vilka konsekvenser detta ska få för bostadskonsumtionen, är en framträdande del av den bostadspolitiska debatten. Den sociala aspekten och investeringsaspekten kan ibland förstärka, ibland motverka varandra. Samtidigt påverkas andras bostadskonsumtionsmöjligheter av tidigare ägares eller brukares beslut. Ur samhällets perspektiv är det viktigt att bostadsbeståndet underhålls på ett adekvat sätt. Detta kan vara problematiskt särskilt på orter med en stor andel bostadsrätter med åldrande befolkning. Sådana föreningar kan vara obenägna att göra investeringar i underhåll som kan medföra högre månadsavgifter, särskilt om inte tillräck-

ligt med pengar fyllts på i underhållsfonderna under åren. Nuvarande skatteregler kan också missgynna bra underhåll på ett olyckligt sätt, då underhåll beskattas som investeringar. Det kan vara befogat att skapa en möjlighet för bostadsföretag att avsätta en del av vinsten eller överskottet till investeringskonton för att kunna finansiera underhåll med medel som man inte behövt skatta för. Detta bör regeringen lämpligen överväga i samband med beredningen av förslagen från Bostadsfinansieringsutredningen.

Vad jag nu med anslutning till förslagen i motionerna 2005/06:Bo333 (mp) yrkande 1 samt 2005/06:Bo230 (mp) yrkande 3 anfört om utformningen av bostadspolitiken bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motionsförslag avstyrks.

13. Bostadspolitik för integration, punkt 7 (m, fp, kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Ewa Thalén Finné (m) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf383 yrkande 12, 2005/06:Sf389 yrkande 25, 2005/06:Bo335 yrkande 17 och 2005/06:Bo337 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:N438 yrkande 13 och 2005/06:Bo295.

Ställningstagande

Som så många andra problem på den svenska bostadsmarknaden är den segregation vi i dag ser i många bostadsområden en direkt följd av den förda socialdemokratiska politiken. Det är en politik som inte tagit tillräcklig hänsyn till de enskilda människornas behov och därför lett fram till dagens svårigheter. Den har också bidragit till den omfattande sociala och etniska segregation som präglar många av våra bostadsområden. Trots att det från regeringens sida i många sammanhang talas om och diskuteras hur segregationen skall brytas och integrationen skall öka leder de konkreta åtgärder som vidtas snarast i motsatt riktning.

Även om segregation och bristande integration inte enbart är en följd av den förda bostadspolitiken är denna politik en mycket starkt bidragande orsak till dagens situation. Det innebär inte att bostadspolitiken ensam kan åstadkomma den integration som eftersträvas, utan de bostadspolitiska åtgärderna måste naturligtvis följas upp med insatser också på en rad andra områden. Vi har också i andra sammanhang fört fram förslag med denna inriktning, bl.a. nystartsjobb. Det gäller allt från generella åtgärder som leder till ökad valfrihet och mångfald till riktade insatser mot dem vars

utanförskap måste brytas. Vad som krävs är sålunda ett brett spektrum av åtgärder som syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige.

Det är mot den nu beskrivna bakgrunden dags att med kraft motarbeta de negativa följderna av de senaste årtiondenas socialdemokratiska bostadspolitik. En total omläggning av bostadspolitiken måste därför till så att den blir en central del i skapandet av ett integrerat samhälle. För detta krävs en kombination av flera olika slags åtgärder. Grundläggande i detta sammanhang är att ge utrymme för en starkt egenmakt också i bostadssektorn. Det förutsätter i sin tur att bostäder av olika storlek och utformning och i olika upplåtelseformer finns tillgängliga. För att åstadkomma detta måste det skapas neutralitet mellan olika upplåtelseformer. I detta sammanhang har också bostadsrätten en viktig funktion att fylla. Bildandet av bostadsrätt också i s.k. problemområden måste därför underlättas. För att ytterligare stärka inflytandet över det egna boendet måste dessutom ägarlägenheter omedelbart införas.

Samhällsplaneringen måste utformas så att mångfald och variation stimuleras. Mötesplatser måste erbjudas för människor från olika kulturer och med olika erfarenheter. Det är också nödvändigt att människor i utsatta bostadsområden uppmuntras att ta ett större ansvar för sin egen situation och ges möjlighet till ökat boendeinflytande. Beskattningen av byggande och boende måste minska.

Förutsättningar måste skapas för företag, institutioner och myndigheter att etablera sig i socialt utsatta områden. Detta måste kombineras med åtgärder för att utveckla en positiv skol- och fritidsmiljö. Allas kunskaper och erfarenheter måste tas till vara. Kommunerna måste prioritera sammanhållna satsningar i miljonprogramsområdena och andra utsatta områden. Dessa satsningar skall dock inte styras av staten utan måste växa fram tillsammans med de boende och den ansvariga kommunen. Den enskildes önskemål och behov skall alltid vara utgångspunkten. Segregationen kan aldrig brytas genom att man försöker tvinga folk att bo kvar i eller flytta till ett visst område.

Vad vi nu med anslutning till partimotion 2005/06:Sf383 (fp) yrkande 12 och motionerna 2005/06:Bo335 (c) yrkande 17, 2005/06:Bo337 (kd) yrkande 1 samt 2005/06:Sf389 (kd) yrkande 25 anför om åtgärder för en ökad boendeintegration bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån övriga motionsyrkanden därmed inte är tillgodosedda avstyrks de.

14. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr255 yrkande 8 och avslår motionerna 2005/06:Sk460 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Kr376 yrkandena 25–27 och 29, 2005/06:Kr412 yrkande 16, 2005/06:Ub592 yrkandena 8 och 9, 2005/06:N443 yrkande 47, 2005/06:Bo208, 2005/06:Bo224, 2005/06:Bo244 yrkande 3, 2005/06:Bo272, 2005/06:Bo291 och 2005/06:Bo298 yrkande 26.

Ställningstagande

När regleringar och bidrag tillåts styra bostadsmarknaden i stället för efterfrågan och människors fria val drabbas i första hand de svaga grupperna. Det gäller inte minst för de studenter och ungdomar som ännu inte är helt etablerade på bostadsmarknaden.

Unga människor vill kunna flytta till en egen bostad när de blir vuxna. I stora delar av landet leder emellertid bristen på lämpliga bostäder till kvarboende i föräldrahemmet eller tillfälliga lösningar med andra- eller tredjehandskontrakt. Med en fungerande hyresmarknad skulle en ökad nyproduktion och flyttkedjor leda till ett ökat utbud av bostäder som är lämpliga för ungdomar. Det behöver också införas en större möjlighet att variera standarden i bostäderna. Studenter och ungdomar accepterar ofta en lägre standard om detta medför att hyrorna kan hållas nere.

Bostadssituationen är särskilt besvärlig för många studenter på de större universitets- och högskoleorterna. Det finns tecken på att studenter börjar undvika de större universitetsstäderna på grund av bristen på bostäder. Bostadsbristen riskerar därmed att bli ett hot mot valfriheten och den öppna högskolan.

För att komma till rätta med bostadsbristen bland studenterna måste nyproduktionen av studentbostäder öka. Detta kräver framför allt den typ av generella bostadspolitiska insatser som förordats i flera m-motioner. Det handlar bl.a. om åtgärder för att sänka de skatter som belastar boendesektorn och insatser för att öka konkurrensen. Vidare måste planprocessen förenklas, bl.a. genom att antalet instanser för överklagande av planer och bygglov begränsas. Ett friare hyressättningssystem måste införas.

En snabb lösning på vissa ungdomars och studenters bostadsproblem är också att göra det mer attraktivt för privatpersoner att hyra ut ett eller flera rum i sin bostad. Dagens skatteregler för uthyrning av privatbostäder

är dock ett hinder för detta. I princip skall alla hyresintäkter beskattas, och många drar sig för det extra besvär det innebär att ha en inneboende. En skattelagstiftning som skulle göra det mer intressant att hyra ut delar av privatbostäder skulle locka fler att erbjuda studentboenden.

Det vi nu anfört om åtgärder för att förbättra bostadssituationen för studenter och ungdomar bör riksdagen med bifall till motion 2005/06:Kr255 (m) yrkande 8 tillkännage för regeringen som sin mening. Detta innebär att även vissa av de övriga yrkanden som tagits upp i detta avsnitt får anses vara väl tillgodosedda. I övrigt avstyrks de behandlade motionerna.

15. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Kr376 yrkandena 25–27 och 29, 2005/06:N443 yrkande 47, 2005/06:Bo244 yrkande 3 och 2005/06:Bo298 yrkande 26 och avslår motionerna 2005/06:Sk460 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Kr255 yrkande 8, 2005/06:Kr412 yrkande 16, 2005/06:Ub592 yrkandena 8 och 9, 2005/06:Bo208, 2005/06:Bo224, 2005/06:Bo272 och 2005/06:Bo291.

Ställningstagande

Tillgången på bostäder för studenter är i dagsläget oerhört dålig på vissa studieorter, framför allt i de större städerna. Många studenter som blir antagna till studieplatser tvingas tacka nej därför att de inte har någonstans att bo. Deras enda möjlighet är i stort sett att köpa en bostad. Det är emellertid få studenter som har en sådan ekonomisk situation att de över huvud taget kan fundera över en sådan lösning. Många utbytesstudenter vid universiteten och högskolorna har en särskilt utsatt situation. De har ofta stora svårigheter både med att hitta en lämplig bostad och att klara boendekostnaderna.

Vi anser att det behöver vidtas en rad åtgärder för att förbättra studenternas situation. Studenterna måste kunna klara de ökande kostnaderna för bostad, studielitteratur, datorer m.m. Vi anser därför att studenternas konsumtionsutrymme behöver stärkas. Folkpartiet har föreslagit att studiemedlens totalbelopp skall höjas. Studerande med barn skall kunna tilldelas tilläggs lån. Studenter skall också ha rätt att ha inkomster vid sidan av studielånen utan att straffas ekonomiskt genom sänkta studiemedel. Dessa frågor behandlas dock av utbildningsutskottet.

Inom det bostadspolitiska området måste flera olika vägar prövas i syfte att snabbt få fram fler bostäder som passar studenter. Det är i detta sammanhang viktigt att komma ihåg att dagens studerande vid universitet och högskolor inte är någon homogen grupp. I Sverige har studenterna en förhållandevis hög medelålder, och många har hunnit bilda familj. Det är vidare viktigt att komma ihåg att huvuddelen av dagens studenter bor i det vanliga bostadsbeståndet. Endast omkring 20 % av studenterna bor i särskilda studentbostäder. I huvudsak handlar därför en förbättring av studenternas bostadssituation om att generellt förbättra förutsättningarna på bostadsmarknaden och för bostadsbyggandet. Förslag med denna inriktning har lagts fram i motioner (fp). Sådana generella åtgärder, som även skulle förbättra möjligheten att bygga studentbostäder, gäller bl.a. förenklingar i plan- och byggprocessen, skattelättnader för bostadssektorn bl.a. genom en avveckling av fastighetsskatten för flerbostadshus, friare hyressättningssystem, införande av ägarlägenheter och åtgärder för en bättre byggkonkurrens. Genom sitt planmonopol har kommunerna ett stort ansvar att aktivt verka för en lösning av problemet med studentbostäder.

Folkpartiets förslag om skattefrihet för uthyrning av rum i privatbostäder skulle göra det möjligt att snabbt få fram betydligt fler lagliga hyresrum. Det skulle både effektivisera användningen av det befintliga bostadsbeståndet och råda bot på den allra mest akuta bostadsbristen, inte minst bland studenter. Detta förslag bereds av skatteutskottet.

Även om de generella åtgärderna som gäller för hela bostadssektorn är av störst betydelse finns det även skäl att pröva olika åtgärder speciellt riktade mot studentboendet. En översyn av olika byggregler bör göras för att underlätta nya metoder för att bygga billigare småbostäder lämpade för studenter. Det gäller bl.a. vissa regler som resulterat i att en orimligt stor andel av bostadsytan i många nybyggda studentbostäder används för badrum och våtutrymmen. Särskilt vid om- och tillbyggnader är det viktigt med en flexibel regeltillämpning som inte hindrar tillkomsten av studentbostäder med bra lägenhetslösningar.

Det bör också vara möjligt att omvandla tomma kontor till studentbostäder. De allmännyttiga bostadsföretagen har i många kommuner en betydande mängd kommersiella lokaler och tomma kontor som kan omvandlas till bostäder och bidra till att lösa bristen på studentbostäder. Det är angeläget att detaljplanerna är så utformade att denna typ av flexibla lösningar inte förhindras. Olika projekt har visat att det går att få fram moduler med studentbostäder på mycket kort tid. Genom att använda tillfälliga bygglov kan mark snabbt tas i anspråk för uppställande av sådana moduler. Genom att erbjuda mark till billigt pris kan bostadskostnaden hållas nere. Både de berörda kommunerna och staten har ett ansvar i denna fråga.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med bifall till Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 26 samt motionerna 2005/06:Bo244 (fp) yrkande 3, 2005/06:N443 (fp) yrkande 47 och 2005/06:376 (fp) yrkandena 25–27

och 29 tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån övriga i detta avsnitt behandlade motioner inte sammanfaller med det nu anförda avstyrks de.

16. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr412 yrkande 16 och avslår motionerna 2005/06:Sk460 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Kr255 yrkande 8, 2005/06:Kr376 yrkandena 25–27 och 29, 2005/06:Ub592 yrkandena 8 och 9, 2005/06:N443 yrkande 47, 2005/06:Bo208, 2005/06:Bo224, 2005/06:Bo244 yrkande 3, 2005/06:Bo272, 2005/06:Bo291 och 2005/06:Bo298 yrkande 26.

Ställningstagande

Bostadssituationen för studenter och ungdomar är mycket bekymmersam i stortstadsområdena och på många universitets- och högskoleorter. Under de senaste åren har antalet ungdomar som bor kvar i föräldrahemmet på grund av att det är svårt att få tag på bostad ökat. För studenterna ökar längden på bostadsköerna år från år.

Det krävs nu att både staten och kommunerna tar sitt ansvar för högskolestudenternas och ungdomarnas bostadssituation. Den långsiktigt viktigaste förändringen är ett ökat byggande av bostäder totalt sett. Även om nyproduktionen endast delvis är anpassad till studenternas och ungdomarnas behov bidrar den ändå till att öka rörligheten på bostadsmarknaden. Ungdomar kan då komma över bostäder som andra lämnar för ett dyrare boende. Genom att Kristdemokraternas generella bostadspolitik med lindrad beskattning och ett förenklat regelverk leder till en ökad bostadsproduktion skulle således studenters och ungdomars bostadssituation betydligt förbättras. Det behövs emellertid även riktade åtgärder som kan ge effekt på kortare sikt.

Kristdemokraterna föreslår därför att ett nytt investeringsbidrag på 100 miljoner kronor per år för byggande av studentbostäder införs. Vid sidan av byggandet av nya bostäder behöver möjligheten för studenter att finna alternativa och mer tillfälliga bostadslösningar förbättras. Många studenter skulle kunna hyra in sig hos villaägare och hos dem med stora lägenheter som har gott om utrymme. Dagens skatteregler hindrar emellertid att en sådan uthyrning får någon större omfattning. Genom skattebefrielse på

inkomster från uthyrning av en del av bostad skulle det för många bli ekonomiskt intressant att hyra ut till studerande och ungdomar som är i behov av ett billigt och tillfälligt bostadsalternativ.

För att förbättra bostadssituationen för ungdomar och personer upp till 34 år föreslår Kristdemokraterna att det införs ett bosparande för denna grupp. Systemet bör vara utformat med det norska bosparandet som förebild, men med ekonomiska villkor som motsvarar det svenska pensionssparandet. Vidare bör det inrättas ett system med statliga kreditgarantier för denna grupp vid förvärv av bostad. De närmare villkoren för dessa stöd framgår av en kd-reservation till avsnittet om en ny bostadsfinansiering.

Vad vi ovan anförde med anledning av motion 2005/06:Kr412 (kd) yrkande 16 bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening. Även övriga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt blir med det förordade tillkännagivandet delvis tillgodosedda. I övrigt avstyrks dessa förslag.

17. Bostadssituationen för studenter och ungdomar, punkt 8 (c) av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub592 yrkandena 8 och 9, 2005/06:Bo208 och 2005/06:Bo224 samt avslår motionerna 2005/06:Sk460 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Kr255 yrkande 8, 2005/06:Kr376 yrkandena 25–27 och 29, 2005/06:Kr412 yrkande 16, 2005/06:N443 yrkande 47, 2005/06:Bo244 yrkande 3, 2005/06:Bo272, 2005/06:Bo291 och 2005/06:Bo298 yrkande 26.

Ställningstagande

Bostadssituationen för landets studenter är alarmerande. Studenter i Göteborg, Lund, Stockholm, Uppsala och på andra universitets- och högskolor har svårare än någonsin att få en studentbostad. Centerpartiet har mot denna bakgrund föreslagit att ett permanent investeringsbidrag för byggande av studentbostäder införs redan under nästa år. Det behövs emellertid samtidigt ett brett engagemang från alla berörda parter och ett flertal andra åtgärder för att förbättra bostadssituationen för studerande vid universitet och högskolor. Kommunerna har givetvis ett stort ansvar för den lokala bostadsmarknaden. Ett särskilt ansvar åvilar kommuner med universitet eller högskolor. Det bör samtidigt framhållas att statliga insatser kan behövas i flera frågor som kräver samordning och metodutveckling.

Jag ställer mig bakom förslagen i c-motionen 2005/06:Ub592 om att överläggningar måste komma till stånd om studenternas bostadssituation. Regeringen har ansvar för att tillsammans med samtliga berörda parter forma en strategi för hur studentbostadstillgången skall säkras. Användningen av de resurser som bör avsättas för att stimulera nybyggnation av studentbostäder bör avgöras genom dessa diskussioner. Studenters situation på dagens bostadsmarknad bör analyseras och belysas mot bakgrund av denna grups särskilda behov. Regeringen bör få i uppdrag att förhandla om den studentsociala situationen såväl med de kommuner som tilldelas nya högskoleplatser som med övriga högskolekommuner. Det bör särskilt framhållas att kommuner som tilldelas nya högskoleplatser också har ett bostadsförsörjningsansvar för de nya studenterna.

Även övriga berörda parter, som högskolorna, studentbostadsbolagen och studentkårerna, bör bjudas in till dessa överläggningar. Syftet med överläggningarna bör vara att överenskommelser skall träffas som innebär att varje part bidrar med åtgärder som kan lindra bostadsbristen för studenterna. Staten kan bidra till överenskommelserna bl.a. genom att erbjuda användningen av statligt ägd mark för studentbostäder.

Det finns vidare skäl att se över vad som kan göras för att boendekostnaderna i nyproducerade studentbostäder skall kunna hållas nere. En översyn av byggreglerna bör genomföras med den inriktning som föreslås i motion 2005/06:Bo224 (c). Byggreglerna bör således ses över så att det blir möjligt att bygga bostäder med en något lägre standard för studenter. Vidare finns det skäl att pröva de övriga förslag som läggs fram i denna och flera andra motioner om enklare planförfarande, omvandling av lokaler till studentbostäder, tillfälliga bygglov, billigare byggmetoder, tillfälliga mobila studentbostäder, tillhandahållande av billig kommunal mark, sänkt moms på nyproduktion, lägre fastighetsskatt och förbättrad konkurrensbevakning av byggsektorn. Dessa förslag gäller till stor del bostadspolitiska åtgärder med en generell inriktning men kan få stor betydelse när det gäller möjligheterna att få fram fler och billigare studentbostäder.

I motion 2005/06:Bo208 (c) tas en särskild fråga om ungdomsbostäder upp. Det gäller ett framgångsrikt projekt i Storbritannien som syftar till att ge ungdomar med problem och bristande erfarenheter både arbete och bostad. Projektet innebär bl.a. att ungdomarna erbjuds ett väl bevakat boende, personlig utvecklingsplan, utbildning och stöd vid sökande efter lämpligt arbete. Ett motsvarande projekt som erbjuder en helhetslösning för ungdomar med särskilda problem bör prövas även i Sverige.

Vad jag ovan anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 2005/06:Bo208 (c), 2005/06:Bo224 (c) och 2005/06:Ub592 (c) yrkandena 8 och 9 (c) tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär att även övriga motionsförslag som behandlats i detta avsnitt till stor del blir tillgodosedda.

18. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So642 yrkande 8 och avslår motionerna 2005/06:Bo203, 2005/06:Bo216, 2005/06:Bo313 yrkandena 1–3 och 2005/06:Bo333 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att bostadsmarknaden skall styras av människornas efterfrågan och fria val. Bostadspolitiken skall skapa förutsättningar för olika slag av bostäder som kan tillgodose olika individers behov av trygghet och önskemål i olika skeden av livet. Flexibilitet i boendet är inte minst viktigt för många äldre som vill anpassa bostaden när lusten och orken att påta i trädgården förbytt i ökat behov av tillgänglighet till olika servicefunktioner.

Vi vill stimulera och underlätta för bostadsmarknaden att tillhandahålla olika slag av bostäder. Ungdomars behov skiljer sig från äldres och det måste därför vara möjligt att frångå dagens standardiserade bostadsproduktion. Vi måste också få i gång en fungerande flyttkedja så att människor i olika skeden i livet kan bo som de önskar utan inlåsnings effekter. Om äldre önskar flytta från småhus till lägenheter kan fler barnfamiljer uppfylla drömmen om att låta barnen växa upp med gräs mellan tårna medan ungdomar kan flytta in i lägenheten som blivit för trång för barnfamiljen.

För de äldre som inte kan eller vill bo kvar hemma skall det finnas god tillgång till seniorboende. Vi vill därför se över det regelverk som styr tillgången till sådant boende för att underlätta byggandet av seniorboende. När det gäller särskilt boende kommer den omsorgsgaranti som Moderata samlingspartiet har föreslagit att stimulera tillkomsten av nya boenden. Frågor om särskilda boenden för äldre bereds dock inte av bostadsutskottet.

Vad vi nu anfört bör riksdagen med bifall till Moderata samlingspartiets partimotion 2005/06:So642 yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

19. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 – motiveringen (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Ställningstagande

En allt större andel äldre i befolkningen kommer att ställa nya krav på bostadsmarknaden. Det behöver vidtas anpassningsåtgärder i bostadsbeståndet, och det behöver byggas nya bostäder särskilt anpassade för äldre. Våra utgångspunkter är att dessa behov bör tillgodoses på en bostadsmarknad där man tar större hänsyn till konsumenternas efterfrågan. Även dessa bostadskonsumenters behov behöver påverka vad som byggs. Vi hänvisar till våra bostadspolitiska motioner som beskriver hur vi ser på behovet av nyproduktion utifrån konsumenternas behov och önskemål.

De aktuella motionerna om de äldres bostadssituation har i flera avseenden en inriktning som är förenlig med vår syn på bostadspolitik men innehåller även vissa förslag om åtgärder som vi inte kan ställa oss bakom. Med denna motivering avstyrks de motioner som behandlas i detta avsnitt.

20. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo313 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2005/06:So642 yrkande 8, 2005/06:Bo203, 2005/06:Bo216 och 2005/06:Bo333 yrkande 5.

Ställningstagande

Att bygga ett samhälle där alla människor kan åldras i trygghet och värdighet är ett av välfärdspolitikens mest angelägna mål. När den demografiska utvecklingen med allt fler äldre diskuteras får man lätt intrycket av ett tilltagande samhällsproblem trots att det i grunden handlar om en ytterst positiv utveckling med en ökande medellivslängd. Däremot utgör den allt större andelen äldre i vårt samhälle en mycket stor utmaning, inte minst för bostadssektorn. Krav kommer att ställas på att möta de äldres behov och önskemål om ändamålsenliga bostäder som möjliggör kvarboende vid hög ålder eller som är goda alternativ att flytta till. Efterfrågan på särskilda seniorbostäder kommer sannolikt att öka i framtiden, liksom nödvändigheten att anpassa befintliga bostadsfastigheter. Hela bostadssektorn står inför en svår balansgång mellan att bygga nytt och att anpassa, att stimulera kvarboende eller att underlätta flyttning.

Kristdemokraterna lägger i motion 2005/06:Bo313 (kd) fram förslag som kan utgöra ett avstamp för en anpassning av bostadspolitiken till denna utmaning. Bostadspolitikens uppgift måste i detta sammanhang vara att värna om att våra äldre kan få en god och värdig ålderdom genom att skapa de bästa möjligheterna för valfrihet och trygghet i boendet. Det handlar här om generella bostadspolitiska åtgärder som att skapa långsiktigt förutsägbara villkor för byggande och ägande av bostäder i alla olika storlekar och upplåtelseformer. Det handlar också om vissa riktade insatser för att lösa de särskilda krav som måste ställas på ett boende anpassat för en äldre befolkning.

Ett av förslagen i kd-motionen är att regeringen skall ta initiativ till ett framsynsprojekt för bostadssektorn, särskilt inriktat på frågor om äldres boende. Förebilden bör vara det nationella projekt – Teknisk framsyn – som genomfördes 1999–2000 i syfte att skapa insikt och visioner om teknikutvecklingen på lång sikt. Bostadssektorn har emellertid i allt väsentligt stått utanför detta arbete. Det har bidragit till att vi i dag ser alltför lite av framsynhet i bostadsproduktionen, i synnerhet vad gäller att specifikt beakta de äldres bostadssituation. Det leder bl.a. till att få investerare vågar satsa på attraktiva, framåtsyftande projekt för äldreboenden.

Ett sätt att samla kunskap från framtidsforskningen inom området äldreboende är att inrätta det Forum för äldres boende som föreslås i kd-motionen. Forumet skall bidra till att de äldres boendesituation ges en större uppmärksamhet och leda till förslag på konkreta åtgärder som förbättrar beredskapen inför ökningen av antalet äldre som kräver ändamålsenliga bostäder. Ett viktigt uppdrag bör vara att samla alla aktörer till erfarenhetsutbyte och gemensamma utvecklingsinsatser.

Slutligen finns det också skäl för riksdagen att framhålla regeringens särskilda ansvar att vara pådrivande så att kommunerna uppfyller sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen. Kommunerna har med sitt planmonopol och flera andra instrument möjlighet att bidra till att valet mellan att bo kvar och flytta blir så fritt som möjligt.

Kristdemokraterna vill betona vikten av att blandade bostadsområden skapas för alla generationer och hushållstyper med både småhus och flerbostadshus liksom att arbetsplatser samllokaliseras med bostäder. Målet måste vara att stärka sammanhållningen och ansvarstagandet över generationsgränser genom att underlätta för vardagliga möten. Vi anser att regeringen, t.ex. genom en nationell handlingsplan, bör vara pådrivande för att kommunerna skall uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen. I kd-motionen framhålls särskilt ett antal områden där det kommunala ansvaret har betydelse för att skapa ett bra boende för en åldrande befolkning.

Vad vi ovan anför med bifall till motion 2005/06:Bo313 (kd) bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. I den mån inte övriga motioner som behandlas i detta avsnitt kan anses vara tillgodosedda med det anförda avstyrks de.

21. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 – motiveringen (c) av Rigmor Stenmark (c).

Ställningstagande

Den ökande andelen äldre i befolkningen ställer stora krav på politikens alla områden. För bostadspolitikens del handlar det om att ge förutsättningar för att efterfrågan på bostäder anpassade efter de äldres behov skall kunna tillgodoses. Valfrihet i boendet är ett måste för den nya äldre generationen. Varje individ måste själv få bestämma var och hur hon eller han vill bo.

Många vill bo kvar i sin bostad och sitt bostadsområde så länge som möjligt. Alla klarar eller vill emellertid inte bo ensamma och vara beroende av anhöriga för att klara vardagen. Därför måste det finnas olika former av senior- och äldreboenden i varje kommun.

I de motioner som behandlas i detta avsnitt beskrivs vilka utmaningar vi kommer att ställas inför och vissa möjliga lösningar. Jag anser emellertid att de äldres situation på bostadsmarknaden måste bedömas tillsammans med andra åtgärder som behöver vidtas för att garantera äldres lika rätt och värde. Motion 2005/06:So315 (c), som också tar upp bostadsfrågan för äldre, har en sådan ansats. Denna motion behandlas emellertid av socialutskottet. Jag hänvisar därför till beredningen av denna motion.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna i detta avsnitt.

22. Bostadssituationen för äldre, punkt 9 (mp) av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo333 yrkande 5 och avslår motionerna 2005/06:So642 yrkande 8, 2005/06:Bo203, 2005/06:Bo216 och 2005/06:Bo313 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Problemen kring boendet och åldrandet kan förväntas bli viktigare i takt med den pågående demografiska förändringen i befolkningen med en allt större andel äldre. Det finns anledning att ägna betydligt större uppmärksamhet kring de särskilda problem som gäller boendet och åldrandet. Det behövs därför en översyn av utvecklingstendenser och problem, stödformer och styrmedel kring boendet ur ett äldreperspektiv.

Det framförs ibland motstridiga önskemål om förändringar på bostadsmarknaden som i hög grad berör den äldre befolkningen. Det gäller exempelvis krav på ökad rörlighet och s.k. flyttkedjor. I klartext betyder det att äldre människor med utflugna barn bör flytta till mindre bostäder. I andra sammanhang hävdas emellertid ”rätten att bo kvar”, ofta med hänvisning till äldre personer som tvingas flytta från huset på grund av höga taxeringsvärden.

De motstridiga kraven leder också till olika problem som har samband med boendet och åldrandet. Ett problem är att hushållets utrymmesbehov ändras med tiden, allteftersom familjeförhållandena ändras. Samtidigt är bostadens lokalisering viktig för individens sociala nätverk och ibland även identitet. Ofta blir förändringar svårare ju äldre personen blir. Ett annat problem är att i vissa områden kan enskilda individers beslut på bostadsmarknaden få oönskade konsekvenser för andra individer. Dessa beslut kan leda till att större bostäder saknas för barnfamiljer och andra som är i behov av sådana. De kan också handla om att det saknas bostäder i attraktiva områden eller att vissa stadskärnor eller stadsdelar upplevs som ”döda” under delar av året.

En lösning är att bygga in mer flexibilitet i själva bostaden. I flerfamiljshus skulle man kunna bygga rum som kan ”byta lägenhet” allteftersom familjeförhållandet och utrymmesbehoven ändras. I villor kan det handla om att bygga så att det går lätt att knoppa av en del eller bygga om till två bostäder. Eftersom detta är långsiktiga intressen som kan fördyra byggandet och komma i konflikt med det kortsiktiga intresset av att hålla nere byggkostnader kan det behövas offentligt stöd till detta. Konkreta praktiska och finansiella lösningar bör tas fram.

En annan lösning är att bygga in mer flexibilitet i bostadsområdet, dvs. en blandning av olika boendeformer och storlekar på bostäder. På så sätt behöver inte sociala band slitas upp när bostadsbehoven ändras samtidigt som en rörlighet mellan olika bostadsstorlekar underlättas.

Vad jag ovan anfört med anledning av motion 2005/06:Bo333 (mp) yrkande 5 om behovet av ett mer flexibelt bostadsbestånd och en bättre belysning av sambandet mellan bostaden och åldrandet bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

23. Konkurrensen inom bostadsbyggandet, punkt 10 (m, fp, kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Ewa Thalén Finné (m) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sk460 yrkande 7, 2005/06:Bo276 yrkande 9, 2005/06:Bo298 yrkande 8 och 2005/06:Bo338 yrkande 9.

Ställningstagande

Det är snart bara den socialdemokratiska regeringen som inte har förstått att dagens bostadspolitik leder oss allt längre bort från en fungerande bostadssektor. En bidragande orsak till dagens situation är regeringens oförmåga att hantera den bristande konkurrensen inom byggsektorn. De fåtaliga försök som har gjorts att stimulera konkurrensen inom sektorn har varit valhänta och otillräckliga. Till detta kommer den hämmande effekten av den omfattande regleringen av byggandet. Dagens situation ger därför inte förutsättningar för den fria konkurrens som bör prägla byggmarknaden liksom andra marknader.

Utmärkande för dagens byggmarknad är att den domineras av ett fåtal stora aktörer. Det är en situation där risken för bristande konkurrens är uppenbar. Inte minst 1990-talets bygg- och fastighetskris har lett till att vi i dag har en branschstruktur med hög koncentration, vertikal integration och starka inslag av korsvist ägande i kombination med problem som svag importkonkurrens och inträdesbarriärer till marknaden.

Obalanser av det slag vi nu beskrivit måste naturligtvis rättas till. Det primära är då att skapa förutsättningar för en ökad konkurrens på en fri och öppen marknad. Vad som då erfordras är inte ytterligare regleringar utan såväl åtgärder som bidrar till att öppna marknaden för fler aktörer som insatser för att stärka konkurrensen mellan dem som redan i dag finns på marknaden. Här kan inte minst en strikt tillämpning av EU:s regler om fri rörlighet för varor och tjänster bidra till att göra det lättare för t.ex. utländska aktörer att komma in på den svenska byggmarknaden. Det förutsätter att även indirekta hinder, bl.a. i form av komplicerade skatteregler, byråkratiskt krångel och en stelbent arbetsmarknad, undanröjs. En ytterligare förutsättning är att byggherrar och beställare aktivt söker efter alternativ också utanför den i dag traditionella kretsen av leverantörer och byggare. Inslaget av nya, utländska byggare och svenska småföretag måste helt enkelt bli större. Vi vill dessutom ta krafttag för att motverka svartarbete inom byggbranschen.

Ett viktigt inslag i strävandena att förbättra konkurrensen i byggsektorn är att förbättra övervakningen och analysen av marknaden. Insatser med denna inriktning måste därför förstärkas. Det bör dock inte ske på det sätt som hittills skett, genom att uppgiften sprids på flera olika instanser, som dessutom i många fall har dåliga förutsättningar att svara för den. I stället bör resurserna koncentreras till den myndighet som är bäst lämpad att genomföra den, dvs. Konkurrensverket. Verkets uppdrag när det gäller konkurrensövervakningen i byggsektorn bör därför göras tydligare.

Vad vi nu med anslutning till partimotionerna 2005/06:Bo276 (m) yrkande 9 och 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 8 samt motionerna 2005/06:Bo338 (kd) yrkande 9 och 2005/06:Sk460 (kd) yrkande 7 anført om åtgärder för en förbättrad konkurrens på byggmarknaden bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

24. Bostadsbyggande på statlig mark, punkt 11 (fp, c)

av Nina Lundström (fp), Lars Tysklind (fp) och Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo298 yrkandena 22 och 25.

Ställningstagande

Tillgången till byggbar mark är en central faktor för bostadsbyggandet. Det statliga markinnehavet är betydande och återfinns även i storstadsregioner där efterfrågan på mark för bostadsbyggande är som störst. Detta innebär att staten som markägare har ett särskilt ansvar både för att ställa sin mark till förfogande för ett nödvändigt bostadsbyggande, men också för att markförsäljningarna inte rubbar konkurrensförhållandena på marknaden.

Det statliga markinnehavet förvaltas genom statliga fastighetsbolag där målet är högsta möjliga avkastning. Vi anser att det bör genomföras en utvärdering av hur förvaltning och försäljning av den statliga marken påverkar prisutvecklingen på mark i bostäder där statlig mark återfinns. Frågan är om det statliga agerandet bidragit till höga markpriser samt hinder för nyproduktion.

Konkurrensverket bör även ges i uppdrag att följa upp i vilken mån s.k. utvecklingsbolag där staten och stora byggbolag äger vardera 50 % påverkar konkurrensen. Att staten lierar sig med de stora byggbolagen i gemensamma markutvecklingsbolag kan skapa svårigheter för andra byggföretag att ta sig in på marknaden. En viktig ledstjärna för försäljning av statlig mark bör därför vara att konkurrensförhållandena skall beaktas och att försäljning inte snedvrider konkurrensen.

Vad vi ovan anført bör riksdagen med bifall till Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 22 och 25 tillkännage för regeringen som sin mening.

25. Kvinnor i byggbranschen, punkt 13 – motiveringen (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

Vi stöder naturligtvis de strävanden som ligger till grund för motionen – att kvinnor skall ges bästa möjliga förutsättningar att verka också i byggbranschen. Som framhålls i motionen är detta en fråga som branschen själv i första hand har ett ansvar för. Det finns mot den bakgrunden inte anledning att sätta in åtgärder av det slag som motionärerna föreslår. Motionen avstyrks sålunda.

26. Kvinnor i byggbranschen, punkt 13 (fp, c)

av Nina Lundström (fp), Lars Tysklind (fp) och Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo298 yrkande 17.

Ställningstagande

Den svenska byggindustrin är en mycket mansdominerad bransch, där kvinnorna endast utgör någon eller några procent av arbetskraften inom det fåtal yrkesgrupper där de finns representerade. Vi anser att det är möjligt för kvinnor att verka inom byggbranschen, om bara förutsättningar skapas. Det handlar om att få bort psykosociala och organisatoriska faktorer som särskilt begränsar kvinnors möjligheter i byggyrken. Det handlar också om löneformer, oklara karriärmöjligheter, brist på delaktighet liksom om byggjargong och könsdiskriminerande attityder. Uppgifter från Byggchefsbarometern ger också en tydlig illustration till detta. Av cheferna inom byggbranschen är det så mycket som en fjärdedel som inte vill öka andelen kvinnor i branschen.

Byggbranschens alla aktörer har naturligtvis sitt ansvar för att öka kvinnors möjligheter inom byggbranschen. Samtidigt har regering och riksdag goda möjligheter till påverkan genom att belysa, stimulera och bevaka utvecklingen. I övrigt handlar det om kunskapsöverföring och kunskaps-spridning för att frågan om kvinnor inom byggbranschen skall få den belysning som krävs.

Vad vi nu med anslutning till Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 17 anfört om åtgärder för att få fler kvinnor i byggbranschen bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen.

27. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo276 yrkande 17 och avslår motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 27, 2005/06:Bo233 yrkande 2, 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7, 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6, 2005/06:Bo322, 2005/06:Bo335 yrkande 10 och 2005/06:Bo336 yrkandena 1, 3 och 5.

Ställningstagande

Moderata samlingspartiet har tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige föreslagit formerna för en avveckling av det nuvarande räntebidragssystemet samt att investeringsbidrag och s.k. investeringsstimulans för byggande av hyresbostäder snarast avvecklas. Därmed tas ett första steg på vägen mot att normalisera bostadsproduktionen och bostadsmarknaden.

Vår utgångspunkt är att regleringar och skatteregler inom bostadssektorn i största möjliga mån skall ansluta till samma regler som gäller för övriga investeringar. Därför skall särlösningar undvikas. Erfarenheten visar att finansieringen inte utgör något nämnvärt problem på de områden där staten hållit sig borta – oavsett om det gäller investeringar i privatbostäder eller nybyggnadsinvesteringar i lokalfastigheter. Moderat bostadspolitik innebär att bostadsmarknaden avregleras så att stöd och kompensationer inte behövs. Vi ansluter oss därmed till den slutsats som regeringens egen arbetsgrupp för bostadsfinansiering nyligen kom fram till: ”Den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram.”

Det bör i sammanhanget framhållas att dagens socialdemokratiska subventions- och hyresregleringspolitik inte, som det ibland hävdas, i första hand kommer särskilt utsatta grupper i samhället till godo. Den fördelningspolitiska konsekvensen av dagens bostadspolitik är i stället att ekonomiskt utsatta hushåll, genom hög beskattning av inkomst och boende, bristande byggkonkurrens m.m. får subventionera bostäder för hushåll med goda inkomster. De bostadssociala problemen kan därför inte lösas genom bostadsbyggnadssubventioner utan genom skattesänkningar och insatser inom ramen för socialpolitiken.

Vad vi nu anfört om att bostadsfinansiering bör ansluta till de villkor som gäller andra former av investeringar bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär ett bifall till Moderata samlingspartiets partimotion 2005/06:Bo276 yrkande 17 och avslag på övriga motioner som tagits upp i detta avsnitt.

28. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6 samt avslår motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 27, 2005/06:Bo233 yrkande 2, 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7, 2005/06:Bo276 yrkande 17, 2005/06:Bo322, 2005/06:Bo335 yrkande 10 och 2005/06:Bo336 yrkandena 1, 3 och 5.

Ställningstagande

Räntebidrag, investeringsbidrag, skattestimulanser och kreditgarantier används i dag för att subventionera vissa former av bostadsproduktion. Vissa av dessa åtgärder har sannolikt medverkat till att produktionskostnaderna drivits upp och konkurrensen begränsats. Det gäller i första hand de olika former av investeringsbidrag och investeringsstimulanser som tillämpats under senare år. Dessa statliga subventioner har kopplats till snåriga regelverk som direkt styrt vad som byggts och som inte tagit hänsyn till bostadskonsumenternas efterfrågan. De har dessutom varit kortsiktiga och ryckiga och branschen har därför varit mycket skeptisk till denna form av statlig inblandning i bostadsproduktionen. Däremot har branschen välkomnat den goda tillgången på långsiktig finansiering med lågt ränteläge som den ordinarie kreditmarknaden kunnat erbjuda. I vissa lägen har också möjligheten till en riskfördelning genom kreditgarantier underlättat beslut om nyproduktion av bostäder.

Folkpartiet har tillsammans med de övriga partierna i Allians för Sverige föreslagit formerna för avveckling av de nuvarande statliga produktionssubventionerna till bostadsbyggande. Vår inställning är att marknaden i fortsättningen skall kunna klara produktionen utan nya statliga åtaganden i form av produktionsbidrag. I vissa fall kan emellertid statliga insatser för att underlätta bostadsbyggnadsfinansieringen vara motiverade. Det handlar då om att genom avgiftsfinansierade kreditgarantier underlätta bostadsproduktion i sådana lägen där kreditinstituten ställer krav på särskild säkerhet.

Folkpartiet anser att fokus för de statliga insatserna för bostadsproduktionen bör inriktas på konsumentens möjligheter att efterfråga bostäder i kombination med att riva hinder som fördyrar eller omöjliggör bostadsbyggandet. Hinder som behöver minskas genom lagstiftningsinsatser avser bl.a. plan- och byggprocessen, hyressättningen för nyproduktion och tillgången till attraktiv mark. Vi vill också skapa nya möjligheter för produktutveckling och tillåta ägarlägenheter. De kanske viktigaste åtgärderna för att uppnå en bostadsmarknad i balans handlar emellertid om insatser som kan stimulera och underlätta efterfrågan.

Åtgärder för att öka förankringen på arbetsmarknaden får också i hög grad effekter på bostadsmarknaden. Bostadskonsumenternas ekonomiska förutsättningar till följd av den egna inkomsten, studielån, pensioner, barnbidrag, bostadsbidrag, bostadstillägg för pensionärer, socialbidrag och bostadsbidrag för unga och studerande är givetvis komponenter som påverkar konsumentens möjligheter att efterfråga bostäder. De statliga insatserna på dessa områden får därför stor betydelse även för bostadsproduktionen. Rent allmänt kan det konstateras att åtgärder för en generellt sett ökad disponibel inkomst är att föredra, men att riktade bidrag såsom bostadsbidraget och det kommunala bostadstillägget ibland kan vara statsfinansiellt effektiva. Folkpartiet har i en reservation till detta betänkande redogjort för sin syn på bostadsbidragssystemet.

Vad vi ovan anfört om att statens insatser för bostadsproduktionen bör byta fokus från produktionssubventioner till konsumentens möjlighet att efterfråga bostäder och avskaffande av hinder för bostadsbyggande bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär ett bifall till motion 2005/06:Bo298 (fp) yrkandena 4 och 6. Vi avstyrker övriga motioner som tagits upp i detta avsnitt.

29. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo322 och 2005/06:Bo336 yrkandena 1, 3 och 5 samt avslår motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 27, 2005/06:Bo233 yrkande 2, 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7, 2005/06:Bo276 yrkande 17, 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6 samt 2005/06:Bo335 yrkande 10.

Ställningstagande

Bostadspolitiken och bostadsfinansieringen under den socialdemokratiska regeringen har till stor del varit uppbyggd kring ett antal mer eller mindre tillfälliga bidragssystem som till allra största delen varit inriktade på stöd till hyresrätter. Kristdemokraterna anser att statens insatser för bostadsfinansiering inte skall missgynna byggande av bostäder med äganderätt eller insatser. Tvärtom finns det starka skäl för staten att underlätta bostadsägande för de grupper – ungdomar och låginkomsttagare – som i dag i hög grad är hänvisade till hyresmarknaden. Samtidigt bör grunden för en neutral bostadsfinansiering läggas genom en avveckling av den statliga fastighetsskatten för samtliga upplåtelseformer.

Kristdemokraterna har tillsammans med de övriga partierna i Allians för Sverige föreslagit formerna för avveckling av de nuvarande statliga produktionssubventionerna till bostadsbyggande. Samtidigt har vi i motioner redovisat vår syn på inriktningen av de fortsatta statliga insatserna för bostadsfinansieringen. Förutom avvecklingen av den statliga fastighetsskatten föreslår vi flera åtgärder för att öka valfriheten i boende och återupprätta rätten till ägandet av bostaden. Dessutom föreslår vi införandet av ett investeringsstöd för byggande av studentbostäder. Bostadsbidragen har givetvis stor betydelse för ekonomiskt svaga hushålls möjlighet att finansiera sin bostad. Vi redogör i en annan reservation för de förändringar som bör genomföras inom detta system.

För att underlätta ägandet av bostäder bör det inrättas ett system för bospärande och kreditgarantier vid förvärv av bostad för personer under 34 år. Bosparsystemet bör vara utformat med det system som redan tillämpas i Norge som förebild, samtidigt som de ekonomiska villkoren ansluter till villkoren för det svenska pensionssparandet. Systemet som utförligt beskrivs i motion 2005/06:Bo336 (kd) innebär i korthet att det maximala årliga sparandet får uppgå till ett halvt basbelopp. Det totala sparandet maximeras till tre basbelopp. Sparandet kopplas till ett skatteavdrag på 30 %. Medlen får användas för köp av bostad med äganderätt, bostadsrätt eller kooperativ hyresrätt. Om medlen används för annat ändamål än bostadsköp utgår ett skattetillägg som motsvarar det skatteavdrag som tidigare medgetts. Man mister också rätten att sätta in ytterligare medel på bospärandet.

Systemet för statliga kreditgarantier för unga bostadslåntagare bör utgå från det förslag som Statens bostadskreditnämnd (BKN) under 2005 har presenterat i frågan. Kristdemokraterna anser emellertid att systemet i stället för att begränsas till personer under 30 år bör utsträckas till personer under 34 år. BKN:s förslag utgår från att kreditgarantier lämnas för lån upp till 95 % av köpeskillingen. Kravet på en egen insats innebär dels en tydlig signal om den risk som bostadsägande innebär, dels att risken minskar för att det uppstår en skuld om hushållet tvingas sälja bostaden med förlust. Kravet på egen insats är dessutom väl anpassat till det föreslagna bosparsystemet.

Bostadssituationen för studenter är mycket bekymmersam på många universitets- och högskoleorter. Såväl bristen på studentbostäder som den pressade ekonomin för många studenter motiverar särskilda statliga insatser för bostadsfinansieringen på detta område. Kristdemokraterna föreslår att ett investeringsbidrag för studentbostäder återinförs med liknande regelssystem som tillämpades för det bidrag som kunde utgå till 2003. Bidraget bör uppgå till totalt 100 miljoner kronor per år och utbetalas med 2 500 kr/m² i Stockholmsregionen, 2 000 kr/m² i Göteborg och Malmö samt 1 500 kr/m² i övriga landet.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 2005/06:Bo322 (kd) och 2005/06:Bo336 (kd) yrkandena 1, 3 och 5 som sin mening tillkännage för regeringen. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

30. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (v)

av Sten Lundström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 27 och 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7 samt avslår motionerna 2005/06:Bo233 yrkande 2, 2005/06:Bo276 yrkande 17, 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6, 2005/06:Bo322, 2005/06:Bo335 yrkande 10 och 2005/06:Bo336 yrkandena 1, 3 och 5.

Ställningstagande

Vänsterpartiet har i sin partimotion 2005/06:Bo257 lagt fram förslag om principerna för de långsiktiga villkoren för bostadsproduktionen. En av de viktigaste frågorna gäller villkoren för det fortsatta statliga stödet till bostadsfinansieringen efter 2006 då flera av den nuvarande tidsbegränsade stödformerna upphör. I motionen läggs förslag om bl.a. villkoren för stödet till ny- och ombyggnad av bostäder med ett särskilt stöd till hissinstallationer samt en nyinrättad statlig bostadsfond.

Det långsiktiga nyproduktionsstödet i form av räntebidrag har under en lång tid successivt urholkats. Detta beror dels på försämrade villkor i och med införandet av det s.k. Danellsystemet, dels på att bidragsnivån inte anpassats efter produktionskostnadsutvecklingen. Enligt Boverkets rapport, Många mål – få medel, uppnås därför inte längre neutralitet mellan upplåtelseformerna. För bostadsrätten kan de ökade produktionskostnaderna täckas av de boendes avdragsgilla insatser och egnahemsägarna har sin avdragsrätt för räntekostnader intakt. För att öka byggandet av hyresrätter har två tidsbegränsade stöd därför införts, ett investeringsbidrag och ett

momsåterföringsstöd. Räntebidragen och dessa tidsbegränsade stöd bör ersättas med ett investeringsstöd för nyproduktion av hyresrätter, där det dels finns ett tak för högsta möjliga hyresnivå, dels ett villkor för att få stöd som bygger på att hyrorna skall ha framförhandlats i förväg. Detta investeringsstöd bör även tillämpas för byggande av studentbostäder.

Stödet för ombyggnation av flerbostadshus består i dag av ett räntebidrag på 30 % av räntekostnaden utifrån en fastställd högsta bidragsgrundande produktionskostnad. Nivån som har legat fast sedan 1993 begränsar vilka renoveringsåtgärder som kan komma i fråga för stöd. Tidigare hade räntebidragen ett nuvärde som motsvarade ca 50 % av den gjorda investeringen. Dagens system motsvarar ett värde på ca 7 %.

Större delen av det fastighetsbestånd som i dag har ett renoveringsbehov är byggt under miljonprogrammets tid och en stor del tillhör allmännyttans bestånd. För att de boende inte skall drabbas av stora hyresökningar när den nödvändiga ombyggnationen genomförs finns det behov av ett förstärkt statligt stöd. Detta behov framstår som särskilt angeläget med tanke på att en förhållandevis stor andel av de boende i det aktuella fastighetsbeståndet utgörs av ensamstående kvinnor med barn och av stora invandrarfamiljer. Ett permanent investeringsstöd för ombyggnation av hyresrätt bör införas, där villkor för stöd är kopplat till tydliga miljökrav och i förväg framförhandlade hyror.

För att uppnå ett rimligt mål om 40 000 nya bostäder och 65 000 helrenoverade lägenheter per år under en tioårsperiod, bör en statlig bostadsfond inrättas. Medel ur fonden skall utgå till fastighetsägarna i form av investeringsbidrag för ny- och ombyggnation av hyresrätter. Fonden bör finansieras av AP-fonderna och kan därmed hanteras utanför statsbudgeten. Vårt förslag innebär kortfattat att 100 miljarder kronor, 10 miljarder per år, avsätts i en bostadsfond under de kommande 10 åren. Staten betalar fondens ränte- och amorteringskostnader under 30 år. Baserat på 3 % ränta skulle påverkan på statsbudgeten nå sin högsta nivå efter tio år, varpå kostnaderna åter skulle sjunka. En statlig bostadsfond utifrån dessa principer bör inrättas och börja verka fr.o.m. år 2007.

Det som jag anført om villkoren för det fortsatta statliga stödet till bostadsfinansieringen efter 2006 bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen. Detta innebär ett bifall till Vänsterpartiets partimotion 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7 samt motion 2005/06:Sf336 (v) yrkande 27 och ett avslag på övriga motionsyrkanden som behandlats i detta avsnitt.

31. En ny bostadsfinansiering, punkt 14 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo233 yrkande 2 och 2005/06:Bo335 yrkande 10 och avslår motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 27, 2005/06:Bo257 yrkandena 2–5 och 7, 2005/06:Bo276 yrkande 17, 2005/06:Bo298 yrkandena 4 och 6, 2005/06:Bo322 och 2005/06:Bo336 yrkandena 1, 3 och 5.

Ställningstagande

Centerpartiet har tillsammans med de övriga partierna i Allians för Sverige föreslagit formerna för avveckling av de nuvarande statliga produktionssubventionerna till bostadsbyggande. De styrande regelsystem med ständiga ändrade villkor som tillämpats för dessa subventioner har starkt medverkat till de problem som vi i dag har på bostadsmarknaden. Centerpartiet har vidare i olika motioner föreslagit en rad åtgärder som bör vidtas för att utbudet på bostadsmarknaden skall kunna anpassas efter människors efterfrågan och inte efter kortsiktiga politiska ambitioner.

Vi motsätter oss statlig intervention på bostadsmarknaden genom subventioner som är generellt utformade eller som ensidigt gynnar en viss upplåtelseform. Däremot kan det finnas skäl till vissa fortsatta väl riktade och avgränsade insatser. Det gäller då åtgärder för att underlätta bostadsinvesteringar som är särskilt angelägna och som inte helt kan finansieras på marknadens villkor. Centerpartiet har föreslagit att de statliga insatserna för bostadsfinansiering inriktas på studentbostäder, hissinstallationer samt underlättande av bostadsbyggande på landsbygden. Den sistnämnda frågan tas upp i en särskild reservation till detta betänkande.

Studenter och ungdomar tillhör de grupper som har det allra svårast på bostadsmarknaden. De saknar ofta en egen bostad och de har ofta mycket låga inkomster att leva på. Investeringsbidraget för anordnande av studentbostäder, som kunde utgå mellan 2000 och 2003, visade sig vara ett verksamt stöd som bidrog till ett ökat byggande av sådana bostäder. Försöket att ersätta denna bidragsform med en s.k. investeringsstimulans har däremot inte slagit väl ut. Centerpartiet föreslår att det riktade investeringsbidraget till studentbostäder återinförs och att 150 miljoner kronor per år avsätts för detta ändamål.

En stor del av vårt bostadsbestånd saknar hiss. Sverige står samtidigt inför en demografisk utmaning där en allt större del av befolkningen blir allt äldre. Äldre och handikappade bör ges möjligheter till samma valfrihet på bostadsmarknaden som andra. Under 2004 kunde ett bidrag utgå vid

installation av hiss. Bidragsformen avskaffades emellertid efter kort tid och många fastighetsägare som visat intresse för hissinstallation fick inte del av bidraget. Det finns därför ett uppdämt behov av att komplettera det äldre bostadsbeståndet med hissar. Det tidigare hissbidraget bör återinföras med samma villkor som tidigare gällde.

Vad jag ovan anfört med anledning av motionerna 2005/06:Bo233 (c) och 2005/06:Bo335 (c) yrkande 10 bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motioner avstyrks.

32. Bostadsfinansiering på landsbygden, punkt 15 – motiveringen (m)

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

I de aktuella motionerna föreslås särskilda regler och villkor för bostadsfinansiering på landsbygden och ett ökat statligt engagemang i dessa frågor. Inriktningen på våra förslag om bostadsfinansieringen är att avveckla de statliga stödsystemen på detta område och genom skatteåtgärder och andra åtgärder underlätta en bostadsfinansiering på den öppna kreditmarknaden.

Med en sådan utgångspunkt bör de aktuella motionerna avstyrkas.

33. Bostadsfinansiering på landsbygden, punkt 15 (kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd), Rigmor Stenmark (c) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:N481 yrkande 4 och 2005/06:Bo219 samt bifaller delvis motionerna 2005/06:Bo298 yrkande 29 och 2005/06:Bo326.

Ställningstagande

Det finns i dag ett antal faktorer som utgör hinder för att etablera sig på landsbygden. Det handlar om svårigheter att investera i bostäder, tillgången på attraktiva hus, bristen på flerbostadshus och förbudet att bygga strandnära. Många är lockade av den närhet till naturen och möjligheter till ett eget boende som landsbygden kan erbjuda. Samtidigt kan de ekonomiska villkoren hindra att planerna på att bo kvar på eller flytta till landsbygden fullföljs. Få familjer kan finansiera byggandet av ett nytt hus på landet eftersom marknadsvärdet för nybyggda hus i de flesta fall blir

lägre än byggkostnaden. Detta leder till att bostadskreditinstituten inte beviljar tillräckligt stora lån. Otillräckliga kreditgarantier för dessa lån är en avgörande orsak. Följden blir att endast familjer med hög riskbenägenhet och goda ekonomiska marginaler har möjligheten att bygga en ny bostad på landsbygden.

Detta innebär att landsbygdens bostadsstruktur blir relativt statisk. Det är numera få hus som lämnas öde men samtidigt ligger nybyggnationen på en alldeles för låg nivå. Samhällets ambitioner att öka bostadsbyggandet måste också gälla för landsbygden. En konkret åtgärd för att underlätta detta byggande är att anpassa systemet med statliga kreditgarantier till de villkor som gäller på landsbygden.

Det nuvarande regelverket med kreditgaranti upp till 90 % av marknadsvärdet är verkningsslöst i områden där det bäst behövs. Ett reviderat system bör därför tillämpas för finansieringen av bostäder på landsbygden. Det innebär bl.a. att byggkostnaden i stället för marknadsvärdet skall utgöra grunden för kreditgarantin och därmed lånens storlek. Vidare bör besked om att garantier kommer att beviljas kunna lämnas redan före byggstart. Möjligheten till kreditgaranti bör även gälla för köp och ombyggnad av äldre hus och gårdar.

De förordade förändringarna i den statliga kreditgarantin torde inte innebära några egentliga risker för staten eftersom all erfarenhet visar att det inte är egna hem på landsbygden som orsakar stora kreditförluster utan i första hand fastigheter i större tätorter.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 2005/06:Bo219 (c) och 2005/06:N481 (c) tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär att även övriga motioner som behandlats i detta avsnitt till stor del får anses bli tillgodosedda.

34. Bostadsfinansiering på landsbygden, punkt 15 (fp)

av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo298 yrkande 29 och avslår motionerna 2005/06:N481 yrkande 4, 2005/06:Bo219 och 2005/06:Bo326.

Ställningstagande

Den bostadspolitiska debatten fokuserar ofta på städernas situation där höga boendekostnader och en otillräcklig nyproduktion utgör stora problem. Problemen på landsbygdens bostadsmarknad kommer därför i skymun-

dan. Här handlar det i stället ofta om problem med att över huvud taget kunna finansiera bostadsbyggandet, trots att produktionskostnaderna är betydligt lägre än i storstadsområdena.

I stora delar av Sverige är situationen sådan att produktionskostnaden för ett nytt hus är långt högre än vad huset sedan värderas till på marknaden. Det innebär stora svårigheter att få lån. Detta leder till att det inte byggs på landsbygden även om det finns både behov av bostäder och tillgång på billig mark. Ett sätt att underlätta lånefinansieringen av bostadsbyggandet på landet är att söka anpassa villkoren i det redan existerande statliga självfinansierade kreditgarantisystemet till landsbygdens villkor. De närmare formerna för en sådan anpassning bör därför utredas.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med bifall till motion 2005/06:Bo298 (fp) yrkande 29 som sin mening tillkännage för regeringen. Det innebär också att övriga motionsyrkanden som tagits upp i detta avsnitt delvis får anses vara tillgodosedda.

35. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 – motiveringen (m)
av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

Bostadsbidragen är numera att betrakta som en social förmån inom familjepolitiken. Vi menar att familjepolitiken liksom skattepolitiken bör reformeras så att bidrag kan växlas mot sänkta skatter. Som ett första steg har vi också föreslagit att bostadsbidragen till hushåll utan barn omedelbart bör avvecklas. Frågan om bostadsbidragens framtida utformning saknar mot den bakgrunden aktualitet, varför motionerna avstyrks.

36. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (fp)
av Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf385 yrkande 6 och 2005/06:Bo298 yrkande 45 och avslår motionerna 2005/06:Bo301 yrkande 6, 2005/06:Bo311 yrkandena 1–3, 2005/06:Bo319 yrkande 5 och 2005/06:Bo335 yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

När bostadsbidraget en gång infördes var det ett ”produktionspolitiskt” stöd. På grund av den djupa lågkonjunkturen på 1930-talet ville staten stimulera byggsektorn. Avsikten var att bidraget skulle leda till ökad bostadskonsumtion där större och mer välrustade bostäder i sin tur skulle leda till minskad trångboddhet och högre boendestandard. Orsakerna till flerbarnsfamiljernas trångboddhet var enligt den politiska analysen ekonomiska. Under efterkrigstiden blev bidragets legitimitet i stället en grund för ett fördelningspolitiskt eller familjepolitiskt mål. Ekonomiskt svaga hushåll skulle stärkas för att dessa hushåll skulle kunna efterfråga bostäder. Bostadsbidraget kopplades till hushållens storlek och till inkomst. Längre fram kom bostadsbidraget även att omfatta hushåll utan barn.

De regeländringar som genomfördes 1997 har lett till en kraftig minskning av antalet hushåll som får bostadsbidrag. Även kostnaderna för bidragen har minskat i motsvarande mån. I dag är det i första hand ensamstående med barn som erhåller bostadsbidrag.

Vi föreslår ingen ändring av bostadsbidraget trots att vi är fortsatt kritiska till bostadsbidragens marginaleffekter. Grupper med särskilt stor försörjningsbörda, som barnfamiljer, kan i framtiden komma att kompenseras genom ökade generella stöd för att möjliggöra deras bostadskonsumtion. Marginaleffekterna kan därigenom minskas. Vi säger därför ja till en ökning av barnbidragen i enlighet med regeringens förslag i avvaktan på ytterligare reformer.

De ensamstående föräldrarna är till största delen kvinnor. Långsiktigt gäller det att skapa förutsättningar genom andra politiska åtgärder att möjliggöra för kvinnor att försörja sig själva, lika lön för lika arbete, och andra åtgärder inom jämställdhetsområdet för att stärka kvinnors situation på arbetsmarknaden. Det ska löna sig att arbeta även för kvinnor. Ökade löner och ökad efterfrågan på kvinnor som arbetskraft bidrar till att utgifterna för bostadsbidrag kan minska.

Vi behåller även bostadsbidraget för personer under 29 år i syfte att förstärka yngre konsumenters samt studenternas möjligheter att efterfråga bostäder.

Vad vi nu med anslutning till Folkpartiets partimotion 2005/06:Bo298 yrkande 45 samt motion 2005/06:Sf385 (fp) yrkande 6 anført om utformningen av bostadsbidragen bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

37. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (kd)

av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo319 yrkande 5 och avslår motionerna 2005/06:Sf385 yrkande 6, 2005/06:Bo298 yrkande 45, 2005/06:Bo301 yrkande 6, 2005/06:Bo311 yrkandena 1–3 och 2005/06:Bo335 yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

Med den utformning bostadsbidragsreglerna nu har utgör de bara ytterligare ett steg i riktning mot ett system som kan beskrivas som familjefientligt. Den reformering av bostadsbidragen som den socialdemokratiska regeringen genomfört har i första hand lett till kraftiga försämringar för ett stort antal barnfamiljer. Inte minst är detta en följd av de individuella inkomstgränser som införts. Trots att bostadsbidragen är det fördelningspolitiskt sett mest effektiva sättet att tillförsäkra också lågavlönade, barnfamiljer och studenter en rimlig bostadsstandard har bidragen alltså skurits ned. Vi har från Kristdemokraterna mot den bakgrunden lagt fram förslag om att redan fr.o.m. 2006 reformera bostadsbidragen så att bl.a. den barnrelaterade delen av bidraget ökar, den samlade familjeinkomsten läggs till grund för bostadsbidraget, halvårsvisa avstämningar införs samt hela räntekostnaden för bostadslån blir bidragsgrundande.

Genom dessa åtgärder rättas de största orättvisorna i dagens bostadsbidragssystem till. På sikt är detta dock inte tillräckligt. Bostadsbidragen måste reformeras i syfte att skapa ett regelverk som är fördelningspolitiskt bättre och därmed också rättvisare. Målet bör vara att arbeta fram ett bostadsbidragssystem som behandlar alla hushåll på ett likvärdigt sätt och som inte diskriminerar barnfamiljer.

Bostadsbidraget reduceras med 20 % av den del av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger 117 000 kr per år för en ensamstående vuxen med barn eller 58 500 kr för var och en av makar eller sambor med barn. Marginaleffekten uppgår alltså till 20 %. Tillsammans med effekterna av inkomstskatt och eventuella andra bidrag innebär det att bostadsbidraget försvårar för människor att lämna bidragsberoende bakom sig. Den översyn av bidragen som regeringen aviserar i budgetpropositionen måste enligt min mening därför syfta till att förtjänsten av att arbeta eller att arbeta mer skall öka. Riksdagen bör därför tillkänna för regeringen att den utredning som skall tillsättas för att se över bostadsbidragen skall ges i uppdrag att ta fram förslag till ett regelverk som lindrar marginaleffekterna.

Vad vi nu med anslutning till motion 2005/06:Bo319 (kd) yrkande 5 anfört om utformningen av bostadsbidragen bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening. Övriga motionsförslag avstyrks.

38. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (v)

av Sten Lundström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Bo301 yrkande 6 och 2005/06:Bo311 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2005/06:Sf385 yrkande 6, 2005/06:Bo298 yrkande 45, 2005/06:Bo319 yrkande 5 och 2005/06:Bo335 yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

De senaste årens utveckling gör det enligt vår mening nödvändigt att på ett tydligare sätt än hittills lägga fast bostadsbidragens mål och syfte. Enligt regeringen har bostadsbidragen både en bostadspolitisk och en familjepolitisk målsättning. Målens övergripande syfte är att ge familjer med låg ekonomisk bärkraft möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder. Det bostadspolitiska syftet är att minska trångboddheten, medan det familjepolitiska syftet är att omfördela resurser till barnfamiljer med låg ekonomisk bärkraft. De senaste årens diskussion om bostadsbidragen, men även den senast genomförda regelförändringen gör att målet för bostadsbidragen nu känns än mer otydligt. Vi vill dessutom att fler grupper skall omfattas av bostadsbidrag än vad dagens regler medger. Målen för bostadsbidragen bör därför förtydligas och preciseras och endast förhålla sig till de bostadspolitiska målen. De familjepolitiska målen får hanteras på annat sätt.

Begreppet trångboddhet är ett exempel där en precisering behövs. Trångboddhetsnorm 3, att varje barn i en familj skall ha rätt till eget rum, föräldrarna delar rum och kök och ett rum oräknat, skall vara den norm som utgör gränsen för trångboddhet. För att ytterligare markera bostadsbidragens roll som ett bostadspolitiskt instrument bör frågorna dessutom handläggas av Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.

Bostadsbidragen bör sålunda vara ett bostadspolitiskt instrument med uppgift att ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet att efterfråga goda och tillräckligt rymliga bostäder. Bidraget skall ge ett skydd när hyran är för hög i förhållande till inkomsten och därmed ge hushållen en möjlighet att efterfråga bostad efter behov och inte enbart efter betalningsförmåga. Så är emellertid inte fallet i dag. De regelförändringar som trädde i kraft 1997 har lett till att antalet bidragshushåll har minskat kraftigt liksom kostnaderna för bidragen. Regeringen förklarar kostnadsminskningen i huvudsak med stigande löner, ökad sysselsättning och 1990-talets reformering av

bidragssystemet. Vi menar att det förändrade regelsystemet och de oförändrade hyres- och inkomstgränserna är det avgörande skälet till att kostnaderna minskar.

Följden av detta har blivit att de fattiga barnfamiljernas ekonomiska villkor försämrats och att otryggheten har ökat. De fattiga hushållen har under perioden inte ökat i antal, men de har blivit fattigare. Många hushåll har permanenta ekonomiska svårigheter och alltför fler blir hänvisade till att söka socialbidrag för att klara sin ekonomi. Socialbidraget har inte någon som helst bostadspolitisk inriktning och det ger dessutom en marginaleffekt på 100 % vid en inkomstförstärkning. Det kan jämföras med bostadsbidragen som ger en marginaleffekt på 20 %.

De hushåll som i dag får bostadsbidrag är de med den sämsta ekonomin. För dessa hushåll kan små förändringar i bostadsbidragets storlek få stora konsekvenser för ekonomin. Drabbas man sedan av återbetalningskrav kan detta ge än svårare följder. Bland annat Boverkets undersökningar visar att bostadsbidraget numera har en prägel av ensamförelärdstöd i framför allt hyresrätt. Familjer med två inkomsttagare och flera barn får alltmer sällan bostadsbidrag, detta trots att försörjningsbördan ökar med fler barn. Det senare kan förklaras med att boendekostnads- och inkomstgränserna varit oförändrade sedan 1996. För att bostadsbidraget inte skulle urholkas, höjdes dessa gränser årligen fram till 1996 i takt med boendekostnads- och inkomstökningarna. De oförändrade gränserna har främst drabbat familjer med två inkomsttagare.

Bostadsbidraget har utretts tillsammans med övriga familjepolitiska stöd i betänkandet Ur fattigdomsfällan (SOU 2001:24). Regeringen avvaktar dock med besked om hur man ser på bostadsbidragen i framtiden. Under tiden fortsätter kostnaderna för bostadsbidragen att sjunka, långt under vad som beräknades bli fallet när bostadsbidragsreglerna ändrades i mitten av 1990-talet. I betänkandet finns bl.a. ett förslag om att göra om bostadsbidragen till ett generellt familjestöd. Enligt vår mening är det helt fel väg att gå. I stället bör stödet reformeras dels utifrån den ekonomiska aspekten, dels utifrån boendeaspekten och stämmas av mot ett nytt mer preciserat mål för bostadsbidragen. Den reformering av bostadsbidragen vi nu förespråkar bör bl.a. innefatta följande åtgärder.

En godtrosparagraf bör införas i regelsystemet, dels för att ge större tilltro till systemet och gynna dem som har stora svårigheter att beräkna sina framtida inkomster, dels för att minska marginaleffekterna. Den som handlat i god tro och som hela tiden lämnat korrekta uppgifter om ändrade inkomstförhållanden skall kunna få bostadsbidraget baserat på en avstämd inkomst som ger ett förlåtandeintervall om högst 20 000 kr, där inte bostadsbidragets storlek påverkas och följaktligen inga återkrav ställs. Godtrosparagrafen kommer i första hand att gälla de bostadsbidragstagare som har stora problem med att förutsäga sina inkomster under året.

Inkomstöverföring till annat inkomstår bör bli möjlig. Den som fått retroaktiv ersättning av försäkringsförmån eller ett avgångsvederlag som betalas ut i slutet av året, men som avser ersättning för förlorad arbetsinkomst under påföljande år, skall kunna föra över dessa inkomster till kommande år, dvs. till de år som inkomsten egentligen avser.

Försäkringskassorna har i dag ingen tillgång till skattemyndigheternas kontrolluppgifter. Det är därför inte möjligt för kassorna att göra någon avstämning av förmögenhetsuppgifterna. Det försvårar möjligheterna att stämma av den bostadsbidragsgrundande inkomsten när den som söker bostadsbidrag lämnar uppgift om preliminär inkomst. Försäkringskassan bör därför få möjlighet att ta del av dessa uppgifter genom att det regleras i lag.

Trots insikten av bostadsbidragets betydelse för den studerandes ekonomi ställs en stor grupp utanför rätten till bostadsbidrag. Åldersgränsen för bostadsbidrag för vuxna utan barn kan ha en direkt hämmande effekt för just dessa gruppers möjlighet att studera. Bostadsbidrag till hushåll utan barn bör därför kunna utgå oavsett bidragstagarens ålder.

Ytnormen kan i vissa fall få direkt negativa effekter. För att få bostadsbidrag kan människor ibland tvingas flytta till mindre bostad med samma eller t.o.m. högre boendekostnader. För att bostadsbidraget skall ge alla rätten till ett gott boende med ett tillräckligt utrymme, kan det finnas anledning att även se över effekterna av ytnormen.

Slutligen bör regeringen analysera och utvärdera det förhållandet att hyres- och inkomstgränserna i reglerna för bostadsbidraget inte ändrats sedan 1996. Det gör i praktiken bostadsbidragstagarna fattigare i förhållande till andra grupper i samhället och minskar möjligheten att efterfråga tillräckligt rymliga bostäder. Bostadsbidragen måste ta större hänsyn till både inkomstutvecklingen och boendekostnadsutvecklingen. Någon form av indexering måste införas.

Vad jag nu med anslutning till motionerna 2005/06:Bo311 (v) yrkandena 1–3 samt 2005/06:Bo301 (v) yrkande 6 anfört om bostadsbidragens utformning bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motionsförslag avstyrks.

39. Bostadsbidragens utformning, punkt 16 (c)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo335 yrkandena 28 och 29 samt avslår motionerna 2005/06:Sf385 yrkande 6, 2005/06:Bo298 yrkande 45, 2005/06:Bo301 yrkande 6, 2005/06:Bo311 yrkandena 1–3 och 2005/06:Bo319 yrkande 5.

Ställningstagande

Genom att bostadsbidragen är relaterade till hushållets inkomst genererar de ogynnsamma marginaleffekter. En höjd inkomst gör att bidraget trappas ned. För den som uppbär bostadsbidrag innebär detta att en stor del av en löneökning kommer att ätas upp av skatter och sänkta bidrag. Detta är en typisk fattigdomsfälla – dvs. en situation där man inte på egen hand kan arbeta sig ur sin fattigdom eftersom en löneökning äts upp av skatteökningar och bidragsminskningar – som samhället måste motverka. Oavsett vad den gör som befinner sig i denna situation stannar han eller hon kvar i samma totala inkomstläge.

Bostadsbidraget är utformat på så sätt att ett preliminärt bostadsbidrag betalas ut först. I efterhand görs därefter en slutlig justering, och om det visar sig att bidragstagaren har tjänat för mycket tvingas personen i fråga betala tillbaka delar av, eller hela bidraget. Detta bidrar ytterligare till att minska incitamenten för att arbeta. En person som riskerar att få sitt bostadsbidrag sänkt retroaktivt drar sig för att arbeta extra.

Det bästa sättet att motverka bostadsbidragens marginaleffekter är att minska behovet av bidrag. Det kan ske genom att inkomstskatterna, i enlighet med de förslag som Centerpartiet lagt fram, sänks för framför allt dem med låga och normala inkomster. De inkomstökningar detta ger för dessa grupper gör det möjligt att minska bidragen. Även de förändringar i familjepolitiken som vi föreslår ger ett utrymme för att minska bostadsbidragen och därmed också motverka marginaleffekterna av dem.

Samtidigt ökar även trångboddheten hos de grupper som är etablerade på bostadsmarknaden, men som har de lägsta inkomsterna. Hyres- och inkomstgränserna för bostadsbidraget har inte räknats upp under en lång tid. Detta kan leda till att ett hushåll som i dag uppbär socialbidrag inte alltid är berättigat till bostadsbidrag. Möjligheten till retroaktiva återkrav gör dessutom bidraget osäkert och oförutsägbart. Den nuvarande utformningen av bostadsbidraget gör att det är alltför svårt att kunna förutse om bidrag kommer att beviljas och vilka effekter det kommer att få. En översyn av bostadsbidragen är därför nödvändig.

Vad jag nu med anslutning till motion 2005/06:Bo335 (c) yrkandena 28 och 29 anfört om utformningen av bostadsbidragen bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Övriga motionsförslag avstyrks.

40. Bostadsbidrag till studerande, punkt 17 – motiveringen (m)
av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och
Ewa Thalén Finné (m).

Ställningstagande

I december 2004 uppgår knappt 38 000 hushåll utan barn bostadsbidrag. Av dessa utgjordes omkring 28 500 av studenthushåll. Det innebär att av Sveriges drygt 400 000 studenter uppbär omkring 7 % av studenthushållen bostadsbidrag. Den helt övervägande delen av alla studenter får alltså inte det konsumtionsstöd som bostadsbidragen utgör. Vi anser bl.a. mot den bakgrunden att bostadsbidragen till hushåll utan barn omedelbart bör avvecklas. Vi har också lagt fram ett förslag till budget med denna innebörd. Motionsförslagen saknar därmed aktualitet, varför de avstyrks.

41. Bostadsbidrag till studerande, punkt 17 (kd)
av Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub501 yrkande 2 och avslår motion 2005/06:Ub382 yrkande 1.

Ställningstagande

Många studenter har i dag en svår ekonomisk situation. Orsakerna till detta är flera. En bidragande orsak är boendekostnaderna. Det finns därför ett behov av insatser för att få ner kostnaderna för studenternas boende. Vi har från Kristdemokraterna lagt flera förslag inom det bostadspolitiska området med denna inriktning. Regeringens insatser på området leder däremot snarast i motsatt riktning. Här har den socialdemokratiska regeringen visat upp en anmärkningsvärd oförmåga. Med den bostadsmarknad vi i dag har är många studenter, inte minst i våra storstäder, beroende av bostadsbidrag. Dagens regler gör det dock svårt för en student att försörja sig på sommaren genom arbete utan att förlora bostadsbidraget under terminerna. Regeringen bör därför få i uppdrag att utan dröjsmål överväga förändringar i bostadsbidragsreglerna så att reglerna blir bättre anpassade till studenternas ekonomiska villkor.

Vad vi nu med anslutning till motion 2005/06:Ub501 (kd) yrkande 2 anfört om bostadsbidragen till studenter bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

42. Påverkan av barns tillgångar, punkt 18 (v)

av Sten Lundström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo311 yrkande 4 och avslår motion 2005/06:Bo228 yrkande 1.

Ställningstagande

Som bostadsbidragsreglerna nu är utformade finns det problem när det gäller beräkningen av inkomstunderlaget för fastställande av taxerad inkomst. Vi vill undanröja problemen genom att inte låta barnens låsta tillgångar ingå i inkomstunderlaget. I flertalet fall gäller det barns inkomster av kapital. Sedan den 1 juli 1995 finns inga spärar för föräldrar att använda sina barns inkomster eller själva kapitalet. Från denna huvudregel finns det dock möjlighet till undantag. Det gäller om det finns angivet att pengarna är spärrade till en viss ålder för att användas till utbildning eller liknande eller om vårdnadshavaren har misskött barnens pengar. Är beloppet högre än 8 basbelopp skall en årsräkning lämnas till överförmyndaren. Finns det då pengar kvar så spärras kontot. Spärren kan, med viss restriktivitet, lyftas för att t.ex. bidra till hyran.

Försäkringspengarna efter avliden förälder sätts in på särskilt konto. Dessa släpps dock av överförmyndaren till den kvarstående föräldern efter några veckor. Socialstyrelsen har också, med stöd av överförmyndarna, gått till regeringen med en skrivelse, där man önskar en utredning om barns kapital och kapitalinkomster vad gäller bostadsbidrag, försörjningsstöd, socialbidrag m.m. Jag delar denna uppfattning. Regeringen bör därför snarast se över frågan.

Vad jag nu med anslutning till förslaget i vår motion 2005/06:Bo311 (v) yrkande 4 anført om hur barns tillgångar bör påverka bostadsbidragen bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

43. Påverkan av statliga konstnärstipendier, punkt 19 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr382 yrkande 27.

Ställningstagande

De professionellt utövande kulturarbetarna i Sverige, skådespelare, musiker, dansare, författare, bildkonstnärer m.fl., har ofta svårt att leva på sin lön. Det gäller även om man litar till en försörjning från arbeten vid sidan om det konstnärliga arbetet. Många lever på en inkomst på under 100 000 kr per år. Många har dessutom en sådan situation att de står utanför delar av de offentliga trygghetssystemen vid sjukdom eller arbetslöshet.

Miljöpartiet anser det vara en självklarhet att den offentliga sektorn skall ge konstnärer möjlighet att verka under rimliga förhållanden. Så är inte fallet i dag. De flesta yrkesverksamma inom kultursektorn omfattas bara delvis av samhällets trygghetssystem. Det framgår av den statliga utredningen Konstnärerna och trygghetssystemen, som lämnades till regeringen redan 2003. I statsbudgeten för 2004 förstärktes visserligen Konstnärsnämndens resurser för arbetet med att öka kunskapen om trygghetssystemens utformning och tillämpning, men Miljöpartiet menar att arbetet inte får stanna där. Konstnärer glider fram och tillbaka över gränsen mellan anställning och företagande. Förutom att detta ofta skapar problem när det gäller ersättningen från t.ex. arbetslöshetskassan ger det också upphov till svårigheter när det gäller bostadsbidragen. Miljöpartiet vill därför att statliga stipendier för konstnärer inte ska påverka bostadsbidraget. Denna åtgärd är dock inte i sig tillräcklig för att ge konstnärerna förutsättningar för en trygghet som står i paritet med den för andra grupper. Det som är självklarheter inom andra yrkeskategorier, exempelvis pension, ersättning vid sjukdom och vid föräldraledighet, skall även gälla en konstnär. Trygghetssystemen skall därför i sin helhet anpassas till kulturarbetares situation. Att inte ge välutbildade och meriterade kulturarbetare möjlighet att leva på sitt arbete är ett resursslöseri som samhället inte har råd med.

Vad jag nu med anslutning till motion 2005/06:Kr382 (mp, –) yrkande 27 anfört om att undanta statliga konstnärsstipendier vid beräkningen av bostadsbidrag bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

44. Utökat ansvar för Statens geotekniska institut, punkt 23 (v) av Sten Lundström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo285 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Klimatförändringar och andra naturpåverkande krafter gör det ytterst viktigt att kunskaper om sådana förhållanden tas till vara. Statens geotekniska institut (SGI) har sektorsansvaret för det geotekniska området och har därmed goda kunskaper om förutsättningarna för såväl stora som mindre infrastrukturprojekt.

Verksamheten vid SGI är dels anslagsfinansierad (ca 40 %) dels avgiftsfinansierad (ca 60 %). Inom ramen för den anslagsfinansierade delen ger SGI stöd åt kommuner, länsstyrelser och Räddningsverket. Stödet omfattar granskning, remissyttrande, rådgivning och förslag till åtgärder som rör olika hälso- och säkerhetsfrågor. Det gäller främst skredrisker, men även markradonförhållanden, grundvattenpåverkan och grundläggningsfrågor.

SGI:s uppdrag som remissmyndighet är naturligtvis viktigt, men myndighetens kompetens bör utnyttjas i större utsträckning. SGI bör därför även ges uppgiften att fungera som obligatoriskt beställarstöd i statliga projekt där t.ex. Vägverket, Banverket m.fl. skall pröva tänkta projekts hållbarhet när det gäller ekonomi, omgivningspåverkan, teknik m.m. SGI med sin myndighetskaraktär garanterar oberoende och neutralitet i sådana bedömningar.

SGI bör också få en samordningsroll när det gäller det geotekniska området. Genom att myndigheten ges en sådan uttalad roll kommer övriga berörda statliga myndigheter ges bättre möjligheter och skyldigheter att ta tillvara SGI:s breda expertkunskap.

Vad jag nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 2005/06:Bo285 (v) tillkännage för regeringen som sin mening.

45. Implementering av INSPIRE-direktivet, punkt 26 (m, fp, kd, c)

av Ragnwi Marcelind (kd), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Ewa Thalén Finné (m) och Dan Kihlström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:T1 yrkande 28, 2005/06:MJ2 yrkande 6 och 2005/06:Bo320.

Ställningstagande

Övergången från konventionell, analog geografisk information i form av t.ex. papperskartor till digital information i databaser har pågått under lång tid. Såväl staten som landets kommuner har under de senaste 20 åren lagt

ned mycket stora resurser på att omvandla analoga kartor till digitala geografiska databaser. Trots dessa miljardinvesteringar finns det stora brister i databaserna. Ett exempel på detta är att företag som vill utveckla och tillhandahålla tjänster som bygger på geografiska data måste träffa avtal med tusentals organisationer om man vill kunna leverera tjänsten i många länder.

EU-kommissionen har nu tagit initiativ till att skapa en gemensam infrastruktur för geografisk eller rumslig information i Europa, det s.k. INSPIRE-direktivet. Avsikten är att harmonisera geografisk information genom att medlemsländerna använder gemensamma standarder och specifikationer. Ett genomförande av INSPIRE-direktivet leder till ett behov av förstärkt nationell samordning av hanteringen av geografisk information. Långsiktigt kommer detta att leda till stora vinster. På miljösidan finns stora vinster med att effektivisera dataflödena. Genom att det görs känt vilka data som finns och hur de kan användas leder också detta till att effektivisera verksamheterna inom en rad andra områden. Det rättsliga stöd som direktivet ger när det gäller användandet av gemensamma standarder gynnar förutom användarna även producenter av geografisk information samt utvecklare av programvaror inom GIS-området. Företag som vill utveckla olika tjänster – t.ex. webbapplikationer eller mobila positioneringstjänster – får tillgång till bättre grunddata för sin utveckling och en betydligt större marknad att avsätta sina produkter på.

För att åstadkomma dessa vinster fordras en tydlig ledning och styrning från riksdag och regering. Detta har hittills inte varit fallet. Riksdagens revisorer kritiserade redan i sin rapport 2000/01:10 Det nya Lantmäteriet regeringens styrning av Lantmäteriet. Det är därför av stor vikt att ledningen och styrningen förbättras. Riksdagen bör därför begära att regeringen återkommer med ett tydligt uppdrag till berörd myndighet att vidta de åtgärder som nu behövs för att planeringen inför och själva genomförandet av INSPIRE-direktivet skall kunna gå så snabbt och effektivt som möjligt.

Vad vi nu med anslutning till förslagen i motionerna 2005/06:Bo320 (kd), 2005/06:MJ2 (kd) yrkande 6 samt 2005/06:T1 (m, fp, kd, c) yrkande 28 anført om genomförandet av INSPIRE-direktivet bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (m)

Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Carl-Axel Roslund (m) och Ewa Thalén Finné (m) anför:

Inledning

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister beslutade den 23 november att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2006. Samtidigt fastställdes utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2006 och 2007.

Moderaterna har i partimotion 2005/06:Fi240 Politik för arbete och välfärd och i kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att återupprätta den svenska arbetslinjen, bryta bidragsberoende och utanförskap, ge fler medborgare makt över den egna vardagen samt trygga goda statsfinanser och en värdig välfärd. Vi vill satsa på offentliga kärnverksamheter som sjukvård, rättstrygghet och skola i stället för på bidragssystemen.

Vi föreslår en växling från subventioner och bidrag till omfattande skatesänkningar för alla, främst för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett bättre sätt än i dag kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

När riksdagens majoritet genom rambeslutet valt en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18. I det följande redovisar vi vilken fördelning på anslagen inom utgiftsområde 18 som vi förordade i vår anslagsmotion 2005/06:Bo344.

21:1 Bostadsbidrag

Bostadsbidragen har utvecklats från ett bostadspolitiskt instrument till en social förmån inom familjepolitiken. Därför bör bostadsbidragen ingå bland övriga förmåner som utgör den ekonomiska tryggheten för föräldrar och barn. Vi anser att samtliga förmåner inom familjepolitiken bör ses över tillsammans med skattesystemet för att komma till rätta med de marginaleffekter som präglar bidragssystemen. Vi menar att bidrag kan växlas mot sänkta skatter vid en reformering av familjepolitiken. Intill dess att en

sådan omläggning sker anser vi att bostadsbidrag enbart skall utbetalas till barnfamiljer, och därmed föreslår vi att bostadsbidrag till ungdomar under 29 år utan barn inte beviljas.

31:1 Boverket

Med ökad avreglering och ett ökat inslag av efterfrågestyrd bostadsmarknad kan anslaget för Boverket reduceras från år 2006. Vi föreslår att en avveckling av räntebidragen inleds samt att investeringsbidrag och investeringsstimulanser avvecklas snarast. Avreglering möjliggör besparingar på myndighetsanslag. Det gäller bl.a. den s.k. stopplagen mot ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter i kommunala bostadsbolag. Det är också möjligt att åstadkomma en rad förenklingar av plan- och byggprocessen i syfte att minska regelkrånglet. Denna typ av åtgärder leder till att Boverkets anslag kan minskas med början år 2006.

31:2 Räntebidrag m.m.

Regeringens bostadsfinansieringsgrupp konstaterade nyligen att ”den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram”. Vi ansluter oss till denna ståndpunkt. Det är nu dags att slutligen inleda den sista fasen av den avveckling av räntebidragen som inleddes i början på 1990-talet.

Vi föreslår att några nya räntebidrag ej beviljas. För fastigheter som är befriade från fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden, som i dag är 30 %, ned successivt från 20 % år 2006 till 0 % år 2011. För fastigheter som betalar fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % år 2006 till 0 % år 2011.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Regeringen föreslår att Statens bostadsnämnd skall uppgå i Statens bostadskreditnämnd. Statens bostadsnämnd har haft till uppgift att administrera statliga stöd till omstrukturering av kommunala bostadsbolag. Eftersom vi motsätter oss detta stöd anser vi givetvis inte heller att någon administration av det behövs. Det går således att spara på den del av anslaget för Statens bostadskreditnämnd som omfattar den tidigare verksamheten vid Statens bostadsnämnd.

Bemyndiganden för statliga kreditgarantier

Kreditgarantier utgör ett stort ekonomiskt risktagande för staten och skattebetalarna, som på sikt riskerar att undergräva statens ekonomi. Vi anser att kreditmarknaden bör svara för finansieringen av bostäder utan statliga ingrepp och att det dessutom finns anledning att minimera statens risktagande. Av detta skäl säger vi nej till regeringens begäran om bemyndiganden för kreditgarantier med olika inriktningar. Det gäller kreditgarantier

för obeståndshantering, för lån till kommunala bostadsföretag och för lån till kooperativa hyresgästföreningar. I det sistnämnda fallet tillkommer dessutom som avslagsargument att staten inte ensidigt bör gynna en särskild upplåtelseform.

31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador

Vi har i flera år uttryckt uppfattningen att Fonden för fukt- och mögelskador bör avvecklas. Fonden tillkom i syfte att avhjälpa skador orsakade av s.k. fuskbyggen från år 1974 och senare. Mot bakgrund av att fukt- och mögelskador av det slag som fonden omfattar oftast har hunnit visa sig inom en tioårsperiod menar vi att det är dags att avveckla fonden.

31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Radonbidraget har mist sin betydelse när det gäller att påverka fastighetsägarna att vidta åtgärder mot radonproblemen. Vad som nu erfordras är därför inte nya bidrag utan information som leder till att rätt åtgärder vidtas i tillräcklig omfattning. Anslaget för åtgärder mot radon i bostäder bör därför ersättas av ett anslag som uteslutande är inriktat på informationsverksamhet om riskerna med radon.

31:10 Byggekostnadsforum m.m.

Vi anser att det krävs helt andra åtgärder på det bostadspolitiska området för att stimulera byggandet än det statliga organ som inrättats för att dela ut pengar till vissa utvalda projekt. För att lösa problemen på bostadsmarknaden fordras i stället åtgärder som bidrar till att bostäder kan byggas och underhållas på marknadsmässiga villkor. Det handlar bl.a. om sänkta skatter och ett reformerat hyressättningssystem. Anslaget för Byggekostnadsforum kan tas bort i sin helhet.

31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder

Dessa investeringsbidrag är till sin utformning kortsiktiga, kostnadsdrivande och konkurrenshämmande. Vi vill ändra förutsättningarna för byggande bl.a. genom sänkt skattetryck, ett reformerat hyressättningssystem och förenklade regler så att nyproduktion av hyresrätter möjliggörs utan skattemedel. Anslaget bör tas bort sedan de redan beviljade projekten fått bidrag.

31:12 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Statligt stöd till kommuner som har dragit på sig ekonomiska problem på grund av sin hantering av det kommunägda bostadsbeståndet får inte utformas så att det snedvrider konkurrensen på bostads- och lokalmarknaderna. Utgångspunkten måste vara att stödet går till kommuner som uttömt sina resurser genom att ta ansvar för bostadsbolaget, men ändå har kvarvarande problem. Omstruktureringar av kommunala bostadsbolag skall ske på mark-

nadmässiga grunder. Olika intressenter skall kunna förvärva delar av eller hela kommunala bostadsföretag i kris. Anslaget för omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör avskaffas sedan redan beviljat stöd utbetalats.

31:13 Ungdomsbostadssamordnare

För många ungdomar och studerande är det svårt och dyrt att skaffa sig en egen bostad. På tillväxt- och utbildningsorter kan det vara ett helt omöjligt företag. Med en bättre näringslivspolitik och högre tillväxt hade fler ungdomar haft en bättre ställning på arbetsmarknaden, och därmed mindre problem med att få teckna hyreskontrakt eller köpa bostadsrätter. Behovet av bostäder är akut för unga och studerande. Vi anser därför att det krävs mer konkreta åtgärder för att ordna bostäder åt unga än att tillsätta en ungdomsbostadssamordnare. Anslaget kan avskaffas i sin helhet.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Moderata samlingspartiet har lagt fram en rad förslag som vid ett genomförande kommer att minska länsstyrelsernas administrativa uppgifter. Det handlar bl.a. om minskade uppgifter vad gäller bidragshantering inom bostadssektorn och avreglering inom ett flertal områden, exempelvis avskaffandet av den s.k. stopplagen mot omvandling av hyresrätter till bostadsrätter. Vidare motsätter vi oss regeringens förslag om s.k. generationsväxling. Dessa åtgärder möjliggör en besparing på länsstyrelseanslaget. Nyckeltal för verksamheterna vid länsstyrelserna bör utvecklas och användas för att öka myndigheternas effektivitet.

2. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (fp)

Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp) anför:

Inledning

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2006 syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att Sveriges potential kan komma till sin rätt. Det handlar om förslag som förbättrar förutsättningarna för den dryga miljon människor som står utanför arbetsmarknaden att få en möjlighet att komma in och bidra med en egen arbetsinsats och förslag som leder till nya jobb. Vi föreslår en stor inkomstskattereform för alla som arbetar och skattelättnader för företagare så att det ska bli lättare att anställa. Vi föreslår vidare reformer av arbetsmarknadspolitiken, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Vi föreslår ett antal åtgärder för att underlätta företagande och nya jobb. Våra utgiftsökningar avser ökade resurser för en starkt rättssäkerhet, bättre utbildning och forskning, satsningar på vård och omsorg särskilt för äldre samt förbättringar för handikappade. Vi uppnår utrymme för detta genom ett antal besparingsåtgärder.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 18 har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Riksdagen beslutade den 23 november i enlighet med finansutskottets förslag.

Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområde 18. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för detta utgiftsområde.

21:1 Bostadsbidrag

Vi förslår ingen ändring av bostadsbidraget för 2006 trots att vi är fortsatt kritiska till bostadsbidragens marginaleffekter. Grupper med särskilt stor försörjningsbörda, som barnfamiljer, kan i framtiden komma att kompenseras genom ökade generella stöd för att möjliggöra deras bostadskonsumtion. Marginaleffekterna kan därigenom minskas. Vi vill även behålla bostadsbidragen till personer under 29 år.

31:1 Boverket

Vi anser att det finns skäl att delvis förändra uppdraget för Boverket. Ett första steg kan tas redan 2006. Myndigheten har i dag flera uppgifter som nära ansluter till den verksamhet som också bedrivs vid andra statliga myndigheter. Såväl besparingar som en effektivisering kan uppnås om dessa uppgifter koncentreras till en myndighet. Vi har även föreslagit att flera bidragssystem som delvis administreras av Boverket skall avvecklas. Vidare förordar vi förenklingar i den lagstiftning och de regelsystem som delvis är grund för myndighetens verksamhet. Vi anser därför att det sammantaget är möjligt att genomföra en neddragning av anslaget för myndigheten med 30 miljoner kronor redan nästa år.

31:2 Räntebidrag m.m.

Regeringens bostadsfinansieringsgrupp konstaterade nyligen att ”den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram”. Vi ansluter oss till denna ståndpunkt. Det är nu dags att slutligen inleda den sista fasen av den avveckling av räntebidragen som inleddes i början på 1990-talet.

Vi föreslår att några nya räntebidrag ej beviljas. För fastigheter som är befriade från fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden, som i dag är 30 %, ned successivt från 20 % år 2006 till 0 % år 2011. För fastigheter som betalar fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % år 2006 till 0 % år 2011.

31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Vi anser att det bör ligga i varje husägares intresse att säkra sin inomhusmiljö. Det är mot denna bakgrund rimligt att minska bidragen till radonsanering och i stället öka informationsåtgärderna.

31:10 Byggekostnadsforum m.m.

Vi anser att Byggekostnadsforum bör avvecklas. Den verksamhet som bedrivs av Byggekostnadsforum är till stor del en uppgift för forskningen och branscherna samt branschorganisationen Rådet för byggkvalitet (BQR). Vi föreslår därför att ett belopp motsvarande anslaget för Byggekostnadsforum anslås till forskningsorganet Formas verksamhet. Vidare vill vi flytta vissa uppgifter som avser byggkonkurrens m.m. till andra organ, som Konkurrensverket och Konsumentverket.

31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder

Det är inte möjligt att rätta till grundläggande brister i de statliga regler som satts upp för bostadsmarknaden genom denna typ av subventioner. Investeringsbidragen liksom de s.k. investeringsstimulanserna till hyresbostäder bör därför snarast avvecklas. De problem som i dag finns måste lösas på andra sätt. Vi hänvisar till de förslag som Folkpartiet lagt fram om bl.a. sänkt skattetryck på bostadssektorn, reformerad hyressättning för nyproduktionen, regelförenklingar för planprocessen och byggandet samt åtgärder för en bättre konkurrens inom byggsektorn.

31:12 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Enligt vår mening bör detta anslag i fortsättningen endast användas för åtgärder som eventuellt kan behöva vidtas i samband med den avveckling av räntebidragen som vi föreslagit.

31:15 Ungdomsbostadssamordnare

Vi säger nej till anslaget på 2,5 miljoner kronor för en ungdomsbostadssamordnare och föreslår att pengarna i stället används för ökat internationellt utbyte och insatser för ökad jämställdhet och mångfald.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Vi satsar 20 miljoner kronor extra för att länsstyrelserna skall kunna utveckla sitt arbete med bl.a. statistikproduktion, effektivare handläggning, skyddat boende och insatser för nationella minoriteter. Vi avvisar regeringens förslag om en satsning på 131 miljoner kronor på s.k. traineeutbildning m.m. Avveckling av investeringsbidrag samt räntesubventioner som kräver administration frigör resurser och möjliggör ökade insatser för effektivare handläggningstid av ärenden, förädling av framtagen statistik m.m.

Nytt anslag: Internationellt utbyte, jämställdhet och mångfald

Sveriges roll inom det globala samhället förutsätter delaktighet på det internationella planet, såsom Habitat m.fl. områden. Erfarenhetsutbyte ser vi vara av stort värde för reformeringen av svensk bostadspolitik.

Specifika nyckeltal för jämställdhet behöver tas fram. Det behövs också insatser för att öka kvinnors delaktighet i byggbranschen. Kunskapspridning och kunskapsutbyte behöver ske inom detta område.

3. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (kd)

Ragnwi Marcelind (kd) och Dan Kihlström (kd) anför:

Inledning

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för fler människor i arbete, minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att statens finanser och därmed den gemensamma välfärden tryggas för alla.

Marknadsekonomin behöver ordning och regler för att kunna fungera effektivt. Modern institutionell ekonomisk teori visar att en sund och väl fungerande marknadsekonomi förutsätter institutioner som lagar, förordningar, normer och sociala konventioner. En ekonomi som vilar på väl fungerande institutioner – såsom förutsägbart rättssystem, personligt ansvarstagande, god affärsetik och hederlighet i uppträdande människor emellan – utmärks av ordning och låg osäkerhet.

Inom ramen för marknadsekonomin vill vi förena frihet med solidaritet och omtanke. Grundläggande är frihet under ansvar. Enskilda initiativ och personligt ansvarstagande skall uppmuntras. Statens uppgift är att sörja för att alla får tillgång till vård och omsorg och därtill säkra en grundläggande ekonomisk trygghet för alla som inte klarar sin egen försörjning. Det sker genom socialpolitiken, skattesystemet, lagarna och den offentliga verksamheten. Ett exempel på detta är gemensamt och solidariskt finansierad social service som alla medborgare har rätt till, men också stor frihet för individen att välja vem som skall tillhandahålla denna service.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har genom ett beslut den 23 november om ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster ställt sig bakom en annan inriktning av politiken än den vi förordar. Därför redovi-

sar vi i detta särskilda yttrande (i stället för i en reservation) den del av vår politik som rör utgiftsområde 18 och som vi skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall.

21:1 Bostadsbidrag

De bidragssystem som den socialdemokratiska regeringen byggt upp har flera anmärkningsvärda brister ur fördelningspolitisk synvinkel. Detta gäller inte minst för de nuvarande reglerna för bostadsbidraget. Reglernas utformning kan i vissa avseenden ses som inslag i en uttalat familjefientlig politik. Bostadsbidragen måste därför ses över i syfte att skapa ett fördelningspolitiskt bättre och rättvisare regelverk. Bristerna i dagens bostadsbidragssystem är emellertid så allvarliga att åtgärder omedelbart måste vidtas i avvaktan på att en mer omfattande översyn kan genomföras. Redan fr.o.m. nästa år bör därför en rad förändringar i reglerna för bostadsbidragen göras för att stärka bostadsbidragen som ett viktigt fördelnings- och familjepolitiskt instrument.

Riksdagen beslutade under våren 2005 om förändringar i bostadsbidraget som innebär att bidraget från kommande årsskifte ökar med 100 kronor för hushåll med ett eller två barn respektive 150 kr för hushåll med tre eller fler barn. Enligt Kristdemokraterna behövs en ytterligare höjning av bostadsbidragen med 100 kr för hushåll med två barn respektive 150 kr för hushåll med tre eller fler barn. En höjning i minst denna storleksordning krävs för att bostadsbidraget skall få en verklig effekt på barnfamiljers möjlighet att bo ändamålsenligt och klara hushållsekonomi.

Vidare bör reglerna om inkomst ändras så att den samlade familjeinkomsten läggs till grund för bostadsbidraget. Inkomst understigande 20 000 kr för hemmavarande barn under 20 år skall inte ingå i bidragsunderlaget. Halvårsvisa avstämningar av bostadsbidragen mot inkomsten bör införas. Av neutralitetsskäl bör hela räntekostnaden för den som bor i bostadsrätt eller äger småhus tas med vid beräkningen av den boendekostnad som skall utgöra grunden för bostadsbidrag.

De förbättringar i bostadsbidragen vi föreslår skulle innebära att anslaget för bostadsbidragen 2006 behöver höjas med 270 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit. Denna anslagsökning är finansierad inom Kristdemokraternas sammanhållna budgetförslag.

31:1 Boverket

Kristdemokraterna anser att det ansträngda ekonomiska läget nödvändiggör vissa besparingar inom den statliga administrationen. För Boverkets anslag innebär detta att en begränsad minskning med 10 miljoner kronor bör vara möjlig att genomföra år 2006.

31:2 Räntebidrag m.m.

Regeringens bostadsfinansieringsgrupp konstaterade nyligen att ”den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram”. Vi ansluter oss till denna ståndpunkt. Det är nu dags att slutligen inleda den sista fasen av den avveckling av räntebidragen som inleddes i början på 1990-talet.

Vi föreslår att några nya räntebidrag ej beviljas. För fastigheter som är befriade från fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden, som i dag är 30 %, ned successivt från 20 % år 2006 till 0 % år 2011. För fastigheter som betalar fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % år 2006 till 0 % år 2011.

31:8 Lantmäteriverket

Kristdemokraterna bedömer att anslaget till Lantmäteriverket kan reduceras med 23 miljoner kronor år 2006. Denna besparing kan ske bl.a. mot bakgrund av att kostnaderna och handläggningstiderna för t.ex. fastighetsbildning bör kunna sänkas med 10–20 % under året, eftersom stora IT-investeringar är klara som kraftigt minskar handläggningstiden för varje ärende.

31:10 Byggekostnadsforum m.m.

Kristdemokraterna anser att Byggekostnadsforum bör avvecklas och att kostnaderna i samband med detta bör finansieras genom Boverkets förvaltningsanslag. Konkurrensverket bör samtidigt få ett tydligare uppdrag av regeringen att ägna byggekostnadsfrågorna större uppmärksamhet. Kristdemokraterna föreslår därför att Konkurrensverket skall tillföras mer resurser.

31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder

Vi kristdemokrater motsatte oss införandet av detta bidragssystem. Utvecklingen har också visat att systemet med sina stränga kriterier på boendeyta och hyresnivå inte fått avsedd effekt. Detta gäller även för den s.k. investeringsstimulansen genom skattekreditering. Det behövs helt andra åtgärder än tillfälliga och krångliga subventioner för att komma till rätta med lönsamhetsproblemen på bostadsmarknaden. En sådan åtgärd som snabbt kan få en positiv effekt är en avveckling av den statliga fastighetsskatten enligt Kristdemokraternas förslag.

Hela anslaget Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder för 2006 kan dras in. Tillräckliga medel för att hantera de beviljade bidrag som ännu inte utbetalats finns i det anslagssparande som byggts upp under anslaget.

31:12 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Omläggningen av bostadspolitiken tillsammans med den demografiska utvecklingen och samhällsekonomiska strukturförändringar har skapat en situation där läget för många kommunala och privata bostadsbolag är ohållbar. Vakanserna kommer på många orter av allt att döma att fortsätta att växa. Många av dessa bolag finns i mindre kommuner som ofta redan är ekonomiskt ansträngda. Problemet blir därför ett nationellt politiskt problem.

Staten måste ta ansvar för att befolkningsminskning i kombination med struktur- och regelförändringar medför kostnadskonsekvenser som kommunerna och bostadsföretagen inte kunnat förutse. Detta bör framför allt ske genom generella åtgärder som i så liten grad som möjligt inskränker den kommunala självstyrelsen. De insatser staten gör måste stimulera till kommunalt ledarskap. Stödet från staten måste vara förutsägbart och långsiktigt.

Kristdemokraterna motsatte sig inrättandet av den nya myndighet, Statens bostadsnämnd, som haft till uppgift att ge stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag och har kritiserat att stödet uteslutande riktar sig till kommunala bostadsföretag. Statens bostadsnämnd upphör vid årsskiftet 2005/06 att vara en egen myndighet och verksamheten inordnas under Bostadskreditnämnden.

Regeringens stödmodell har förstärkt den statliga styrningen av den kommunala bostadspolitiken. Kristdemokraterna har efterlyst ett stödsystem där staten underlättar för kommunerna att bära sitt bostadspolitiska ansvar, men där det överläts åt kommunerna att själva i högre grad få avgöra *hur*, samtidigt som privata värdar inte skall missgynnas. Därför bör anslaget 31:12 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* avvecklas. Kristdemokraterna föreslår att det i stället inom utgiftsområde 18 inrättas ett nytt anslag, *Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott*.

Kristdemokraterna förordar ett stödsystem som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret, som är öppet för alla fastighetsägare i vissa kommuner och som administreras av Boverket. Med det system Kristdemokraterna föreslår minskar den konkurrenssnedvridning som bl.a. Fastighetsägarna och Svenskt Näringsliv kritiserat hos regeringens stöd, som enbart är riktat mot allmännyttan. Fastighetsägarna har också anmält det av regeringen införda stödet till EG-kommissionen.

Kristdemokraterna anser att det nya stödsystemet bör tillföras motsvarande belopp – 151,5 miljoner kronor – som regeringen föreslår för anslag 31:12.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Kristdemokraterna avvisar den satsning på 131 miljoner kronor till traineeutbildning m.m. inom länsstyrelserna som regeringen föreslår för 2006 inom ramen för sitt jobbpaket. Däutöver bör det vara möjligt att reducera anslaget med ytterligare 10 miljoner kronor.

Nytt anslag: Investeringsstöd för byggande av studentbostäder

Vi har i en reservation till detta betänkande gällande avsnittet om en ny bostadsfinansiering redogjort för Kristdemokraternas förslag om ett nytt investeringsstöd för byggande av studentbostäder som skall utgå enligt enkla och förutsägbara regler. I vårt budgetförslag för år 2006 har vi avsatt 100 miljoner kronor för stödet.

Nytt anslag: Forum för äldres boende

I en motion som behandlas i detta betänkande och i en reservation har vi redogjort för en strategi för att inom bostadspolitiken i högre grad uppmärksamma de utmaningar inom bostadspolitiken som ligger framför oss med en högre andel äldre i befolkningen. Ett av förslagen är att inrätta ett Forum för äldres boende med uppgift att ge äldres boendesituation större uppmärksamhet och att frambringa förslag på konkreta åtgärder på området. Kristdemokraterna har i sitt budgetalternativ reserverat 5 miljoner kronor för denna verksamhet under 2006.

4. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2006, punkt 1 (c)

Rigmor Stenmark (c) anför:

Inledning

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2006 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2006 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket. Centerpartiets budgetalternativ – med förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – skall ses som en helhet, där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Centerpartiet vill ha ett samhälle där fokus finns på det friska och inte på det sjuka. Att mer än 20 % av den arbetsföra befolkningen är i arbetsåtgärder, öppen arbetslöshet, sjukskrivning eller förtidspension är inte tillfredsställande. Alla dessa människor är en resurs. Varje individ kan, med en annan syn, ges möjlighet att bidra med vad han eller hon kan prestera.

För att uppnå en positiv förändring fordras ett annat tänkande, där individen ges självkänsla och självbestämmande och där samhället ser till människan i första hand och inte till systemet som i dag, ett samhälle som bygger på federalismens principer där individen och lokalsamhället är grunden. Centerpartiet inleder en förändringsprocess bl.a. genom att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare.

Den globala tillväxten, energiförsörjningen och den därmed sammanhängande miljöproblematiken väcker stora frågor om framtiden. Den långsiktiga lösningen för en hållbar energiförsörjning är ett samhälle som använder förnybara resurser. Centerpartiet vill genom sitt budgetalternativ beträda vägen som leder in i kretsloppssamhället. Näringsliv och företagande är grunden för ett blomstrande samhälle. Ett Sverige där företagande är minst lika naturligt som anställning måste vara ett framtidsmål.

I allt från skola till myndigheter måste vikten av företagande och företagsamhet uppmuntras. Allt detta tillsammans med en tydlig bild av ett framtida hållbart och grönt samhälle är bärande delar i den resan in i framtiden.

Då riksdagens majoritet har valt en annan inriktning av politiken än den vi förordar deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 18. Jag redovisar emellertid nedan kortfattat inriktningen på vårt motionsförslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområdet. På följande punkter bör anslagsfördelningen ske med andra utgångspunkter än vad regeringen föreslagit.

21:1 Bostadsbidrag

Anslaget till bostadsbidrag kan enligt min mening minskas med sammanlagt 200 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Minskingen blir möjlig genom de förslag som Centerpartiet fört fram i andra motioner om skattelättnader för framför allt låginkomsttagare.

31:1 Boverket

Boverket bör åläggas ett generellt sparbetning på 10 miljoner kronor. Anslaget till verket kan därmed minskas med samma belopp.

31:2 Räntebidrag m.m.

Regeringens bostadsfinansieringsgrupp konstaterade nyligen att ”den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram”. Vi ansluter oss till denna ståndpunkt. Det är nu är dags att slutligen inleda den sista fasen av den avveckling av räntebidragen som inleddes i början på 1990-talet.

Vi föreslår att några nya räntebidrag ej beviljas. För fastigheter som är befriade från fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden, som i dag är 30 %, ned successivt från 20 % år 2006 till 0 % år 2011. För fastigheter som betalar fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % år 2006 till 0 % år 2011.

31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder

Det aktuella investeringsbidraget gäller projekt som påbörjas mellan den 1 januari 2003 och den 31 december 2006. Genom sin tillfälliga utformning blir investeringsbidraget bara ytterligare en åtgärd för att hålla i gång en bostadspolitik som inte fungerar. Bostadsmarknaden bör reformeras och konkurrensen skärpas för att öka byggandet. Investeringsbidraget för hyreslägenheter snedvrider bostadsproduktionen och bör därför avskaffas. Centerpartiet vill i stället stimulera byggandet med ökad konkurrens på marknaden, sänkta skatter och en mer fokuserad bostadspolitik.

31:12 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Centerpartiet har tidigare motsatt sig införandet av denna verksamhet som endast innebär att staten tar över ansvaret för tomma bostäder från kommunerna i stället för att låta kommunerna själva lösa problemet. Statliga insatser av detta slag löser inte de grundläggande problem som det här är fråga om. Bidragsgivningen till omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör omedelbart upphöra.

31:13 Ungdomsbostadssamordnare

Ungdomar och studenter har en mycket svår situation på dagens bostadsmarknad. Vi ställer oss emellertid helt avvisande till den ungdomsbostadssamordnare som regeringen tillsatt som ett alibi för sin handlingsförklaring när det gäller konkreta åtgärder. Det behövs inte fler myndighetsorgan utan fler bostäder samt färre och enklare regler som gör att befintligt bostadsbestånd kan användas mer effektivt. Förslag med denna inriktning har lagts fram i motioner från Centerpartiet.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

Modellen för hur länsstyrelsernas anslag beräknas och fördelas har inte setts över på en lång tid. Länsstyrelserna borde dessutom kunna ansvara för sin egen kompetensförsörjning, utan inblandning av de statliga jobsatsningar som regeringen föreslagit. Länsstyrelseanslaget bör därför minskas med 160 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget.

Nytt anslag: Investeringsbidrag för nybyggnad av studentbostäder

Investeringsbidraget för anordnande av studentbostäder, som fanns för bostäder påbörjade mellan 2000 och 2003, visade sig vara ett verksamt stöd som bidrog till ett ökat byggande av studentbostäder. Detta riktade investeringsbidrag bör därför återinföras. Ett anslag på 150 miljoner kronor bör avsättas för detta ändamål under 2006.

Nytt anslag: Bidrag till installation av hissar

En stor del av vårt bostadsbestånd saknar hiss. Sverige står samtidigt inför en demografisk utmaning där en allt större del av befolkningen blir allt äldre. Äldre och handikappade bör ges möjligheter till samma valfrihet på bostadsmarknaden som andra.

Under 2004 kunde ett bidrag utgå vid installation av hiss. Bidragsformen avskaffades emellertid efter kort tid, och många fastighetsägare som visat intresse för hissinstallation fick inte del av bidraget. Det finns därför ett uppdämt behov av att komplettera det äldre bostadsbeståndet med hissar. Hissbidraget bör därför återinföras med samma villkor som tidigare gällde. För ändamålet bör ett anslag på 25 miljoner kronor avsättas för 2006.

5. Marksanering inför bostadsbyggande, punkt 12 (v)

Sten Lundström (v) anför:

Det finns många välbelägna f.d. industriområden i våra tätorter som skulle kunna tas i anspråk för bostadsbyggande. Problemet är att många av dessa markområden är stark förorenade och att en marksanering till ofta mycket höga kostnader därför är nödvändig innan ett byggande kan påbörjas. Detta leder i sin tur antingen till att områdena får stå obebyggda eller till att saneringskostnaderna vältras över på de boende och återkommer i form av höga boendekostnader. Vänsterpartiet har mot denna bakgrund under flera år framhållit att det behövs ett statligt stöd för marksanering i tätorter som möjliggör byggande av flerbostadshus med hyresrätt. En lösning som vi tidigare framhållit är att använda det anslag inom statsbudgeten som redan finns inrättat för marksanering, men som i dagsläget är förknippat med sådana villkor att det sällan kommer till användning i samband med bostadsbyggande. Inför årets budgetberedning har vi därför föreslagit att ett särskilt anslag skall inrättas inom utgiftsområde 18 med Boverket som bidragsmyndighet. Vi har ännu inte fått gehör för detta förslag men avser att återkomma i frågan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:1 Budgetpropositionen för 2006 Utgiftsområde 18:

1. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för bostadspolitik (avsnitt 3.4).
2. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4).
3. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshantering intill ett belopp på högst 500 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4).
4. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp på 3 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4).
5. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4).
6. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 31:10 Byggkostnadsforum m.m. ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utbetalningar på högst 18 000 000 kronor efter 2006 (avsnitt 3.11.10).
7. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 31:13 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kronor efter 2006 (avsnitt 3.11.12).
8. Regeringen föreslår att riksdagen för 2006 anvisar anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och bygande enligt följande uppställning:

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
21:1	Bostadsbidrag	Ramanslag 3 730 000
31:1	Boverket	Ramanslag 173 299
31:2	Räntebidrag m.m.	Ramanslag 1 756 276
31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	Ramanslag 20 473
31:4	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	Ramanslag 198 800
31:5	Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador	Ramanslag 36 592
31:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	Ramanslag 32 802
31:7	Statens geotekniska institut	Ramanslag 30 322
31:8	Lantmäteriverket	Ramanslag 348 052
31:9	Statens va-nämnd	Ramanslag 7 945
31:10	Byggkostnadsforum m.m.	Ramanslag 24 850
31:11	Investeringsbidrag för anordnan- de av hyresbostäder	Ramanslag 596 400
31:12	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	Ramanslag 151 585
31:13	Ungdomsbostadssamordnare	Ramanslag 2 491
32:1	Länsstyrelserna m.m.	Ramanslag 2 402 477
32:2	Kommunala samverkansorgan m.m.	Ramanslag 36 477
Summa		9 548 841

Motion väckt med anledning av prop. 2004/05:175

2005/06:T1 av Sven Bergström m.fl. (c, m, fp, kd):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motio-
nen anförs om behovet av satsning på implementering av INSPIRE-
direktivet och behovet av en tydlig ledning och styrning av arbetet.

Motion väckt med anledning av skr. 2004/05:173

2005/06: MJ2 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motio-
nen anförs om Inspire.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Sk460 av Annelie Enochson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna skall ta sitt ansvar för att tillhandahålla billig mark för studentbostäder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjliggöra för mobila studentbostäder.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra konkurrensbevakningen av byggsektorn.

2005/06:Sf336 av Lars Ohly m.fl. (v):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör se över möjligheterna att införa ett investeringsbidrag för ombyggnader av bostäder.

2005/06:Sf383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en bostadspolitik för egenmakt.

2005/06:Sf385 av Bo Könberg m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att på sikt fasa ut bostadsbidragen till förmån för generella stöd till barnfamiljer.

2005/06:Sf389 av Sven Brus m.fl. (kd):

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bostadssegregering och blandade upplåtelse- och bebyggelseformer.

2005/06:Sf432 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja bostadsbidraget.

2005/06:So318 av Solveig Hellquist (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bostadsbidrag skall kunna utbetalas direkt till hyresvärderna.

2005/06:So642 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillgodose behovet av boende för äldre.

2005/06:Kr255 av Kent Olsson m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om bostadspolitiken.

2005/06:Kr376 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att öka ungdomars betalningsförmåga för att för-
bättra möjligheterna till att få en bostad.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förenkla regelverket och öka flexibiliteten vid
byggande av nya bostäder för att på så sätt öka det totala byggandet.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att öka konkurrensen på byggmarknaden.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en offensiv statlig markpolitik.

2005/06:Kr382 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som mening att regeringen
låter utreda frågan om att statliga stipendier för konstnärer inte
skall påverka bostadsbidraget i enlighet med vad som anförs i moti-
onen.

2005/06:Kr412 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om satsningar på bostäder för unga.

2005/06:Ub382 av Britt-Marie Danestig m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att utreda reglerna för bostadsbidrag med avseende
på studerande.

2005/06:Ub501 av Inger Davidson m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att bostadsbidragsreglerna skall vara bättre anpas-
sade till studenternas ekonomiska villkor.

2005/06:Ub592 av Håkan Larsson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att ta initiativ till att inbjuda berörda kommuner,
högskolor och studentkårer till överläggningar om hur bostadssitua-
tionen för studenter skall hanteras framgent.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att kommunen skall ha ett bostadsförsörjningsansvar vid ökat antal studieplatser.

2005/06:N302 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att öka bostadsbyggandet i Stockholm.

2005/06:N438 av Mats Odell m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att minska produktionskostnaden av nya bostäder.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsningar i miljonprogramsområden.

2005/06:N443 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en reformerad bostadspolitik för fler bostäder i Stockholmsregionen.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om byggande av studentbostäder på statligt ägd mark.

2005/06:N474 av Lars Lindblad m.fl. (m, fp, c, kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en ny bostadspolitik som motverkar bostadsbristen i Skåne.

2005/06:N481 av Maud Olofsson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda statliga kreditgarantier för husbyggande.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att tillvarata landsbygdens befintliga byggnadsbestånd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att öppna möjligheten för nybyggnation av flerbostadshus med blandade upplåtelseformer.

2005/06:Bo203 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om generationsboende.

2005/06:Bo208 av Rigmor Stenmark och Agne Hansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbete och bostad.

2005/06:Bo213 av Solveig Hellquist (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att länsstyrelsens tidredovisningssystem i nuvarande form bör avskaffas.

2005/06:Bo214 av Nina Lundström m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om valfrihet i boendet.

2005/06:Bo216 av Hans Stenberg och Göran Norlander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av olika åtgärder för att underlätta för äldre att bo kvar i sina lägenheter.

2005/06:Bo219 av Rigmor Stenmark och Jörgen Johansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förbättring för att kunna få banklån och kreditgarantier för att bygga på landsbygden.

2005/06:Bo224 av Johan Linander och Kerstin Lundgren (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nytt regelverk för fler och billigare studentbostäder.

2005/06:Bo228 av Jan Ertsborn (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barns tillgångar icke skall påverka familjens rätt till bostadsbidrag.

2005/06:Bo230 av Gustav Fridolin (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av större grepp för att öka bostadsbyggandet i områden i Sverige med stor bostadsbrist.

2005/06:Bo232 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av analys för att förebygga icke önskvärda effekter inom bostadssektorn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en djupanalys görs i syfte att bygga bostäder efter behov.

2005/06:Bo233 av Jörgen Johansson och Rigmor Stenmark (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av hissbidrag för äldre flerbostadshus.

2005/06:Bo237 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att undersöka möjligheterna för att skriva av vissa skulder till Försäkringskassan.

2005/06:Bo239 av Anne Marie Brodén m.fl. (m, fp, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Halland som län/region bör vara kvar.

2005/06:Bo240 av Kerstin Lundgren (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda satsningar, inom ramen för gällande budget för nationalstadsparken.

2005/06:Bo244 av Lars Tysklind m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny bostadspolitik som ger möjlighet för ett ökat byggande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om infrastruktur och boende.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studentbostäder.

2005/06:Bo248 av Håkan Larsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över regelverket för bostadsbidrag för föräldrar med delad vårdnad av barn.

2005/06:Bo257 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att riksdagen bör sätta upp ett tydligt mål om att det under den närmaste tioårsperioden dels bör byggas ca 40 000 lägenheter per år, dels renoveras ca 65 000 lägenheter per år.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att dagens räntebidrag samt tillfälliga investeringsbidrag och momsåterföringsstöd bör ersättas med ett investeringsstöd för nyproduktion av hyresrätter, där det dels finns ett tak för högsta möjliga hyresnivå, dels ett villkor för att få stöd som bygger på att hyromna skall ha framförhandlats i förväg.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att stödet för ombyggnation bör förstärkas och omvandlas till ett permanent investeringsstöd för ombyggnation av hyresrätt, där villkor för stöd är kopplat till tydliga miljökrav och i förväg framförhandlade hyror.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att frågan om en statlig bostadsfond bör utredas och att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med ett förslag på hur AP-fonderna på bästa sätt kan användas för en sådan fond.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ett permanent investeringsstöd för byggandet av studentbostäder bör införas och ges samma villkor som ett permanent investeringsstöd för byggandet av ordinära hyresrätter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att inrätta ett nytt anslag som skall disponeras av Boverket, med syftet att styra medel mot marksanering i tätorter till byggande av flerbostadshus med hyresrätt.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ett stöd till hissinstallationer bör vara ett permanent inslag i den statliga bostadspolitiken.

2005/06:Bo267 av Helene Petersson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en fortsatt utbyggnad av små och billiga hyrerätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om statens fortsatta roll i bostadsförsörjningsfrågor.

2005/06:Bo272 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att fler hyresrätter med rimlig hyra byggs för ungdomar.

2005/06:Bo276 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ny inriktning för bostadspolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre villkor för hyresrätten.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att främja konkurrensen inom bygg- och byggmaterielsektorn.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av infrastrukturella satsningar för att möjliggöra bostadsbyggande.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bostadsfinansieringen.

2005/06:Bo285 av Owe Hellberg (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatoriskt beställarstöd från Statens geotekniska institut inför statliga infrastrukturprojekt och byggprojekt hos Vägverket, Banverket m.fl.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Statens geotekniska institut bör få ett samordningsansvar inom det geotekniska området.

2005/06:Bo291 av Christer Engelhardt och Mikael Damberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om bostadsmarknaden för ungdomar.

2005/06:Bo295 av Anita Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot boendesegregationen.

2005/06:Bo298 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hinder för bostadsbyggande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bostadsbristens tillväxthämmande effekter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skifte från ett centralplanerings- och myndighetsperspektiv till ett konsumentperspektiv.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om produktionsstöd kontra konsumtionsstöd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att det bostadspolitiska målet omarbetas och avgränsas.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om produktionsbidrag kontra konsumenternas möjlighet att efterfråga bostäder.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flyttkedjor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konkurrens på byggmarknaden.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nytänkande och innovationer.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avveckling av subventioner i form av skattekrediteringar och investeringsbidrag.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnor inom byggbranschen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nyproduktionspaket för fler hyresrätter.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det statliga markinnehavet.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre verktyg för bostadsstatistik.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att försäljning av statlig mark inte snedvrider konkurrensen.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studenters bostadssituation.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fler skall kunna äga sin bostad.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anpassa det statliga kreditgarantisystemet så att man får en bättre möjlighet att lånefinansiera för byggkostnaderna på landet.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad egenmakt i boendet.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samhällsplanering för ökad valfrihet.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av infrastruktur och kommunikationer för ökat bostadsbyggande på tillväxtorter.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bra boendemiljö och bra boende för miljön.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om räntebidrag och fastighetsskatt.
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bostadsbidragen.
46. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande:

Anslag	(tusental kronor)	Regeringens förslag 2006	Förändringar 2006
21:1	Bostadsbidrag	3 730 000	0
31:1	Boverket	173 299	-30 000
31:2	Räntebidrag m.m.	1 756 276	-814 000
31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningsanslag	20 473	0
31:4	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	198 800	0
31:5	Bidrag till fonden för fukt- och mögeliskador	36 592	0
31:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802	-10 000
31:7	Statens geotekniska institut	30 322	0
31:8	Lantmäteriverket	348 052	0
31:9	Statens va-nämnd	7 945	0
31:10	Byggbkostnadsforum m.m.	24 850	-20 000
31:11	Investeringsbidrag för anordnan- de av hyresbostäder	596 400	-596 400
31:12	Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	151 585	0
31:13	Ungdomsbostadssamordnare Internationellt, jämställdhet, mångfald	2 491	-2 491 1 500
32:1	Länsstyrelserna m.m.	2 402 477	20 000
32:2	Kommunala samverkansorgan	36 477	0
Totalt		9 548 841	-1 451 391

2005/06:Bo301 av Sermin Özürküt m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att bostadsbidragens roll som en del av bostadspoli-
tiken bör stärkas och att målet att ge ekonomiskt svaga hushåll
möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder
bör preciseras.

2005/06:Bo311 av Owe Hellberg m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förstärka och precisera det bostadspolitiska syftet
med bostadsbidraget.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om vikten av att klargöra att bostadsbidraget enbart
skall ha ett bostadspolitiskt syfte och att handläggningen av det-
samma flyttas till Samhällsbyggnadsdepartementet.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fullständig översyn av bostadsbidragen skall ske under 2006.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barns förmögenhet när det gäller beräkning av inkomstunderlaget.

2005/06:Bo312 av Rune Berglund och Marie Nordén (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regionala insatser för ökat byggande.

2005/06:Bo313 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall ta initiativ till ett framsynsprojekt för bostadssektorn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett forum för äldres boende.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall vara pådrivande för att kommunerna skall kunna uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar gentemot den äldre befolkningen.

2005/06:Bo319 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar om ändring i 14 § lagen om bostadsbidrag som innebär att bostadsbidrag månadsvis lämnas som ett särskilt bidrag med 950 kr för ett barn, 1 425 kr för två och 1 900 kr för tre eller flera barn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av en för hushållet gemensam inkomstgräns innan bostadsbidraget reduceras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hemmaboende barn under 20 år med inkomst understigande 20 000 kr inte skall räknas in i beräkningsunderlaget för bostadsbidrag.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av halvårsvisa avstämningsperioder för bostadsbidraget.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den utredning som skall tillsättas för att se över bostadsbidragen skall ges i uppdrag att ta fram förslag till ett regelverk som lindrar marginaleffekterna.

2005/06:Bo320 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att implementeringen av INSPIRE-direktivet kräver att regeringen ökar styrningen av och resurstilldelningen till berörda myndigheter.

2005/06:Bo322 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett nytt investeringsbidrag för byggande av studentbostäder.

2005/06:Bo326 av Ann-Kristine Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den statliga bostadskreditnämnden.

2005/06:Bo328 av Gudrun Schyman (-):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en bostadsvaneundersökning.

2005/06:Bo329 av Carina Moberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förbättrad byggprocess för att få billigare bostäder.

2005/06:Bo330 av Rigmor Stenmark m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag i anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande enligt följande uppställning:

Anslag år 2006 (tkr)		Regeringens förslag	Anslagsförändring
21:1	Bostadsbidrag	3 730 000	-200 000
31:1	Boverket	173 300	-10 000
31:2	Räntebidrag m.m.	1 756 300	-814 000
31:11	Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder	596 400	-596 000
31:13	Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	151 600	-151 600
31:14	Bidrag till installation av hissar	0	25 000
31:15	Ungdomsbostadssamordnare	2 500	-2 500
32:1	Länsstyrelserna m.m.	2 402 500	-160 000
	Investeringsbidrag för nybyggnad av studentbostäder		150 000
	Anslagsbesparing		-303 600
Summa för utgiftsområdet		9 549 000	-2 063 100

2005/06:Bo333 av Helena Hillar Rosenqvist m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om åtgärder för att främja långsiktiga hänsyn i planering, byggande och förvaltning av bostäder och bostadsområden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av mer flexibelt bostadsbestånd och bättre belysning av sambandet mellan bostaden och åldrandet.

2005/06:Bo334 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om målsättning för bostadspolitiken.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshantering intill ett belopp på högst 500 000 000 kr inklusive tidigare åtaganden.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp på 3 000 000 000 kr inklusive tidigare åtaganden.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2006 ställa ut kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar intill ett belopp på 1 000 000 000 kr inklusive tidigare åtaganden.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag om att för Byggekostnadsforum m.m. bemyndiga regeringen att under 2006 ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utbetalningar på högst 18 000 000 kr.
6. Riksdagen avslår regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att för omstruktureringar av kommunala bostadsföretag under 2006 ingå åtaganden som exklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kr.
7. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen för år 2006 under utgiftsområde 18 enligt uppställningen:

A 21:1	Bostadsbidrag	-349 500
A 31:1	Boverket	-10 000
A 31:2	Räntebidrag m.m.	-814 000
A 31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	-3 885
A 31:5	Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador	-36 600
A 31:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	-32 000
A 31:10	Byggekostnadsforum m.m.	-24 900
A 31:11	Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	-596 400
A 31:13	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	-114 333
A 31:15	Ungdomsbostadssamordnare	-2 500

2005/06:Bo335 av Rigmor Stenmark m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om valfrihet och mångfald i bostadspolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av neutralitet mellan boendeformer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hyresrättens betydelse på bostadsmarknaden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa Statens bostadsnämnd.
8. Riksdagen begär att regeringen återkommer med åtgärder för att stimulera till ett ökat byggande.
9. Riksdagen beslutar att avskaffa investeringsbidraget för byggande av hyresrätter.
10. Riksdagen beslutar att införa ett investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mångfald i bostadspolitiken som ett sätt att motverka segregation.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet att minska bostadsbidragets negativa marginaleffekter.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av reglerna för bostadsbidraget.

2005/06:Bo336 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar om inrättande av ett regelverk för bosparande för personer under 34 år i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bestämmelsen i 1 a § bostadsbidragsförordningen (1993:739) skall avskaffas, så att hela räntekostnaden för bostadslån betraktas som boendekostnad vid beräkning av bostadsbidrag.
3. Riksdagen begär att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning för inrättande av statliga kreditgarantier för förvärv av bostad för personer under 34 år.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av ett finansieringssystem för bostadsbyggande som inte missgynnar byggande av bostäder med äganderätt eller insatser.

2005/06:Bo337 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att boendeintegration skall underlättas genom att bostadspolitiken inriktas mot att skapa likvärdiga förutsättningar för byggande och ägande av bostäder i alla olika upplåtelseformer och storlekar.

2005/06:Bo338 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bostadspolitikens inriktning och mål.
2. Riksdagen avslår regeringens hemställan om att under 2006 för anslag 31:13 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag bemyndigas ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kr efter 2006.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för det av Kristdemokraterna föreslagna anslaget Stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kr efter 2006.
4. Riksdagen beslutar om komplettering av riksdagens bostadspolitiska mål i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen beslutar att avveckla anslag 31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla räntebidragssystemet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Konkurrensverket skall ges ett utvidgat ansvar att bevaka konkurrensen inom byggmarknaden.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till bostadsföretag i kommuner med svag efterfrågan.
20. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande enligt uppställning i motionen.

Anslag, tusental kronor		Regeringens förslag	Anslagsförändringar
21:1	Bostadsbidrag	3 730 000	+272 000
31:1	Boverket	173 299	-10 000
31:2	Räntebidrag	1 756 276	-807 000
31:8	Lantmäteriverket	348 052	-23 000
31:10	Byggekostnadsforum m.m.	24 850	-24 850
31:11	Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	596 400	-596 400
31:12	Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	151 585	- 151 585
32:1	Länsstyrelserna	2 402 477	-141 000
	Nytt anslag: Forum för äldres boende		+5 000
	Nytt anslag: Investeringsstöd för byggande av studentbostäder		+100 000
	Nytt anslag: Stöd till bostadsföre- tag i kommuner med bostadsöver- skott		+151 585
Summa för utgiftsområdet		9 548 841	-1 225 250

BILAGA 2

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
21:1	Bostadsbidrag	Ramanslag 3 730 000
31:1	Boverket	Ramanslag 173 299
31:2	Räntebidrag m.m.	Ramanslag 1 756 276
31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	Ramanslag 20 473
31:4	Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	Ramanslag 198 800
31:5	Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador	Ramanslag 36 592
31:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	Ramanslag 32 802
31:7	Statens geotekniska institut	Ramanslag 30 322
31:8	Lantmäteriverket	Ramanslag 348 052
31:9	Statens va-nämnd	Ramanslag 7 945
31:10	Byggkostnadsforum m.m.	Ramanslag 24 850
31:11	Investeringsbidrag för anordnan- de av hyresbostäder	Ramanslag 596 400
31:12	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	Ramanslag 151 585
31:13	Ungdomsbostadssamordnare	Ramanslag 2 491
32:1	Länsstyrelserna m.m.	Ramanslag 2 402 477
32:2	Kommunala samverkansorgan m.m.	Ramanslag 36 477
Summa		9 548 841